

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Diana Radešić

Raziskovanje sorodstvenih in nesorodstvenih rejniških družin

Diplomsko delo

Ljubljana, 2021

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Diana Radešić

Raziskovanje sorodstvenih in nesorodstvenih rejniških družin

Diplomsko delo

Mentorica: doc. dr. Ana Marija Sobočan

Somentorica: univ. dipl. soc. delavka Polonca Bažec

Ljubljana, 2021

ZAHVALA

Hvala vsem rejnicam, da ste si vzele čas in z menoj podelile svoje zgodbe.

Hvala moji družini in mojim bližnjim, da ste verjeli vame in me podpirali na vsakem mojem koraku.

Hvala mojemu fantu, da si verjel vame in me tolažil, me spodbujal in mi pomagal.

Hvala mentorici doc. dr. Ani Mariji Sobočan za vse nasvete, predloge in ideje. Hvala za vodenje in usmerjanje pri pisanju diplomskega dela.

Hvala somentorici univ. dipl. soc. delavki Polonci Bažec, da mi je predstavila področje rejništva in me vključila vanj. Hvala za vso podporo, vse nasvete in ideje.

PODATKI O DIPLOMSKEM DELU

Ime in priimek: Diana Radešić

Naslov: Raziskovanje sorodstvenih in nesorodstvenih rejniških družin

Mentorica: doc. dr. Ana Marija Sobočan

Somentorica: univ. dipl. soc. delavka Polonca Bažec

Kraj: Ljubljana

Leto: 2021

Št. strani: 89

Število prilog: 4

Število tabel: 4

Število slik: 0

POVZETEK DIPLOMSKEGA DELA

Med študijem na Fakulteti za socialno delo v Ljubljani sem tekom prakse spoznala tudi področje rejništva. Imela sem možnost sodelovati z rejniško družino, v kateri je rejnica bila hkrati otrokova sorodnica. Kot vsaka druga družina se je tudi ta soočala z raznimi izzivi. Ob sodelovanju z družino sem velikokrat razmišljala o vplivu sorodstvenih vezi na dogajanje v družini. Spraševala sem se, s kakšnimi izzivi se soočajo rejnice, ki niso otrokove sorodnice. Od tu tudi zanimanje in radovednost o tem, kakšne so razlike v izvajanju sorodstvenega in nesorodstvenega rejništva. V diplomskem delu raziskujem o poteku prihoda otroka v rejništvo, o občutkih, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale, o odnosih v družini, o soočanju rejnic z izzivi odraščanja otrok, o odnosih rejniške in matične družine otroka in navsezadnje tudi o pomoči in podpori, ki jih rejnice potrebujejo za izvajanje rejniške dejavnosti. V teoretičnem delu so zajete teme rejništva in družine, odraščanja v rejniški družini, socialnega dela z družino v rejništvu in tema sorodstvenih in nesorodstvenih rejniških družin. V empiričnem delu predstavim metodologijo izvedene raziskave. Nato predstavim še rezultate, pridobljene s fokusno skupino in delno standardiziranim intervjujem. V obeh metodah je skupaj sodelovalo sedem rejnic, tri, ki so otrokove sorodnice, in štiri, ki niso otrokove sorodnice. Rezultati so pokazali, da so rejnice, ki izvajajo sorodstveno rejništvo, starejše od tistih, ki izvajajo nesorodstveno rejništvo. Sorodstvena vez vpliva na odnose v rejniški družini sami, kot tudi na odnose med rejniško in matično družino otroka. Izkazalo se je, da je izzivov, s katerimi se rejnice pri izvajanju rejništva soočajo, kot izzivov, s katerimi se soočajo otroci v rejništvu, veliko. Bistvenih razlik v izzivih med sorodstvenimi in nesorodstvenimi rejniškimi družinami ni. Navsezadnje pa so rezultati pokazali, da imajo rejnice še veliko potreb, na katere trenutni rejniški sistem ne odgovarja.

Ključne besede: rejništvo, rejniška družina, izzivi v rejništvu, sorodstveno rejništvo, nesorodstveno rejništvo

GRADUATION THESIS DATA

Name and surname: Diana Radešić

Title: Research on Kinship and Non-Kinship Foster Families

Mentor: doc. dr. Ana Marija Sobočan

Comentor: univ. dipl. soc. delavka Polonca Bažec

City: Ljubljana

Year: 2021

No. of pages: 89

No. of appendixes: 4

No. of tables: 4

No. of pictures: 0

GRADUATION THESIS ABSTRACT

During my internship that I completed as part of my studies at Faculty of Social Work in Ljubljana, I learned about foster care. I had the opportunity to work with a foster family where the foster mother was the child's relative. Like any other family, this one also faced various challenges. When working with the family, I often thought about the impact of family ties on what was going on in the family. I wondered what challenges foster mothers, who are not the child's relatives, face. This sparked the interest and curiosity about the differences in implementation of kinship and non-kinship foster care. In my dissertation, I am researching the course of the child's arrival in foster care, the feelings that foster mothers faced at the beginning of foster care, family relationships, the challenges foster parents face while their foster child is growing up, relations between foster parents and a child's biological family and, finally, the help and support needed by foster carers to carry out foster care activities. The theoretical part covers the topics of foster care and family, growing up in a foster family, social work with a foster family, and the topic of kinship and non-kinship foster families. In the empirical part, I present the methodology of the conducted research. I then present the results obtained with a focus group and a partially standardized interview. A total of seven foster mothers participated in both methods, three of which are the child's relatives and four who are not. The results showed that foster mothers who provide kinship foster care are older than those who provide non-kinship foster care. The kinship affects the relationships in the foster family itself, as well as the relationship between the foster family and the child's biological family. It turned out that children as well as foster mothers face many challenges. There are, however, no significant differences in the challenges faced between related and unrelated foster families. Finally, the results showed that foster mothers still have many needs that are unmet by the current foster care system.

Keywords: foster care, foster family, challenges in foster care, kinship foster care, non-kinship foster care

PREDGOVOR

Socialno delo pojmuje rejništvo kot:

»Skrbno načrtovan sistem sodelovanja, kjer nihče od udeležениh ničesar ne dela sam in kjer tudi nihče od udeležениh ne ostane brez pomoči in podpore.« (Hazel, 1990 kot navedeno v Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2019, str. 138).

To je sicer želen izid sistema rejništva, vendar pa to ni vedno tako.

Pri opravljanju prakse v tretjem in četrtem letniku na fakulteti za socialno delo sem imela možnost sodelovati z rejniško družino. Rejnica otrok je bila hkrati njuna sorodnica. V družini so se pojavljali razni izzivi pri vzgoji otrok, pri samih odnosih z otroki ter odnosih z matično družino. Rejnica mi je večkrat omenila, da ima občutek, da je njena vloga rejnice zasenčila sorodstvene vezi in odnose, ki so bili prej vzpostavljeni. Zanimalo me je, s kakšnimi izzivi se soočajo tudi druge rejnice sorodnice in s kakšnimi se soočajo rejnice, ki niso otrokove sorodnice. Ker sem opazila, da je družina, s katero sem sodelovala, večkrat ostala brez pomoči in podpore, ki jo je potrebovala, me je zanimalo še, kakšno podporo in pomoč ali posebno obliko podpore potrebujejo rejnice, da bi lahko lažje izvajale rejniško dejavnost.

V teoretičnem delu najprej opredelim področje rejništva, kjer najprej predstavim pojem rejništva, nato pa še pravno podlago rejništva. Nato predstavim še temo družine in odnosov v njej. Vmes se osredotočim na odraščanje v rejniški družini, kjer najprej na splošno opredelim odraščanje, potem pa naslovim izzive odraščanja v rejništvu, ki pa so lahko posledica okoliščin, s katerimi je otrok živel pred prihodom v rejniško družino. Osredotočim se tudi na vlogo socialnega dela pri samem izvajanju rejništva in pri sodelovanju z rejniško in matično družino. Teoretični del zaključim s poglavjem sorodstvenega in nesorodstvenega rejništva, kjer predstavim ugotovitve različnih avtorjev o tem, kakšne so razlike med rejnicami sorodnicam in nesorodnicami.

V empiričnem delu s pomočjo rezultatov predstavim izkušnje rejnic sorodnic in nesorodnic ob izvajanju rejništva. Ob tem predstavim morebitne razlike in podobnosti med njimi, ki sem jih s pomočjo analize rezultatov zaznala. Ponekod so se rezultati izkazali kot raznoliki in jih ni bilo mogoče primerjati med seboj, kar je seveda posledica tega, da je čisto vsaka družina posebna, individualna, ima svoje potrebe in je nanje treba odgovarjati na način, ki je njej prilagojen.

V diplomskem delu uporabljam za poimenovanje rejnic sorodnic in nesorodnic tudi izraze kot so rejnice, ki izvajajo sorodstveno/nesorodstveno rejništvo, rejnice, ki so/niso otrokove sorodnice. Izrazi so zamenljivi.

KAZALO VSEBINE

1.	Pregled problematike.....	1
1.1.	Pomen rejništva	1
1.1.1.	Rejništvo.....	1
1.1.2.	Pravna ureditev rejništva	3
1.2.	Pomen družine	7
1.2.1.	Družina	7
1.2.2.	Odnosi v družini	8
1.3.	Odraščanje v rejniški družini	9
1.3.1.	Odraščanje	9
1.3.2.	Izzivi odraščanja v rejniški družini.....	10
1.3.3.	Predhodne okoliščine, v katerih so otroci v rejništvu odraščali	11
1.4.	Socialno delo z družino v rejništvu.....	13
1.4.1.	Stiki rejniške družine z matično družino	14
1.5.	Sorodstveno in nesorodstveno rejništvo	16
2.	Problem	18
	Raziskovalna vprašanja.....	19
3.	METODOLOGIJA.....	20
3.1.	Vrsta raziskave.....	20
3.2.	Merski instrument.....	20
3.3.	Populacija in vzorec	21
3.4.	Metoda zbiranja podatkov	21
3.5.	Obdelava in analiza podatkov	22
4.	REZULTATI.....	24
4.1.	Potek prihoda otroka v rejniško družino	24
4.2.	Občutki, s katerimi so se rejnice soočale ob začetku rejništva	25
4.3.	Odnosi v rejniški družini.....	28
4.4.	Izzivi odraščanja v rejniški družini	29
4.5.	Odnosi med rejniško in matično družino otroka.....	32
4.6.	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti	33
4.7.	Kritika	37
5.	RAZPRAVA	38
6.	SKLEPI	45
7.	PREDLOGI	47
8.	LITERATURA IN VIRI	48
9.	PRILOGE	51

Priloga A: Smernice za fokusno skupino.....	51
Priloga B: Smernice za delno strukturiran intervju	51
Priloga C: Odprto kodiranje.....	52
Priloga D: Osno kodiranje	83

KAZALO TABEL

<i>Tabela 1.1.: Statistika – Podatki o otrocih in polnoletnih osebah v rejništvu v aprilu 2021</i>	<i>2</i>
<i>Tabela 1.2.: Statistika - Podatki o rejnica in rejnikih v aprilu 2021.....</i>	<i>2</i>
<i>Tabela 3.1.: Značilnosti vzorca raziskave</i>	<i>21</i>
<i>Tabela 3.2.: Primer odprtega kodiranja</i>	<i>23</i>

1. Pregled problematike

1.1. Pomen rejništva

1.1.1. Rejništvo

O začetkih organiziranega rejništva pri nas Rakar idr. (2010, str. 7) pišejo, da sega v leto 1926, se pa tudi pred tem omenja v tako zgodovinskih virih kot literarnih delih.

Rejništvo je v več različnih virih navedeno kot posebna oblika varstva in vzgoje, namenjena otrokom, ki začasno krajši ali daljši čas ne morejo bivati v družini. Namen rejništva je, da se otrokom pri osebah, ki niso njihovi starši, omogoči zdrava rast, izobraževanje, skladen osebnostni razvoj in usposobitev za samostojno življenje ter delo (ZIRD, 2002; Rakar idr., 2010; DZ, 2017; Skupnost centrov za socialno delo, 2021).

Rejništvo Meolic (2018, str. 47) opredeljuje kot delo s sistemom, ki ga oblikujejo otrok, matična družina, rejniška družina in socialni delavec_ka. Vzpostavljeno je za otroka. Njegov temeljni cilj je zagotoviti otroku, ki ne more živeti pri svojih bioloških starših, najboljše možnosti in podporo za rast in razvoj. V tem času je pomembno, da ima otrok ob sebi osebo, ki mu predstavlja varnost in zaupnost. Ravno tako je pomembno, da je deležen podpore in pomoči in da ima možnost samoodločanja (ibid., str. 47).

Kelly in Gilligan (2000, str. 8) pojasnjujeta, da je rejništvo bilo že v prvih letih razvoja izraz otrokove potrebe po pravici do osebne družinske oskrbe, ki je druge ustanove niso mogle zagotoviti. Pravita, da rejništvo že od nekdaj zadovoljuje otrokove ključne potrebe, hkrati pa jim, kjer je to primerno, omogoča, da ostanejo v stiku s svojimi matičnimi družinami (ibid., str. 8).

Čačinovič Vogrinčič in Mešl (2019, str. 135) opredelita rejništvo kot institucionalno obliko skrbi za otroka, ki v določenem času v svoji družini nima dobrih razmer za življenje in mu država in stroke morajo zagotoviti dobre in varne pogoje za rast in razvoj v skladu z vsemi temeljnimi pravicami otroka zunaj njegove družine.

Rakar idr. (2010, str. 6) pravijo, da rejniška družina prispeva k temu, da otrok pridobi zaupanje, spoštovanje, da izkusi ljubezen, nadomesti pomanjkanje in dobi nove moči.

Po podatkih o otrocih in polnoletnih osebah je bilo v rejništvu v aprilu 2021 813 otrok, od tega 411 ženskega spola, 402 pa moškega spola. 639 jih je bilo starih do 18 let, 174 pa v starosti od 18 do 26 let. Število otrok/oseb, nameščenih v družine, ki izvajajo rejniško dejavnost kot sorodniki_ice pa je bilo 192 (Gov.si, 2021, b. d.). Za lažji pregled sem podatke zapisala še v tabelo.

Tabela 1.1.: Statistika – Podatki o otrocih in polnoletnih osebah v rejništvu v aprilu 2021

Št. vseh otrok/oseb v rejništvu	813
Spol – ženski	411
Spol – moški	402
Starost do 18 let	639
Starost nad 18 let do 26 let	174
Število otrok/oseb, nameščenih v družine, ki izvajajo rejniško dejavnost kot sorodniki	192

Vir: <https://www.gov.si teme/rejnistvo/>

Po podatkih o rejnikih in rejnicah je bilo v aprilu 2021 skupno 592 rejnic in rejnikov. Od tega je rejnic 534, rejnikov pa 58. Število rejnic in rejnikov, ki izvajajo rejniško dejavnost kot poklic, je 88, pri katerih so trenutno nameščeno otroci je 466 in pri katerih trenutno ni nameščenih otrok, je 126 (Gov.si, b. d.).

Tabela 1.2.: Statistika - Podatki o rejnicah in rejnikih v aprilu 2021

Število rejnic in rejnikov	592
Rejnice	534
Rejniki	58
Število rejnic in rejnikov, ki izvajajo rejniško dejavnost kot poklic	88
Število rejnic in rejnikov, pri katerih so trenutno nameščeni otroci	466
Število rejnic in rejnikov, pri katerih trenutno ni nameščenih otrok	126

Vir: <https://www.gov.si teme/rejnistvo/>

Drugi pojmi, povezani z rejništvom na podlagi navedbe ZIRD (2002):

Rejniška dejavnost: je dejavnost rejniških družin, ki izvajajo rejništvo. Izvajanje rejniške dejavnosti je enotno urejeno za vse rejnike, če ni s tem zakonom drugače določeno.

Rejnica¹: je oseba, ki izvaja rejniško dejavnost pod pogoji, ki jih predpisuje ta zakon in v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja.

Rejniška družina: je družina, v kateri se izvaja rejniška dejavnost. Sestavljajo jo rejnik in vse osebe, ki živijo z rejnikom.

Otrok: je mladoletna oseba, ki se namesti v rejniško družino na podlagi odločbe o namestitvi otroka v rejništvo.

Center otroka: je tisti center za socialno delo, ki je v skladu z določbami zakona, ki ureja socialno varstvo, krajevno pristojen za mladoletno osebo ali osebo, ki iz razlogov, določenih v tem zakonu, ostane v rejniški družini po polnoletnosti.

1.1.2. Pravna ureditev rejništva

Splošne določbe rejništva so urejene v Družinskem zakoniku (v nadaljevanju DZ), podrobnejše pa v Zakonu o izvajanju rejniške dejavnosti (v nadaljevanju ZIRD). V naslednjem poglavju bom povzemala člene ZIRD (2002).

1.1.2.1 Pogoji za izvajanje rejniške dejavnosti

ZIRD (2002) v petem členu navede, da mora oseba, ki želi izvajati rejniško dejavnost, imeti stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, imeti zaključeno vsaj poklicno oziroma strokovno izobrazbo ter mora biti polnoletna. Če gre za izjemne primere in se glede na okoliščine ugotovi, da je to v otrokovo korist, lahko rejniško dejavnost izvaja tudi oseba, ki ima nižjo izobrazbo od predpisane (5. člen, ZIRD, 2002).

Rejništva pa ne more izvajati kdorkoli. Rejniške dejavnosti ne morejo izvajati osebe, ki (6. člen, ZIRD, 2002):

- jim je bila odvzeta starševska skrb ali ki živijo skupaj z osebo, kateri je odvzeta starševska skrb,
- niso poslovno sposobne,
- so bile pravnomočno obsojene zaradi naklepnega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti ali zaradi kaznivega dejanja zoper življenje in telo ter kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost, za katerega se storilec preganja po uradni dolžnosti,
- živijo z osebo, ki je bila pravnomočno obsojena zaradi naklepnega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti ali zaradi kaznivega dejanja zoper življenje in telo ter

¹ V diplomski nalogi bom za poimenovanje rejnic in rejnikov uporabljala žensko slovnično obliko, ki pa je vsakokrat zamenljiva.

kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost, za katerega se storilec preganja po uradni dolžnosti.

1.1.2.2. Postopek pridobitve dovoljenja za izvajanje rejniške dejavnosti

Glede na 8. člen (ZIRD, 2002), oseba, ki želi izvajati rejniško dejavnost, vloži vlogo za izvajanje rejniške dejavnosti z ustreznimi dokazili pri krajevno pristojnem centru za socialno delo, glede na njeno stalno prebivališče (v nadaljevanju center rejnice). Center rejnice po prejemu vloge ugotovi, ali kandidatka² izpolnjuje pogoje ter nato izdela oceno o primernosti kandidatke in njene družine za izvajanje rejniške dejavnosti (9. člen, ZIRD, 2002). Vlogo pošlje ministrstvu, ki nato preveri, katere kandidatke so primerne glede na namen in vsebino izvajanja rejniške dejavnosti (12. člen, ZIRD, 2002). Ministrstvo po zaključenem usposabljanju kandidatkam izda dovoljenja za izvajanje rejniške dejavnosti ter jih vpiše v evidenco izdanih dovoljenj (13. člen, ZIRD, 2002).

Če pri odločanju o namestitvi otroka v rejništvo sodišče ugotovi, da bi bila namestitev v rejništvo k sorodnici³ v otrokovo korist, za rejnico imenuje sorodnico, ki se s takim izvajanjem strinja in izpolnjuje pogoje za izvajanje rejniške dejavnosti, tudi če pred tem nima dovoljenja za izvajanje rejniške dejavnosti. Sodišče ob tem upošteva oceno centra rejnice o primernosti sorodnice. Prav tako upošteva tudi oceno centra otroka, ali je namestitev k rejnici, sorodnici v otrokovo korist. Sodišče nato pošlje izvršljivo odločbo centru otroka in centru rejnice. Center rejnice po prejemu le-te vpiše sorodnico v evidenco izdanih dovoljenj ter ga napoti na usposabljanje (14. člen, ZIRD, 2002).

Sodišče pa lahko izjemoma odloči o namestitvi otroka v rejništvo k osebi, ki nima dovoljenja za izvajanje rejniške dejavnosti in ni otrokova sorodnica, če ta oseba izpolnjuje pogoje za izvajanje rejniške dejavnosti in soglaša s takim izvajanjem rejništva. Tako obliko rejništva sodišče odloči le, če je z njo mogoče zagotoviti varstvo in vzgojo v njegovo največjo korist (13. člen, ZIRD, 2002).

Rejnica ima lahko nameščene največ tri otroke, izjemoma več, če gre za namestitev bratov in sester, ali če je namestitev otroka k določeni rejnici v otrokovo korist (23. člen, ZIRD, 2002).

² V diplomski nalogi bom za poimenovanje kandidat in kandidatov uporabljala žensko slovnično obliko, ki pa je vsakokrat zamenljiva.

³ V diplomski nalogi bom za poimenovanje sorodnic in sorodnikov uporabljala žensko slovnično obliko, ki pa je vsakokrat zamenljiva.

1.1.2.3. Pogoji in postopki za izvajanje rejniške dejavnosti kot poklic

Rejnica, ki želi izvajati rejniško dejavnost kot poklic, mora izpolnjevati zgoraj navedene predloge in vložiti vlogo za izvajanje rejniške dejavnosti kot poklic pri centru rejnice. Obenem pa ne sme (18. člen, ZIRD, 2002):

- biti v delovnem razmerju za polni delovni čas,
- biti družbenica oziroma delničarka gospodarskih družb oz. ustanoviteljica zavodov ter zadrug, ki je hkrati poslovodna oseba in na tej podlagi vključena v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje,
- biti upokojena,
- opravljati druge dejavnosti, na podlagi katere je vključena v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

V primeru izvajanja rejniške dejavnosti kot poklic mora rejnica imeti istočasno nameščene tri otroke, od tega vsaj dva za obdobje celega meseca. V rejništvu ima lahko tudi manj otrok, če gre za specifične otrokove potrebe (24. člen, ZIRD, 2002).

1.1.2.4. Dolžnosti rejnice

Osnovne dolžnosti rejnice so (25. člen, ZIRD, 2002):

- pripraviti sebe in družino na prihod otroka,
- truditi se za čim hitrejšo prilagoditev otroka v rejnikovem domu in za ustrezno ravnanje vseh članov rejnikove družine z otrokom,
- nuditi pomoč otroku ob prilagajanju na novo okolje,
- otroka primerno negovati, vzgajati in mu nuditi primerno nastanitev, prehrano, obleko in obutev ter šolske in osebne potrebščine,
- nuditi otroku primerne igrače, osnovne športne pripomočke in druge pripomočke manjše vrednosti za različne aktivnosti,
- skrbeti za krepitev in ohranjanje zdravja otroka ter mu, če je to potrebno, priskrbeti ustrezno zdravstveno oskrbo preko izbranega osebnega zdravnika,
- pridobivati informacije in sprejemati odločitve, ki so povezane z otrokovim vsakdanjim življenjem (seznanitev z ocenami in šolskim uspehom, odhod v šolo v naravi, odhod na počitnice, izbira osebnega zdravnika, seznanitev z informacijami o otrokovem zdravstvenem stanju, seznanitev z drugimi osebnimi podatki, ki se nanašajo na otroka in so neizogibno potrebni za izvajanje rejniških dolžnosti ipd.),
- zastopati otroka v postopku izdaje osebne izkaznice,

- skrbeti za otrokov pravilen odnos do učenja in dela in za privzgojitev delovnih navad,
- skrbeti za vključitev otroka v poklicno usposabljanje ali ustrezno zaposlitev,
- skrbeti za razvijanje in izoblikovanje pozitivne samopodobe otroka,
- pripraviti otroka na odhod iz rejniške družine.

1.1.2.5. Naloge centrov za socialno delo

Centri za socialno delo so dolžni aktivno delovati na območju, za katerega so krajevno pristojni ter vsem zainteresiranim predstaviti namen rejništva, pogoje in postopke za izvajanje rejniške dejavnosti (29. člen, ZIRD, 2002). Pri pripravi ocene center rejnice preveri motive kandidatke za izvajanje rejniške dejavnosti ter ugotovi primernost bivalnih prostorov in opreme, namenjene otroku. Ob ocenjevanju upošteva tudi potrdila ali mnenja drugih institucij (31. člen, ZIRD, 2002).

Ko pride do tega, da se oceni, da je otroka potrebno namestiti v rejniško družino, ima center otroka nalogo, da med rejnicami izbere rejniško družino, ki ustreza potrebam otroka (32. člen, ZIRD, 2002). Za namestitev v družino je treba pripraviti tako otroka kot njegove starše in rejniško družino (33. člen, ZIRD, 2002). Ko je otrok nameščen v družini, mora center otroka spremljati ter ukrepati tako, da se zmeraj uresničuje namen rejništva (34. člen) ter sestaviti individualno projektno skupino (IPS), v kateri sodelujejo strokovna delavka centra otroka, strokovna delavka centra rejnice, rejnica, starši in otrok (35. člen, ZIRD, 2002). V primeru, da udeležba otroka ni v njegovo korist, jo lahko opravljajo tudi brez njega. Poleg dejavnosti v IPS pa mora center otroka izvajati obiske na domu in v šoli, pogovore na centru ter sodelovati z drugimi institucijami (38. člen, ZIRD, 2002). Če center rejnice ugotovi, da rejnica rejništva ne izvaja v korist otroka, mora ministrstvu podati pisni predlog za odvzem dovoljenja (43. člen, ZIRD, 2002).

1.1.2.6. Rejniška pogodba

Rejniška pogodba je pisna pogodba, sklenjena med pristojnim centrom otroka in rejnico posameznega otroka (44. člen, ZIRD, 2002). Določa obseg oskrbe otroka, pravice in obveznosti pogodbenih strank, višino in način plačevanje rejnine, način in rok prenehanja rejniške pogodbe in morebitne posebnosti (45. člen, ZIRD, 2002).

Rejniška pogodba preneha (47. člen, ZIRD, 2002):

- če je prenehalo rejništvo,
- s potekom časa, če je pogodba sklenjena za določen čas, razen če se podaljša,

- če oseba, za katero se podaljša veljavnost rejniške pogodbe po polnoletnosti, ne izpolnjuje pogojev iz tega zakona, zaradi katerih je bila veljavnost rejniške pogodbe podaljšana,
- z razrešitvijo rejnika,
- s smrtjo rejnika ali otroka.

1.1.2.7. Rejnina

V skladu s 50. členom ZIRD (2002), je rejnica za posameznega otroka upravičena do mesečne rejnine, ki zajema oskrbnino in plačilo dela. Poleg tega je ob prvi namestitvi otroka upravičena do enkratnega prejemka v višini enkratnega denarnega prejemka za opremo novorojenca, če center otroka oceni, da je to potrebno. Če rejnica izvaja poklicno rejništvo, mu Republika Slovenija zagotavlja plačilo prispevkov za socialno varnost.

Sredstva za materialne stroške za otroka in denarni prejemek v znesku otroškega dodatka sestavljajo oskrbnino. Materialni stroški za otroka znašajo 291,27 eurov, višina oskrbnine pa je sorazmerna času bivanja otroka v rejniški družini (51. člen ZIRD, 2002).

V skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvajanju rejniške dejavnosti (52. člen, 2019, v nadaljevanju ZIRD-B) se oskrbnina zviša ob izrednih izdatkih za potrebe otroka in v primerih, ko je otrok nameščen v zavod in v vikend rejništvo ter nima rednih prihodkov, za znesek v višini 25 % materialnih stroškov.

53. člen (ZIRD-B, 2019) določa plačilo rejnici v višini 132,50 eura za otroka. Če ima rejnica v rejništvu otroka, ki potrebuje zahtevno oskrbo, varstvo in vzgojo, se lahko plačilo začasno zviša za največ 50 % za največ eno leto. O tem odloča komisija. Rejnici, ki za otroka prejema starševsko nadomestilo, ne pripada rejnina (54. člen, ZIRD-B, 2019).

1.2. Pomen družine

1.2.1. Družina

»Družino definiramo v ožjem smislu kot jedrno družino, to sta dve osebi ali več, ki živijo v skupnem gospodinjstvu in so med seboj povezane z zakonsko zvezo, kohabitacijo ali starševskim razmerjem.« (Keilman, kot navedeno v Rener, Sedmak, Švab in Urek, 2006, str. 15).

Po Splošni deklaraciji človekovih pravic je družina naravna in temeljna enota družbe ter ima pravico do družbenega in državnega varstva (Splošna deklaracija človekovih pravic, 2018). DZ

(2017) opredeli družino kot življenjsko skupnost otroka, ne glede na starost otroka, z obema ali enim od staršev ali z drugo odraslo osebo, če ta skrbi za otroka in ima po tem zakoniku do otroka določene obveznosti in pravice. Družina uživa posebno varstvo države zaradi otrokove koristi.

Čačinovič Vogrinčič in Mešl (2019, str. 46) navedeta dve definiciji družine, in sicer družina kot mala skupina, ki jo sestavljata dva ali več posameznikov, ki imajo skupne motive in cilje, pravila, norme in vrednote in razmeroma trajno izoblikovane vloge, ki uravnavajo delitev dela, hierarhijo moči, način komuniciranja in čustvene odnose. Drugo definicijo pa oblikujeta skozi psihološko nalogo družine, ki je, da na svoj poseben, edinstven način obvlada neskončne razlike med posamezniki in ustvari skupino, ki bo omogočila srečanje, soočenje in odgovornost za ravnanje. Poudarjata (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, str. 45–46), da je v socialnem delu z družino pomembno izhajati iz človekove samodefinitivne družine, saj je nesmiselno postavljati vprašanja o pravi obliki družine, o pravih načinih družinskega življenja ali družinskih potekih.

Tomori (1994, str. 18) družino opredeli kot skupnost oseb na različnih stopnjah razvoja, ki skrbi za otroke. Člani družine so en od drugega odvisni in so med seboj povezani. To ne izhaja le iz osnovnih potreb za preživetje, ampak se sproti razvijajo in dopolnjujejo v čustvenem doživljanju, spoznavnih izkušnjah, oblikovanju socialne podobe in osebne rasti slehernega od družinskih članov. Končina Peternel (1998, str. 13) pa piše, da je družina institucija, ki je usmerjena na področja, na katerih je obnašanje ljudi motivirano z zelo močnimi, prvobitnimi, pogosto čustveno zelo nabitimi interesi. Poleg tega pa je družina tudi najpomembnejša družbena skupina.

Hrovat Kuhar (2015, str. 88–89) pravi, da družina ni le seštevek ljudi pod eno streho. Družina otroka nauči pravil, ki v tistem okolju veljajo. Člane v družini povezuje naklonjenost in bližina. Pravi tudi, da je družina osnovno otrokovo okolje, prostor, kjer se uči življenjskih modrosti in naj bi mu predstavljala varen kraj za odraščanje in učenje življenja v širši družbi. Otrok se v družini nauči prepoznavati svoje potrebe ter z njimi ravnati. Hkrati prepozna tudi potrebe drugih ter zaznava svoje meje ter meje drugih. V njej se uči prevzemanja odgovornosti.

1.2.2. Odnosi v družini

Socialni odnosi so pomemben del življenja ljudi vseh starosti. Njihovemu razvoju je namenjena velika pozornost. Naše potrebe po družbenih odnosih so prirojene, tesni in intimni odnosi pa nam zagotavljajo občutek varnosti (MacAuley, 1997, str. 28).

Pogoj za odnose je komunikacija, saj jih opisuje in določa (Tomori, 1994, str. 60). Čačinovič Vogrinčič in Mešl (2019, str. 76) pravita, da se v obdobju prehodov družinskih obdobjih na novo vzpostavljajo članstva v družinskem sistemu in odnosi. Hkrati se pojavljajo vprašanja novih vlog, pravil in meja. Pri tem ima pomembno vlogo ravno komunikacija, ki pomaga pri sporazumevanju ter dogovarjanju. Tudi Hrovat Kuhar piše, da jasna komunikacija pomaga pri upoštevanju izrazov čustev, misli in stališč, tudi če so različna od drugih (Hrovat Kuhar, 2015, str. 93). Jasna komunikacija po Tomori (1994, str. 59) določa kakovost medosebnih odnosov.

Hrovat Kuhar (2015, str. 87) piše, da se v družini otrok nauči spretnosti, kako preživeti. Pri vzgoji je odločilen ravno odnos, saj bolj, kot je otrok mlajši, bolj je treba delati z družino. Od nje je otrok življenjsko odvisen in lahko tudi ogrožen, če niso zadovoljene njegove razvojne potrebe (ibid., str. 87). Tomori (1994, str. 59–60) pa pravi, da so ustrezne komunikacijske sposobnosti, ki jih vsak razvije že v družini tiste, ki odločajo o vrsti, globini in trajnosti odnosov, ki jih oblikujemo z drugimi v družini in zunaj nje.

Vloga socialnega dela pri odnosih v družini pa je, da prestrukturira odnose skozi procese komunikacije in interakcije (Constable in Lee, kot navedeno v Rakar idr., 2010, str. 80). Poudarek je na odnosnem delu v procesu pomoči družini.

Odnosi so ravno tako pomemben del rejniške družine. Bizant (2016, str. 18) piše, da je pomembno, da se rejnice in rejniki na prihod otroka dobro pripravijo, saj dogodki in ravnanja pomembno vplivajo na trdne medsebojne odnose na poti v odraslost.

1.3. Odraščanje v rejniški družini

1.3.1. Odraščanje

Mrgole (2015, str. 15) piše, da so otroci v času odraščanja življenjsko odvisni od pomembnih drugih; to so v prvi vrsti starši in skrbniki, kasneje pa tudi druge pomembne osebe ter živa bitja, na katere se ljudje navežemo. Predšolskim otrokom so pomembni drugi lahko tudi bližnji sorodniki_ice, varuške, za šolske otroke učitelji_ice, trenerji_ke ipd. S puberteto pa to vlogo lahko prevzamejo tudi prijatelji in prijateljice.

Mladostniško obdobje Svetovna zdravstvena organizacija (SZO) opredeljuje kot obdobje med otroštvom in odraslostjo, torej med 10. in 19. letom starosti. SZO piše, da so za to obdobje značilne fiziološke, kognitivne in psihološke spremembe (World Health Organization. 2021, b. d.).

Puberteta je obdobje telesnih in duševnih sprememb v mladostniškem obdobju na prehodu iz otroštva v odraslost, za katerega sta značilna rast in dozorevanje telesa, predvsem pa spolnih organov (Pinter, 2015, str. 36–37). Pri deklicah se začne med 8. in 14. letom starosti, konča pa od 14. do 16. leta. Pri dečkih se začne med 10. in 16. letom starosti, konča pa med 16. in 20. letom (ibid.).

1.3.2. Izzivi odraščanja v rejniški družini

Ule (2008, str. 77) pravi:

»Mladostniki želijo drugačen status v družini, več svobode in samostojnosti kot otroci. Ta proces velikokrat ne poteka gladko in nekonfliktno. Zato odnosi med adolescenti in starši običajno postajajo bolj zahtevni, bolj razumski, manj čustveni. Zmanjšuje se bližina in povečuje konfliktnost. Zdi se, da je tako staršem kot otrokom manj prijetno v bližini drug drugega«.

Ursula Bizant v svojem članku *Izzivi najstništva v rejništvu* (2016) predstavi raziskavo, ki so jo izvedli v okviru projekta Krila. Eden izmed prvih izzivov, o katerem je poročala, je biti rejniška družina. Otroci se namreč že ob prihodu v družino soočajo z veliko stiskami in potrebujejo tolažbo.

Bizant (2016, str. 19) pravi, da je eden izmed izzivov najstništva v rejništvu tudi stik otroka z matično družino. Piše, da je namen stikov z matično družino ohranjanje odnosa med biološkimi starši in otroki, mladostniki. V raziskavi v okviru projekta Krila so ugotovili, da stiki ne potekajo povsod redno in brez težav. Ugotovili so, da večina rejnic in rejnikov meni, da ravno stiki z matično družino podrejo red, ki so ga v družini vzpostavili. Velikokrat biološki starši podkupujejo in dajejo prazne obljube, kar pa po mnenju rejnikov in rejnic otroka zmede in pušča v strahu, negotovosti in razočaranju. Bizant nadaljuje, da lahko stike z matično in rejniško družino hkrati spremljajo težave, povezane z nezaupanjem ter nihanjem matičnih staršev.

V članku (ibid., str. 22) govori tudi o mladostništvu, ki je po pripovedovanju mnogih sodelujočih v raziskavi najtežje obdobje otroka v rejništvu. Največ težav se začne v šoli, z učenjem, s sovrstniki ter z zapravljanjem denarja za prijatelje, s čimer si kupujejo pozornost in mesto v družbi. V raziskavi so tako strokovnjaki_inje kot rejniki_ice mladostnike in mladostnice opisali kot svojeglave in nevodljive, da protestirajo ob postavljanju mej, pojavljajo se kraje in uničevanje stvari, poleg tega se začnejo tudi težave z mamili in alkoholom. Na drugi strani so pa mladostniki in mladostnice v rejništvu povedali, da se počutijo drugačne, da imajo

težave s prijatelji, so bolj sami zase in jim je težko, saj čutijo praznino ter željo po svobodi in osamosvojitvi.

V članku (ibid., str. 22–26) je kot četrti izziv izpostavljen dati mladostniku izkušnjo varne navezanosti. V raziskavi so rejniki in rejnice poročali, da je težko vztrajati pri mejah, ki prinašajo varnost, saj se je težko soočiti z obnašanjem mladostnika ali mladostnice. Kljub temu obnašanju, pa so v raziskavi ugotovili, da se mladostniki in mladostnice v rejniških družinah počutijo varne, saj so rejnike in rejnice opisali kot odzivne in do njih ne čutijo jeze.

Kot zadnji izziv pa v članku Bizant (ibid., str. 29) navaja pot iz rejništva v samostojnost. Strokovnjaki in strokovnjakinje, ki so sodelovali_e v raziskavi navajajo, da se mladostnik in mladostnica po zaključku rejništva lahko vrnejo nazaj v biološko družino, odidejo v zavod ali pa ostanejo v rejniški družini, kjer mu kot pogoj postavijo šolanje in delo. V raziskavi se je pokazalo, da so mladi prepuščeni samemu sebi, čeprav še niso pripravljeni in dovolj samostojni. Od tod so ugotovljene tudi potrebe po spremljanju mladih in podporo pri osamosvajanju.

1.3.3. Predhodne okoliščine, v katerih so otroci v rejništvu odraščali

MacAuley (1996, str. 39–44) piše o dejavnikih, ki vplivajo na otrokov razvoj. To so okolje, v katerem otrok odrašča, otrokove potrebe po naklonjenih odnosih in kontinuiteti teh odnosov, različni razvojni izidi (različna tveganja, povezana z različnimi rezultati), otroštvo kot občutljivo obdobje za otrokov razvoj in vpliv dogodkov, ki jih otrok doživi v otroštvu, na kasnejši razvoj otroka. Trdi tudi, da otrok lahko okreva, kljub izkušnjam, ki so mu škodile, če je le zagotovljeno okolje, ki ustreza otrokovim potrebam.

Bizant (2015, str. 16) pojasnjuje, da otroci, ki pridejo v rejništvo ali posvojitev, nikoli ne izhajajo iz lahke situacije. Prišli so, ker zanje ni dobro, da bi ostali v matični družini, ker njihovi starši niso zmogli poskrbeti za njih, ker so v družini vladali nasilje, zanemarjenost in zloraba. Vsi ti otroci so bili nameščeni v drugo/e družine, ki niso njihove matične, kjer se morajo navaditi na nove ljudi, nove načine pogovora, nova pravila in kjer velikokrat niso podobni (fizično) posvojiteljskim oziroma rejniškim staršem. Otroci so pred namestitvijo v drugo družino doživeli težke, neprijetne dogodke, ki so povezani predvsem z zanemarjenostjo in zlorabo (ibid.str. 16).

O'Brien (2000, str. 149) piše o tem, da otroci po odhodu iz družine še zmeraj nosijo posledice zanemarjanja, zapustitve in ostalih težav, ki so povezane z navezanostjo. Tudi Mrgole (2015, str. 17–18) piše o tem, da izkušnja izmikanja odziva navezovalnih oseb prebudi strah po

zapuščenosti in sproži vedenje oklepanja ali zalezovanja. K temu sodijo tudi izkušnje, kjer se je v navezanosti zgodila rana ali poškodba zapuščenosti, kot na primer posvojeni otroci, ki so jih starši zapustili ali zgodbe izgube bližnjih ob ločitvah ali ob smrti (ibid.).

Čačinovič Vogrinčič in Mešl (2019, str. 113) pišeta o navezovanju, ki je prvi mehanizem, ki se sproži v našem življenju. Je prva otrokova razvojna naloga. Šele ko otrok doživi prvo varno navezanost, je dovolj svoboden, da se lahko loti druge razvojne naloge, ki pa je raziskovanje zunanjega sveta, pri čemer je pomembna igra.

1.3.3.1. Varna navezanost

Ko si varno navezan, čutiš v življenju toplino in dovolj varnosti, da lahko odpreš svoj svet in vanj spustiš svet okrog sebe (Bouwkamp in Bouwkamp, 2014, str. 28).

Bizant (2015, str. 19–20) povzema varno okolje, v katerem otrok odrašča, kot vir notranje mirnosti in hkrati mej. Ob tem je naloga staršev, da otroka naučijo, kako se lahko notranje umiri, in sicer tako, da otrokovo jezo, žalost, stiske, sprejmejo, ponotranjijo, notranje predelajo in vrnejo otroku v zanj sprejemljivi obliki. Šele takrat lahko otrok sprejme pomembna sporočila staršev, jih povzame in ponotranji (ibid., str. 19–20).

Bizant (2015, str. 20) pojasnjuje, da so zato varno navezani otroci bolj sposobni urejati in reflektirati močna čutenja in tolerirati negativne afekte, Bouwkamp in Bouwkamp (2014, str. 28) pa dodata, da kot odrasli zlahka navežejo zaupen stik in brez večjih problemov ohranjajo ravnovesje med avtonomijo in povezanostjo. Obenem so samostojni, zmožni so se svobodno odločati ter prilagajati in empatično odzivati na določene situacije (ibid., str. 28). Mrgole (2015, str. 15) piše o tem, da se z izkušnjo navezanosti povezujejo tudi izkušnje pripadnosti, bližine, empatije in stika. Te izkušnje imajo po njegovem mnenju pomembno funkcijo pri nastajanju drugih psiholoških funkcij, zlasti za nastanek varnosti pred tako fizičnimi kot psihološkimi grožnjami, s tem pa je povezan še razvoj pomembnih psiholoških funkcij odpornosti, notranje moči, samozavesti, radovednosti in podobno.

1.3.3.2. Nevarna navezanost

Nevarno okolje pa Bizant (2015, str. 20–21) povezuje z zanemarjenostjo in zlorabo, ki sta pogosto razlog za umik otroka iz matične družine.. Pojasnjuje, da bo otrok v družini, kjer sta prisotna alkoholizem in nasilje, osredotočen le na nevarnosti teh dveh vzorcev. Ob tem bo vso svojo energijo vložil v to, da pazi, kako se bo vedel glede na te okoliščine, namesto da bi se igral in energijo porabil za druge socialne interakcije.

Bouwkamp in Bouwkamp (2014, str. 34–35) pišeta, da vsaka nevarna navezanost še ne vodi v motnjo navezanosti. Če pa je temeljna navezanost zmotena že na zgodnji stopnji razvoja, se v splošnem le-ta lahko razvije kot odziv na zanemarjanje ali škodljivo ravnanje v zgodnjem otroštvu. Pojasnjujeta še, da kadar otrok ne dobi zgleda dobrega stika, tudi ne ve, kako naj dober stik ustvari in je ob tem prepuščen samemu sebi. Otroci z motnjo navezanosti zato pogosto razvijejo vedenje, ki ga zunanji svet opredeljuje kot »moteno« (ibid., str. 34–35).

O'Brien (2000, str. 149) meni, da je prehod iz matične v rejniško družino lahko zanje zelo težka in ima lahko resne posledice tako za dinamiko v rejniški družini kot za njegovo življenje. Nekaj vedenjskih težav, ki ob tem nastanejo, so lahko težave s spanjem, težave ob ločevanju in težave z burnimi čustvenimi odzivi. V teh primerih je zelo pomembno znanje rejniških staršev in vključenost ostalih strokovnih delavcev in delavk v proces podpore in pomoči (ibid., str. 149).

Bizant (2015, str. 21) piše o dveh vzorcih vedenja, ki nastaneta kot odziv na odraščanje v nevarnem okolju, in sicer o visoki vzdraženosti in disociaciji (otrok pobegne v svoj svet in tam zamrzne). Pojasnjuje, da ravno taki vzorci s seboj prinesejo globoko nezaupanje v okolico, strah in občutek, da se ne morejo na nikogar zanesti.

Mrgole (2015, str. 18) pravi, da za otroke, ki so bližino doživljali kot nevarno ali vsiljivo, pomeni varnost, kadar iz razdalje nadzorujejo dogajanje, kar pa se pozna tudi kasneje, v poznejši odrasli dobi. Če so imeli izkušnjo ignorance, lahko to vodi v poškodbe, ki so izražene v obliki psihičnih bolezni (ibid., str. 18). Avtor doda še, da je soočen s kaotičnimi odzivi, kadar nikoli ne ve, kaj ga čaka s strani odrasle osebe, to pa je v primeru, ko imajo starši težave s pitjem alkohola ali drugimi zasvojenostmi, oz. kadar imajo starši psihotične težave. Vse te izkušnje ustvarjajo travmatično izkušnjo (ibid., str. 18).

1.4. Socialno delo z družino v rejništvu

Mešl (2008, str. 135) pravi, da ni definicije, ki bi zajela raznovrstnost vsakdanjega življenja družin, zato je treba z vsako družino posebej raziskati, kako živi, kaj potrebuje, kakšne so posameznikove in skupne definicije družine. V socialnem delu potrebujemo odprte in sprejemajoče definicije, ki ostajajo fleksibilne do tega, kar vidimo in slišimo od družin (ibid., str. 135).

Čačinovič Vogrinčič in Mešl (2019, str. 46) pišeta, da je naloga socialnega dela z družino, ko se le-ta obrne po podporo in pomoč, skupaj z njo raziskovati, kakšne spremembe potrebuje, da bi lahko rešila svoje stiske in uresničila svoje možnosti.

Cilj socialnega dela z družino nikoli ni varovanje družine za vsako ceno, temveč odkrivanje boljših pogojev za življenje posameznika v družini ali zunaj nje oziroma za podporo družini, da se kot skupnost ohrani, preoblikuje ali razide (Čačinovič Vogrinčič 2006, str. 112).

Delo v rejniškem sistemu je zahtevna in kompleksna naloga za centre za socialno delo, ki potrebuje čas, da se ustvarijo institucionalni in strokovni pogoji za delo (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2019, str. 136).

Rakar idr. (2010, str. 6) pišejo, da rejništvo kot strokovna naloga zajema zelo širok spekter dela, posega v celotno življenje otroka, ki je v rejništvu, in v matično ter rejniško družino. Pravijo, da s tem, ko se skrb otroka razdeli med rejniško in matično družino in na drugi strani center za socialno delo, to pomeni povečanje obsega dela, ne pa pomanjšanje, kakor bi sprva pomislili (ibid., str. 6). V tem procesu sodelovanja je potrebno lastnosti otroka, njegove posebnosti in zgodovino, njegove potrebe, interese in njegov glas upoštevati in v tem procesu pomoči iskati možne rešitve (ibid., str. 6).

Naloga centrov za socialno delo pa ni le najti ustrezno nadomestno družino otroku, ki iz različnih razlogov ne more živeti pri starših. Po mnenju Rakar idr. (2010, str. 6–7) je potrebna tudi odgovornost, da se mu najde takšno družino, v kateri bo pridobil pozitivno družinsko izkušnjo.

Socialno delo v rejništvu pa se izvaja tudi v sklopu individualne projektne skupine (v nadaljevanju IPS). IPS v socialnem delu v rejništvu je sistem, ki vzpostavlja in vzdržuje sodelovanje med matično družino, rejniško družino, stroko na centru za socialno delo in otrokom v rejništvu. V njej sodelujejo tako otrok kot njegovi starši, rejnika in strokovnjaki in strokovnjakinje s centrov za socialno delo. Lahko pa se pridružijo tudi ostale osebe, povezane z otrokom (učitelj_ica, psiholog_inja ipd.) (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2019, str. 141).

1.4.1. Stiki rejniške družine z matično družino

Čačinovič Vogrinčič in Mešl (2019, str. 137) pravita, da so matične družine pogosto družine z številnimi izzivi, kar pomeni, da potrebujejo izvirni delovni projekt pomoči za pomoč in spremembe.

Tudi Rakar idr. (2010, str. 64) pravijo ravno to, da sta v konceptu rejniške družine v stroki socialnega dela začasnost in strokovna zaveza, da odločitev za rejništvo spremlja tudi načrt sodelovanja z matično družino, ki vsebuje delovni projekt podpore in pomoči za spremembe.

Na ta način se stiki z matično družino ne prekinjajo in se s tem omogoči varovanje in krepitev otroka z in med dvema družinama (ibid., str. 64).

Dobro sodelovanje rejniške in matične družine je dober in želeni izid rejništva (Rakar idr., 2010, str. 64). Avtorice poleg sodelovanja kot dober in želen izid opredelijo še premagovanje ali vsaj boljše obvladovanje ovir v matični družini in krepitev njene sposobnosti za varovanje otroka.

Koncept dela v rejništvu, ki vključuje matično družino, Kufeldt (Kufeldt, 1990, kot navedeno v Rakar idr., 2010, str. 65), imenuje inkluzivno rejništvo. Kufeldt ob tem pravi, da je stike otroka z matično družino treba razumeti kot stalnost vezi in navezanosti, ne pa nujno skupnega življenja. Kufeldt nadaljuje, da otrokove vezi, odnose in navezanosti prenesemo v kontekst, ki otroku zagotavlja stabilnost, skrb in varnost. Prav zato je pomembno, da se v skrb otroka vključi sodelovanje z biološkimi starši, pri tem pa nastane potreba, da socialni delavci in delavke razvijajo usmerjenost in veščine za delo z biološkimi starši, v primeru pa, da stiki s starši niso v otrokovo korist, pride v poštev na otroka usmerjen pristop, ki dovoli popolno prekinitev vezi z biološkimi starši (ibid., str. 65).

Rakar idr. (2010, str. 79) pišejo, da otroku v rejništvu dialog med obema družinama pomaga, saj omogoča razlago razlik med navadami, ki jih je bil vajen v matični družini in tistimi, ki se jih navaja v rejniški družini in podporo obeh družin otroku. Zanj so pomembni obiski v matični družini in soustvarjanje prehodov, podpora, da podeli svoje izkušnje v obeh družinah in se s to pomočjo uči življenja v rejništvu in reševanja težav, ki se pojavljajo (ibid., str. 79).

Kelly (2000, str. 24–25) navaja dva načina, kako lahko sistem rejništva prispeva k reševanju težav na področju teorije navezanosti, in sicer:

- da zagotovi nadomestno starševstvo, ki bo dopolnjevalo in podpiralo navezanosti med ločenim staršem in otrokom in ga hkrati ne bo želelo nadomestiti. V teh primerih mora rejniški sistem: spodbujati in podpirati starše, da obiskujejo svoje otroke; biti zavezani partnerstvu s starši, ki jih ceni; vključevati starše v skrb za otroka v vseh pogledih in v to vključevati tudi rejniške starše, omogočiti, da tudi biološki starši in otroci lahko prevzamejo odgovornost za stike, kjer je to možno; biti odzivni na spremembe potreb in želja, ki jih otroci izpostavijo,
- da zagotovi dolgoročne nadomestne starše, kadar starši ne morejo skrbeti za otroka ali zanje tako ocenijo. Pravi, da mora rejniški sistem zagotoviti pogoje, ki bodo omogočili razcvet novih navez, in sicer: pomagati otroku, da se sprijazni

s preteklostjo in pridobi občutek, da lahko sklepa nove odnose; poskušati doseči, da biološki starši novo rejniško družino sprejmejo; zagotoviti, da se pri rejniških starših in otroku spodbuja občutke trajnosti in varnosti in se jih ne spodkopava zaradi pretirane birokratizacije v sistemu rejništva; imeti strokovno znanje in izkušnje, ki lahko pomagajo rejniškim staršem ob morebitnih krizah in težavah, ki se pojavijo pri vedenju otrok, kar so posledice nevarne navezanosti in dogodkov iz preteklosti.

1.5. Sorodstveno in nesorodstveno rejništvo

O'Brien (2000, str. 197–200) navaja razlike med rejnicami sorodnicami ter nesorodnicami. Ena izmed bistvenih razlik je način, kako so stopile v kontakt z agencijo. Rejnice, ki rejniško dejavnost izvajajo poklicno, se običajno same obrnejo na agencijo. Zagotovljeno jim je izobraževanje z namenom priprave na rejništvo. Sledi ocena, ki določi, ali so primerne kandidatke za rejništvo ali ne. Po drugi strani pa so rejnice sorodnice izpostavljene velikim pritiskom zaradi nastalih okoliščin v družini, zato se odločitve za sorodstveno rejništvo običajno sprejmejo zelo hitro. Druga razlika je čas ocenjevanja bodočih rejnic. Pri rejnicah nesorodnicah je doba daljša (9 mesecev), pri rejnicah sorodnicah pa poteka le v dveh fazah. To sta preliminarne faza, v kateri se oceni, ali so pogoji za namestitev v družino izpolnjeni, ter druga faza, ki se izvede, ko je otrok v družino že nameščen. Navaja še tretjo razliko, ki govori o tem, da so rejnice sorodnice v primerjavi z rejnicami nesorodnicami starejše, revnejše, ter v večjem številu rejniško dejavnost izvajajo same, brez partnerja. Kot zadnjo razliko navaja to, da je socialna delavka v nesorodstvenem rejništvu ključna za komunikacijo med matično ter rejniško družino, otroci ter agencijo. Medtem ko so rejnice sorodnice tiste, ki so povezane tako s starši otroka kot z agencijo. V tem primeru so torej socialne delavke in delavci vključeni v družino, ki si deli skupno zgodovino in so zato vedno v obrobem položaju.

Lewis in Fraser (kot navedeno v Gebel, 1996) sta primerjala sorodstvene in nesorodstvene rejniške družine. Od 30 rejniških družin je bilo v raziskavi 11 sorodstvenih, v katerih so vlogo rejnika_ice imeli strici/tete. V svoji raziskavi sta ugotovila, da v primeru sorodstvenega rejništva ni šlo za slabšo kakovost oskrbe otroka v primerjavi s nesorodstvenim rejništvom. Ugotovila sta tudi, da so rejniki in rejnice, ki so otrokovi sorodniki, imeli manj stikov s socialnimi delavci_kami kot rejniki in rejnice, ki niso otrokovi sorodniki. Se je pa izkazalo, da so v nesorodstvenih rejniških družinah rejniki in rejnice bolj verjetno potrebovali odmor od

rejništva kot v sorodstvenih rejniških družinah in da so v primeru sorodstvenih lažje govorili o problemih, povezanih z rejništvom.

Sorodstveno rejništvo se je namreč izkazalo za pomembno in rastočo se možnost oskrbe otrok. Vendar pa ni nujno rešitev za vsakega otroka, ki oskrbo potrebuje, saj je lahko namestitev v rejništvo k sorodniku ali sorodnici neprimerno, neustrezno oziroma ni v otrokovo korist (O'Brien, 2000, str. 211), zato je toliko bolj pomembno, da socialne delavke pred namestitvijo otroka k rejnici sorodnici preveri, ali bo to v njegovo korist (O'Brien, 2000; Mihorič, 2018).

V svoji raziskavi je Mihorič (2018, str. 40) ugotovila, da je rejnicam in rejnikom pri prehodu iz matične v rejniško družino bilo najbolj v pomoč to, da je šlo za sorodstveno rejništvo, da je razdalja med matično družino in otrokom bila majhna, da otroka niso ločili od njegovih bratov in da je otrok imel možnost, da je lahko poklical starše. Sorodstveno rejništvo je na začetku otroku predstavljalo oporo, kasneje pa se je izkazalo kot oteževalna okoliščina, saj si je otrok na koncu želel, da bi ga dodelili drugi družini, ki ne bi imela nobene povezave z njegovim sorodstvom (ibid.).

Rakar idr. (2010, str. 58) so v svoji analizi rejništva v različnih državah (Avstrija, Francija, Nizozemska, Švedska, Velika Britanija, Španija in Češka) ugotovili, da večina obravnavanih držav spodbuja sorodstveno rejništvo. Sorodstveno rejništvo je specifično v tem, da je pri njem lažje ohranjati stike z matično družino, vrnitev v biološko družino je več in težav pri nameščanju je manj (to velja za obravnavani državi Španijo in Veliko Britanijo) (ibid., str. 58). Druga ugotovitev njihove analize rejništva je ta, da je v Veliki Britaniji tako, da naj bi se otroke dajalo v rejništvo vsaj v isto etnično skupnost, kot ji pripada matična družina. Na drugi strani so ugotovile še, da je na Švedskem do leta 1997 sorodstveno rejništvo bilo obravnavano z nezaupanjem, saj so menili, da se psihosocialni problemi med generacijami prenašajo pogosto. Medtem ko v Veliki Britaniji druge raziskave kažejo, da so otroci, ki so v rejništvu pri sorodnikih_icah ali prijateljih_icah matične družine, pogostejše žrtve zlorab (ibid., str. 59).

2. Problem

Z rejništvom od blizu sem se prvič srečala na praksi, v tretjem letniku študija socialnega dela. Najprej sem na splošno spoznavala področje rejništva na centru za socialno delo, potem pa sem imela možnost sodelovati še z rejniško družino, kjer je bila rejnica hkrati sorodnica otrok. Med samim sodelovanjem z družino sem se ob opazovanju izzivov odraščanja in spopadanja rejnice z njimi večkrat spraševala, kako bi se z njimi spopadala rejnica, ki ni otrokova sorodnica. Zanimalo me je, ali so med sorodstvenimi in nesorodstvenimi družinami kakšne podobnosti ali razlike, in sicer: kako je do rejništva prišlo, kako je z odnosi v družini, kakšne odnose imajo z matičnimi družinami ter ali potrebujejo za izvajanje rejniške dejavnosti dodatno podporo in pomoč. Posebej me je zanimalo, ali sorodstvena vez v rejništvu vpliva na razumevanje in dogajanje v družini ter kako se v družini spopadajo z ohranjanjem njihove vloge kot sorodniki in sorodnice v primerjavi z njihovimi novonastalimi vlogami rejnice in rejnika ter otroka v rejništvu.

O rejništvu je v domači literaturi zapisano razmeroma malo, o čemer govori Tamara Rape Žiberna v članku *Rejništvo – zanemarjeno področje v slovenski literaturi* (2008). Ugotovila je, da je v desetih letih (torej 1998 do 2008) izšla le ena knjiga iz področja rejništva in da je to tematiko obravnavala le ena magistrska naloga (Rape Žiberna, 2008, str. 19). Poleg tega je ugotovila, da znanstvene revije s področja socialnega dela v tujini objavljajo več prispevkov na temo rejništva kot revija Socialno delo pri nas (Rape Žiberna, 2008, str. 20). Prav zato je pozvala socialne delavke in delavce, da podelijo z drugimi svoja opažanja, občutke, dileme in tako prispevajo svoje znanje in izkušnje k stroki in znanosti socialnega dela na področju rejništva (Rape Žiberna, 2008, str. 21). Področje rejništva se je v naslednjih letih v domači literaturi bolj pogosto raziskovalo in naslavljaljo. Vendar sem pri raziskovanju morebitnih razlik med sorodstvenimi in nesorodstvenimi rejniškimi družinami v domači literaturi našla le krajše in bolj splošne zapise, zato sem se pri naslavljanju te teme opirala predvsem na tujo literaturo.

Med prebiranjem že narejenih raziskav na temo rejništva sem ugotovila, da so se raziskovalke in raziskovalci osredotočali na teme, kot so: razvoj mreže sorodstvenega rejništva po nujni namestitvi otroka v rejništvo k sorodnikom in sorodnicam (O'Brien, 2000), ureditev rejništva v sedmih evropskih državah (Avstrija, Francija, Nizozemska, Švedska, Velika Britanija, Španija in Češka) ter kakšne oblike rejništva tam poznajo (Rakar idr., 2010), perspektiva rejnic o izvajanju rejniške dejavnosti z ozirom na dileme in odprta vprašanja dolgotrajnega rejništva,

višino rejnine ter individualne projektne skupine (Nagode, 2010). Sobočan (2014) piše o prvi fazi raziskovanja na področju rejništva in posvojitve otrok z ovirami oz. otrok s posebnimi potrebami v Sloveniji skozi pogled socialnih delavk in delavcev. V raziskavi je ugotavljala, kakšni so elementi rejniške prakse in strokovnega dela z rejniškimi družinami, biološkimi družinami in otroki s posebnimi potrebami, kakšne so vrednote in stališča strokovnih delavk in delavcev na področju etike in hendikepa. Kostanjšek (2017) pa je raziskovala rejništvo iz vidika bioloških otrok rejniških staršev, ki so ravno tako vpleteni v rejniški sistem kot ostali. Ugotovila je, da biološki otroci rejnikov in rejnic in otroci v sistemu rejništva razvijejo bratsko-sestrske odnose in da biološki otroci v rejniški družini vidijo svojo vlogo kot vzorniki_ice. Ugotovila je še, da podporo in pomoč biološki otroci prejmejo le s strani svojih staršev, čeprav jo tudi oni potrebujejo pri pripravi na prihod in odhod otroka iz rejništva. Izpostavi še, da rejniški starši poudarjajo, da je pomembno, da se ne dela razlik med otroki, kar dosežejo z odprto komunikacijo in s sprotim reševanjem problemov. V svoji raziskavi je Mihorič (2018) raziskovala zgodbe odraslih oseb z izkušnjo rejništva in njihov pogled na rejniški sistem, pri čemer jo je zanimalo več tem, in sicer stiki z matično in razširjeno družino, vloga in doživljanje rejniške družine, odnos med matično in rejniško družino, doživljanje otrokove razpetosti med obema družinama, podpora in pomoč, ki so jo bili otroci v rejništvu deležni ter njihov nasvet za bolj kakovostno delo.

Ravno zato, ker nobena od zgoraj naštetih raziskav ne vsebuje teme vpliva sorodstvenih vezi na odnose in izzive v rejništvu, jo želim v svoji diplomski nalogi nasloviti jaz. Zanima me namreč, kako poteka rejništvo v sorodstvenih rejniških družinah in kako v nesorodstvenih.

Raziskovalna vprašanja

- Kako je potekala namestitev otroka v rejništvo?
- S kakšnimi občutki so se rejnice soočale ob začetku rejništva?
- Kako so se odnosi v družini spremenili od začetka rejništva do zdaj?
- Kako se rejnice soočajo z izzivi odraščanja v družini?
- Kakšni so odnosi rejniške družine otroka z matično družino otroka?
- Kakšno pomoč in podporo bi potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti?
- Kakšne so razlike v izvajanju sorodstvenega in nesorodstvenega rejništva?

3. METODOLOGIJA

3.1. Vrsta raziskave

Raziskava, ki sem jo izvedla v okviru diplomskega dela, je kvalitativna. Kot pravi Mesec (2018, str. 11), pri kvalitativni raziskavi sestavljajo osnovno izkustveno gradivo, ki ga zberemo v raziskovalnem procesu, besedni opisi ali pripovedi, gradivo pa je potem tudi obdelano in analizirano na beseden način, ne pa z uporabo merskih postopkov, ki nam dajo števila. Izvedena raziskava je tudi empirična, saj sem zbirala novo, neposredno izkustveno gradivo (Mesec, 2009, str. 84). S pomočjo zbranega gradiva sem odgovorila na svoja raziskovalna vprašanja. Navsezadnje pa je raziskava tudi eksplorativna ali poizvedovalna, saj sem se seznanila z nekaterimi osnovnimi značilnostmi raziskovanega področja (Mesec, 2009, str. 80).

3.2. Merski instrument

Pri izvedbi raziskave sem uporabila dva merska instrumenta, in sicer smernice za fokusno skupino in smernice za delno strukturiran intervju.

Smernice za fokusno skupino⁴ so sestavljene iz dvanajstih vprašanj, vseh odprtega tipa. Pri načrtovanju fokusne skupine sem si postavila okvirni čas izvedbe, in sicer 1,5 h. Ker je nekaj udeleženk na srečanje nekoliko zamudilo in je trajanje izvedbe fokusne skupine trajalo več kot zastavljen čas, sem morala sprti vprašanja prilagajati in nekatera nekoliko združiti, druga pa izpustiti. Uporabila sem sedem vprašanj iz zastavljenih smernic, in sicer:

1. Kako je potekal prihod otroka v vašo družino?
2. Kaj ste občutili, ko je otrok prišel v vašo družino?
3. Kako bi opisali vaše odnose v družini od začetka rejništva do zdaj?
4. Kaj prepoznate kot največje izzive pri rejništvu?
5. Kaj so po vaših izkušnjah največji izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejništvu?
6. Kako bi opisali odnose med vašo družino in matično družino?
7. Kaj bi potrebovale v prihodnosti za opravljanje svoje vloge kot rejnice?

Smernice za delno strukturiran intervju⁵ so sestavljene iz dvaindvajsetih vprašanj, od teh so tri vprašanja zaprtega tipa, ostalih devetnajst pa odprtega tipa. Pri posameznih vprašanjih sem zastavila še nekaj podvprašanj in jih uporabila, v primeru, ko se sogovornice niso razgovorile.

⁴ Dostopno v prilogi A

⁵ Dostopno v prilogi B

3.3. Populacija in vzorec

V raziskavi populacijo predstavljajo rejniki in rejnice, ki izvajajo rejniško dejavnost v Republiki Sloveniji v letu 2021.

Vzorec v raziskavi je za fokusno skupino neslučajnostni priložnostni, saj sem raziskavo izvedla s pomočjo oseb, katerih kontakte sem dobila s pomočjo somentorice (Mesec, 2009, str. 153). Vzorec zajema štiri rejnice, od tega dve rejnici, ki izvajata sorodstveno rejništvo.

Vzorec v raziskavi je za intervju ravno tako neslučajnostni priložnostni. Vzorec zajema štiri rejnice⁶, od tega dve rejnici, ki izvajata sorodstveno rejništvo.

Tabela 3.1.: Značilnosti vzorca raziskave

Oseba	Starost	Oblika rejništva
A in AI	64	Sorodstveno rejništvo
B	68	Sorodstveno rejništvo
C	47	Nesorodstveno rejništvo
D	59	Nesorodstveno rejništvo
E	41	Nesorodstveno rejništvo
F	65	Sorodstveno rejništvo
G	46	Nesorodstveno rejništvo

3.4. Metoda zbiranja podatkov

Podatke sem zbirala s pomočjo fokusne skupine in delno standardiziranega intervjuja. Najprej sem izvedla fokusno skupino, da dobim tako odgovore na raziskovalna vprašanja kot dodatne ideje in želje, ki so jih izpostavile. Ideje sem nato upoštevala v nadaljnjem raziskovanju pri izvedbi intervjujev. Pomembno mi je bilo, da je fokusna skupina sestavljena tako iz rejnic, ki so otrokove sorodnice, kot iz tistih, ki to niso, saj sem želela, da se v njej prepletajo čim bolj različni pogledi in mnenja o temah, ki sem si jih zastavila. Ravno tako sem podrobnejšo sliko rejništva s pomočjo izvedbe intervjujev želela opraviti z rejnicami sorodnicam in tistimi, ki to niso, da sem lahko dobila boljši vpogled v obe obliki rejništva.

⁶ Ena izmed rejnic (rejnica sorodnica), ki je sodelovala že v fokusni skupini, je nato sodelovala tudi pri intervjuju.

Udeleženke fokusne skupine sem povprašala za sodelovanje, nato pa sva s somentorico Polonco Bažec določili termin izvedbe fokusne skupine in preverili, ali to ustreza sodelujočim. Somentorica mi je pomagala pri tem, da sem lahko fokusno skupno izvedla v živo, in sicer na Centru za socialno delo Južna Primorska, enota Koper, ob upoštevanju vseh varnostnih ukrepov. Na fokusni skupini so bile udeležene štiri rejnice. Dve od tega sta rejnici, ki izvajata sorodstveno rejništvo.

Za izvedbo intervjuja sem prav tako intervjuvanke povprašala za sodelovanje. Nato sem se z vsako posebej dogovorila za termin izvedbe intervjuja. Intervju sem opravila s štirimi rejnicami, od tega samo enega preko telefona, ostale pa v živo ob upoštevanju vseh varnostnih ukrepov. Dve od štirih rejnic, ki sta sodelovali pri intervjujih, izvajata sorodstveno rejništvo. Ena izmed rejnic se pojavi tako v fokusni skupini kot v intervjuju. Zbiranje podatkov je potekalo od 5. 5. 2021 do 11. 5. 2021.

3.5. Obdelava in analiza podatkov

Podatke, ki sem jih pridobila s pomočjo fokusne skupine in intervjujev sem analizirala na kvalitativen način. Intervjuje in fokusno skupino sem z dovoljenjem rejnic posnela ter jih nato zapisala na čim bolj dobeseden način. Vsakemu intervjuju oz. osebi, udeleženi v fokusni skupini, sem nato dodelila črko. Črke A, B, C in D predstavljajo rejnice, ki so bile udeležene v fokusni skupini. Črke AI, E, F, G predstavljajo rejnice, ki so sodelovale pri izvedbi intervjujev. Pri oznakah A in AI gre za isto osebo, saj je bila udeležena tako v fokusni skupini kot v intervjuju. V vsakemu intervjuju sem nato določila enote kodiranja. To sem storila tako, da sem besedo, del stavka ali stavek oštevilčila z zaporednimi številkami.

Primer: *V rejništvu imam tri otroke, sem njihova babica (A1).*

Ob določanju enot kodiranja sem določene stavke nekoliko spremenila. Za zagotavljanje večje stopnje varovanja osebnih podatkov sem spremenila besede, ki so razkrivale spol otroka ali pa izpustila dele, kjer bi se lahko razbralo, za koga se je v tem primeru šlo. Stavke sem spremenila na način, da je osebek v izjavah otrok.

Primer: *Zdej otrok je bil v šoli v precejšnjem zaostanku (E22).*

Primer 2: *S tem ko smo se vsi navadli en na drugega in predvsem otrok na naše navade, je steklo lažje (E26).*

Nato sem odprto kodirala. Pri odprtem kodiranju sem določenim enotam kodiranja pripisala pojem, nato pa sorodne pojme združevala v kategorije, te pa v teme.

Primer:

Tabela 3.2.: Primer odprtega kodiranja

Št. izjave	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
E1	Mi imamo v rejništvu enega otroka, z njim pa nismo v sorodu.	Nesorodstveno rejništvo	Oblika rejništva	Potek prihoda otroka v rejniško družino
E2	Kakšen mesec, mogoče celo dva, preden je prišlo do tega, se je izvedlo, da otrok mogoče pride v družino.	Postopek trajal dva meseca	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
E3	Z otrokom smo se prej srečali ...	Srečanje je bilo	Srečanje z otrokom pred začetkom rejništva	Potek prihoda otroka v rejniško družino

Po opravljenem odprtem kodiranju sem še osno kodirala. Pri tem sem vzpostavljala hierarhijo med temo, kategorijo in pojmi.

Primer:

1. Potek prihoda otroka v rejniško družino

a) Oblika rejništva

- Sorodstveno rejništvo (A1, B1, F1)
- Nesorodstveno rejništvo (C1, D1, G2, E1)

4. REZULTATI

4.1. Potek prihoda otroka v rejniško družino

Večina rejnic, ki je sodelovala v raziskavi, je rejnic nesorodnic (*»No, jaz pa sem biološka mama tako svojemu otroku kot rejniška mama dvema otrokoma.« (C1)*, *»Jaz imam tri otroke v rejništvu, nismo v sorodu.« (D1)*) Ostale so pa rejnice sorodnice (*»V rejništvu imam tri otroke, sem njihova babica.« (A1)*, *»Jaz imam v rejništvu moja vnuka.« (F1)*) Vse rejnice sorodnice, so starejše od rejnic nesorodnic, kar lahko razberemo iz tabele 3.1. Povprečna starost rejnic sorodnic je 65,66 let, rejnic nesorodnic pa 48,25 let. Vse tri rejnice, ki izvajajo rejništvo kot sorodnice, so babice otrok.

Rejnice, ki niso otrokove sorodnice, so se pred začetkom rejništva z otrokom srečale (*»Smo ga šli pogledat, takoj sva se našla.« (D13)*, *»Z otrokom smo se prej srečali ...« (E3)*). Ena je povedala, da ji je, preden otrok pride v družino, pomembno otroka spoznati in videti, ali se bodo z njim lahko povezali (*»... saj nam je bilo najbolj pomembno, da se mi z otrokom spoznamo, da vidimo, ali se bomo uspeli mi povezati, ali se poklopimo, ali bo on nas sprejel in podobno.« (E4)*). Ena pa je povedala, da se z otrokom pred začetkom rejništva niso srečali (*»Ne, se nismo srečali.« (G4)*).

Večina rejnic je najprej pripovedovala o okoliščinah pred pričetkom rejništva. V primeru sorodstvenega rejništva sta rejnici v fokusni skupini poročali o dlje časa trajajočih težavah in prepiranju v družini (*»V naši družini so bile že eno leto, dve težave.« (A2)*, *»Velikokrat je prišla policija zaradi prepirov.« (A3)*, *»Tako se je en dan zgodilo, da so se v tej družini skregali, da je morala posredovati policija, bil je cirkus.« (B6)*). V intervjuju je ena od rejnic povedala o želji, ki sta jo imela s partnerjem, in sicer, da bi raje ohranila svoji vlogi babice in dedka (*»Smo se pač dogovorili, da ne bi, da bi raje ostali babica in dedek, ne pa kaj več, ne.« (F3)*) Rejnice sorodnice so poročale tudi o občutkih, ki so jih doživljale, ko so se pojavile težave (*»Jaz sem se bala jih odpeljat stran iz tega džumbusa.« (A4)*, *»Mi je bilo zelo hudo, nisem mogla tega prenest, takrat sem se odločila, da jih bom šla iskat.« (F5)*) V primerih sorodstvenega rejništva so rejnice otroke že pred pričetkom rejništva večkrat obiskovale in bile z njimi v stiku (*»Medtem ko je otrok bil v tem rejništvu, so dovolili meni in možu, da smo jo hodili obiskovat.« (B4)*, *»Ja, mi smo dva meseca pred rejništvom delovali na ta način, da sem jih vsak dan šla iskat v šolo in jih peljala v krizni center.« (A14)*) V primeru nesorodstvenega rejništva je ena izmed rejnic poročala o tem, da so otroka starši zanemarjali in zanj niso skrbeli (*»Če začnem z najstarejšim otrokom, starši ga niso pošiljali v šolo, ni delal nalog.« (D2)*, *»Prej je bilo tako, da so hodili*

po trgovinah s starši in kradli in kasneje z njim prosjčili pred trgovinami.» (D4)) Ena izmed rejnic nesorodnic je imela predtem eno rejniško izkušnjo, kjer so otroku prihajale na plan težave, saj je bil oškodovan zaradi težav v primarni družini. Otrok je nato odšel v drugo rejništvo. Po tej rejniški izkušnji so se odločili, da rejništva več ne bi izvajali (*»Po tej izkušnji smo se odločili, da ne bi več rejništva izvajali, predvsem zaradi najinega otroka, ki je še odraščajoč.» (C7))* Pred prihodom otroka v družino je večina rejnic, tako sorodnic kot nesorodnic, prejela klic socialne delavke. Pri tem lahko opazimo razliko v tem, da je v primeru nesorodstvenega rejništva socialna delavka klicala rejnico in jo vprašala, če bi otroka sprejela v rejništvo (*»Kmalu za tem, pa je bilo tako, da me je klicala socialna delavka, da so že nekaj družin vprašali, vendar se niso še odločili.» (C8)*, *»Za najmlajšega je bilo tako, mene pokličejo, da imajo enega novorojenega otroka, da ga nimajo kam dat, da je star nekaj dni in me vprašali, če bi ga vzela.» (D9))*, v primeru nesorodstvenega rejništva pa, da naj pridejo po otroka oz. na razgovor, saj bo otroka verjetno treba namestiti v rejništvo. *»Mi smo dobili klic od socialne delavke iz centra, naj pridemo po otroka ...» (B7)*, *»Takrat, ko so jih odvzeli, nas je socialna delavka klicala na razgovor, ker so takrat že imeli namen, da bodo otroci morali iti stran. (F2))* Ena od rejnic je poročala o tem, da se je po opravljenem psihološkem testu bolj zaupala vase (*»Po tem psihološkem testu sem bolj zaupala vase.» (A13))*

O dnevu, ko je otrok prišel v družino, so rejnice nesorodnice v intervjujih poročale kot o intenzivnem, prijetnem in čustvenem dnevu (*»Dan je potekal prijetno, za otroka, za naju.» (E5)*, *»Bil je zelo intenziven dan, ker sva isti dan spoznala tudi biološka starša.» (G8)*, *»Tako, da je bil polni dan čustev, spoznavanj, vsega.» (G9))* V primeru sorodstvenih rejništev so bile rejnice pred in ob prihodu otroka vključene v dogajanje (*»Otroke sem potem odpeljala do šole in smo jih skupaj odpeljali v krizni center in tako smo začeli reševati probleme.» (A8)*, *»... in sem jih šla iskat in pripeljala domov.» (F7))* Dodala je še, da so otroci bili veseli, saj so prišli k domačim (*»Otroci so pa bli zelo veseli, srečni, ker so prišli k nama, ker smo bili domači.» (F8))*

4.2. Občutki, s katerimi so se rejnice soočale ob začetku rejništva

Rejnice sorodnice so v fokusni skupini poročale o občutkih sreče (*»Ko smo dobili tega otroka domov, mi smo jokali od sreče.» (B9)*, *»Jaz sem bila neizmerno srečna.» (A9))* Tudi v intervjuju je ena izmed rejnic nesorodnic potrdila občutke sreče (*»Srečo ...» (G10))* Tako rejnice sorodnice kot nesorodnice so občutile skrb (*»Skrbelo naju je, kako rešiti zadeve, kako rešiti krče, ki jih je imel kot mali dojenček.» (G12)*, *»Edino to, skrbelo me je, ker so bili prej navajeni, da grejo od doma in staršem ne povejo, kje so, ker ti moreš vedet, kje je otrok, ker preden bodo drugi lahko pomagali, se lahko otroku že marsikaj zgodi.» (A16))*

Ravno tako so rejnice sorodnice in nesorodnice poročale o občutkih odgovornosti (*»Ker je to vedno neka odgovornost ...« (E9), »Velika odgovornost je to.« (F10)*) Na fokusni skupini je rejnica sorodnice izpostavila, da je občutenje drugače, če je otrok tvoje krvi, odgovor rejnice nesorodnice pa je bil, da se s tem ne strinja in da meni, da ni nobene razlike (*»Če je tvoja kri, občutiš čisto drugače« (B10), »Zame pa absolutno ni nobene razlike ... (C13) »... Je kot za svojega otroka, ko ga nekaj časa spoznavaš, ko prideš iz porodnišnice, je tako z rejniškimi otroci ... (C14)*) V primeru sorodstvenega rejništva je rejnica v intervjuju govorila o tem, da ji je bilo težko, da jo je bilo strah in da je čutila mešane občutke (*»Težko mi je bilo, ker se je to vse skupaj zgodilo.« (F9), »Malo me je bilo strah, kako bom, kaj vse se bo dogajalo.« (F11), »Različni občutki so bili.« (F13)*) Druga rejnica sorodnica je povedala o tem, da občutke skriva in da je našla v sebi mir (*»Nikoli se nismo pustili poznati, da nam je težko.« (B11), »Ampak jaz sem našla mir.« (B12)*) V primeru nesorodstvenega rejništva so rejnice v fokusni skupini povedale o uglasenosti src med otrokom in rejnico, o ljubezni ter o materinskem čutu (*»... v enem trenutku se uglasiš, se srca uglasijo.« (C15), »Koliko veliko ljubezni ti lahko dajo tej otroci« (D15), »Sem občutila takoj ta čut materinstva, ki se ti povrne ob vsakem otroku.« (D16)*) V intervjujih pa so poročale tudi o nevtralni drži do otroka in občutku prepuščenosti sam sebi (*»... zato vedno vzamem tako držo, da ne izražam pretirane čustvenosti, ne v eno ne v drugo skrajnost.« (E10), »Najbolj se spominjam, da sva prišla po njega in nekako sva bila prepuščena samemu sebi, takrat se šele začne, ko imaš otroka v rokah.« (G8)*)

Odgovori na vprašanje o tem, kaj bi svetovale novim rejnicam, ko pride otrok v družino, so bili zelo raznoliki. Rejnice so povedale, da je pomembna seznanitev z okoliščinami, iz katerih otrok prihaja (*»Pomembno je, da vsaj približno vemo, kaj se je dogajalo.« (E13)*), potrpežljivost (*»Sigurno je treba imeti veliko potrpljenja.« (A17), »Ker tisti rezultati, ki pridejo s silo, niso za nikamor, torej, da otrok nekaj mora, ker si ti tako rekel.« (A110)*), prisluhniti otroku (*»Potem pa da čim bolj opazujemo otroka, mu prisluhnemo.« (E14)*) in izpolnjevanje otrokovih potreb (*»Da vidiš, kaj so potrebe otroka, da ne delaš v to smer, kaj ti misliš, da bi bilo dobro.« (E15), »In pa to, da otrok ne glede na starost, potrebuje pripadnost, ljubezen ter varnost, saj to je vse, kar mu lahko daš na začetku in to je najbolj pomembno.« (G14)*) Ena od rejnic je izpostavila pomembnost vloge narave in fizične aktivnosti za počutje otroka (*»Dosti smo hodili v naravo, to je zelo pomagalo.« (E11), »Fizična aktivnost je tudi zelo pomembna, da se utrudijo, da začutijo svoje telo, da dobijo novo energijo.« (E15)*) Ena od rejnic je še svetovala, da je pomembno vzpostaviti stik z otrokom ter ga seznaniti s pravili in obveznostmi, ki veljajo v hiši (*»Nek stik, vzpostaviti nek stik z otrokom ...« (F15), »... otroku predstaviti družino, hišo, mu*

predstaviti njegove obveznosti, dolžnosti, njegove pravice, da vedo otroci, kaj in kako je treba ravnati, da določene stvari niso dovoljene, kot v družini, kjer so bili prej.» (F16)) Ena izmed rejnic sorodnic je vprašanje nagovorilo v to smer, kaj bi svetovala rejnicam sorodnicam (*»Če svetujem sorodnicam, bi jim svetovala, naj se zmeraj odločijo za to.« (AI8), »Zaradi tega, ker mislim, da največ v resnici lahko naredijo prav babice oz. sorodnice.« (AI9))* Navsezadnje pa je ena od rejnic svetovala, naj bodoče rejnice zaupajo vase in svoja dejanja (*»Pomembno je, da rejnice zaupajo vase in svoja dejanja.« (G15))*

Da je vzpostavljanje odnosa z otrokom pomembno, se je strinjalo več rejnic (*»Seveda se mi zdi pomembno.« (G16))* O tem, kako to vpliva na to, kakšen bo odnos med rejnico in otrokom, so ponovno zelo raznoliko poročale. Rejnici, ki izvajata nesorodstveno rejništvo, sta poročali o vzpostavljanju varnega, spoštljivega in sproščenega odnosa z otrokom (*»Tko, meni se zdi ta spoštljiv in iskren odnos najbolj pomemben, tudi če kdaj nardiš kako napakico« (E17), »Da ima otrok to svobodo, da se počuti dovolj sproščen, da pove stvari.« (E18)),* ter o vplivu vzpostavljenega odnosa na počutje otroka ter na njegov razvoj in samostojnost (*»To vpliva na otroka v tej smeri, da otrok to, kar potrebuje, da se bo počutil varnega, ljubljenega, dobi.« (G20), »Da bo imel vse, kar rabi za zdrav osebni razvoj.« (G21), »Da bo lahko samostojen.« (G22)).* Ista rejnica je izpostavila še, da ona odnos z otrokom vzpostavlja tako, kakor da bi bil to njen biološki otrok, vendar ob tem ohranja zavedanje, da otrok ni njen (*»V bistvu midva vzpostavljava odnos na ta način, kot da je otrok naš.« (G17), »Hkrati se zavedaš od znotraj, kot rejnica, da otrok ni tvoj ...« (G18), »... po drugi strani pa se obnašaš, kot da je tvoj, da mu lahko nudiš vse, kar rabi.« (G19))* Ena izmed rejnic sorodnic je poročala o tem, da je lahko preko odkritega odnosa z otroki začela delati tudi na svoji osebni rasti (*»Ja, zelo pomembno je, saj ta dva otroka, sta bila vedno odkrita, povedala sta mi sprti, da ju moti, da sem zelo stroga.« (AI11), »In tako sem jaz začela delati tudi na sebi, na svoji rasti.« (AI12))* Druga rejnica pa je povedala o svoji izkušnji vzpostavljanja odnosa z otroki, ki je po njenem mnenju, bilo neuspešno (*»Na žalost pri nas nismo mogli nekega odnosa vzpostaviti, ker smo se že poznali.« (F18))* Eden izmed razlogov za neuspeh pri vzpostavljanju odnosa pa je po njenem mnenju ravno ta vloga rejnice, ki jo je morala prevzeti (*»To so otroci, ki so preživljali vse počitnice, skoraj vsak drugi vikend so tej otroci preživljali tukaj pri meni.« (F19), »Takrat sem bila samo babica, ki sem jih razvajala, ker sem vedela, da otroci živijo v pomanjkanju.« (F20), »Nekega realnega stika, neko realno življenje, kako bi oni se morali obnašati, jaz tukaj nisem mogla vzpostaviti.« (F21), »Povedala sem jim, da zdaj pač ne bom mogla biti samo babica, da*

sem odgovorna vse za njih, da moram skrbet za njihovo zdravje, šolo, za njihov napredek.» (F22))

4.3. Odnosi v rejniški družini

Vprašanje o odnosih v rejniški družini je bilo postavljeno vsem sodelujočim v raziskavi, torej tako v fokusni skupini kot v intervjujih. Razlika v postavljenem vprašanju pa je ta, da sem vprašani v fokusni skupini zaradi časovne stiske združila v eno in sicer: *Kako bi opisale vaše odnose v družini v začetku rejništva in kakšni so zdaj?*, medtem ko sem v intervjujih vprašala posebej o odnosih na začetku in posebej o trenutnih odnosih. Rejníci, ki nista otrokovi sorodnici, sta v intervjujih poročale o procesu sproščanja napetosti in navajanja en na drugega ob začetku rejništva (*»Na začetku je bilo sigurno bolj napeto.« (E20), »Vsak je po svoje doživljal to situacijo in jo skušal vsak na svoje načine sam pri sebi reševati, sproščati napetosti«, »Najprej je bilo tako, da smo se navajali en na drugega in to vzame čas.« (G25))* Obe sta izpostavili tudi, da je na začetku vse bilo posvečeno otroku (*»Takrat smo dali vse svoje stvari na stran in se posvetili otroku« (E25), »Na začetku je bilo vse posvečeno novorojenčku, ker je seveda bilo prisotno nočno zburjanje, hranjenje« (G24))*. V primeru obeh se je s časom odnos v družini izboljšal (*»Najin odnos se je popolnoma spremenil v pozitivni smeri.« (G27), »Smo vsi malo bolj sproščeni, potrebno je manj energije, manj besed, zato je veliko več časa za lepe prijetne stvari« (E27))* in imata posledično več časa zase s partnerjem (*»Zdaj imava čas tudi za naju.« (E28))* Pri tem je pripomoglo to, da so otroku pojasnili, da je rejništvo le začasno in da vsi želijo, da bi se vrnil domov (*»Predvsem smo ohranjali to, da je on tukaj začasno, da se trudimo v tej smeri, da gre čimprej nazaj domov.« (E24))* V fokusni skupini je eno od rejnic vprašanje nagovorilo v smeri, kakšni so bili odnosi v družini pri prvi izkušnji rejništva ter kakšni so zdaj v drugi izkušnji (*»Mene je to bolj nagovorilo, koliko se je spremenila ta dinamika, kako je bilo prej in kako je zdaj, ko imamo to izkušnjo rejništva.« (C16))* Pri tem je opisala, da so pri prvi izkušnji težave in travme otroka v rejništvu vplivale na njunega otroka in na celotno družino (*»Prva rejniška nas je precej povezala, naš biološki otrok je sprejel otroka, ki sta prišla v družino.« (C17), »Ko so pa začele prihajati ven vse te travme, ki jih je doživljal otrok v matični družini, so bili hudi trenutki in smo bili jezni, sfrustrirani vsi ...« (C18), »... je tudi najin otrok začel kazati težave in se ni strinjal z odločitvami, se je upiral.« (C19))* Izpostavila je, da so zaradi težav z otrokom ob prvi rejniški izkušnji kot družina potrebovali veliko časa, da so se sestavili nazaj. Pri tem je pomagala ravno druga izkušnja (*»Mogoče pa nam je ravno to, da smo spet hitro imeli drugo rejniško izkušnjo pomagalo, da smo prišli k sebi.« (C21))* Nato je povedala, da zdaj živijo harmonično in da z otroki dobro

sodelujejo, kar pa sklepa, da je posledica tega, da sta otroka prišla v rejništvo še kot dojenčka (*»... mogoče tudi zato, ker sta bila tako majhna ob začetku rejništva, dojenčka pač.« (C22)*) Medtem ko so se pri rejnicah sorodnicah pojavljale drugačne izkušnje. Sorodstvena vez je po poročanju ene rejnice imela vpliv na odnose. Ena od rejnic je recimo izpostavila, da je na začetku otrok njo krivil za odmik od staršev (*»Z otrokom, s katerim sem v sorodstvu, pa se nisva mogla razumeti od začetka ...« (A15)*, *»... zato ker je mene krivil, da sem mu starše vzela.« (A16)*) Epidemija koronavirusa in ukrep države glede šolanja na daljavo pa sta v tem primeru pripomogla k zblizanju rejnice in otroka (*»Marca pa je začel Covid in šola na daljavo...« (A18)*, *»... to je bilo dobro, ker sem imela čas, da sva skupaj delala in da sem se mu posvetila.« (A19)*, *»Midva sva ratala taka prijatelja.« (A20)*) Z otrokoma, s katerima ni v sorodstvu, pa je uspela ohraniti dober odnos že od samega začetka (*»... pri otrocih, s katerimi nisem v sorodstvu, smo točno tako, kot smo bili ob začetku.« (A12)*) Druga je izpostavila, da je na začetku rejništva bilo z odnosi v družini v redu, sčasoma pa se je pričela soočati s težavami (*»Otroci hočejo, da je vse po njihovo, so trmasti.« (F24)*, *»To so otroci dokaj veliki bili, težko je prevzgojit otroka.« (F25)*, *»Nič ne ubogajo, ne poslušajo, ne sodelujejo.« (F2)*) in odnose opredelila kot zmeraj slabše (*»Odnosi se stopnjujejo, so zmeraj slabši.« (F26)*) Tretja rejnica sorodnica pa je povedala o bolj živahnem vzdušju in o smislu življenja, ki ga jima daje otrok (*»Bolj živahno je ...« (B14)*, *»Tako nam da smisel življenja.« (B16)*)

4.4. Izzivi odraščanja v rejniški družini

V fokusni skupini je rejnica, ki izvaja sorodstveno rejništvo povedala, da težav z otroki nima, ampak da jih ima s starši otrok (*»Jaz nisem imela nobenih težav z otroki.« (A121)*, *»Mi gre najbolj na živce to, da ima moj sin vseeno neko besedo.« (A122)*, *»Starša ne prisluhneta otrokom.« (A123)*). Kasneje je v intervjuju dodala, da pa ji je v izziv vzpostaviti tak odnos z otroki, da ji zaupajo (*»Da se moraš z otroki na tak način ukvarjat, da ti zaupajo.« (A113)*, *»Da ko bo nekje problem, da bo povedal.« (A114)*). To je izpostavila v intervjuju tudi rejnica, ki ni otrokova sorodnica, pri tem pa je dodala, da s tem otroka razbremeni (*»Izziv je sigurno tudi to, da se zavedaš, da bo otrok tudi imel neke stiske, da bo prišel v situacije, ko bo težko ...« (E31)*, *»... da tudi, ko bo prišlo do nekih stisk, da bo se lahko pogovarjal s tabo. (E32)*). Druga rejnica, ki izvaja sorodstveno rejništvo je govorila o tem, da je precej težav pri izvajanju rejniške dejavnosti in je z njim veliko dela (*»V glavnem je precej težav ... je hiperaktiven ... ima motnje pozornosti ... je dosti dela z njim ... je že začel biti trmast ... izgleda, da je že puberteta.« (B17–B22)*). Tretja rejnica sorodnica pa je ravno tako poročala o izzivih, ki jih ima z otroki, saj ima težave pri njihovi vzgoji, pri usmerjanju in sodelovanju z njimi (*»To so otroci dokaj veliki bili,*

težko je prevzgojiti otroka.« (F25), »Da ga usmerjaš, da gre naprej, da te posluša, da te uboga, ker mu želiš dobro, ker hočeš, da je uspešen.« (F29)) Rejnici, tako sorodnica kot nesorodnica, sta izpostavili, da jima je v izziv pojasnjevati otroku o rejništvu samem (»Ko me tako sprašuje o starših, me je strah, da ga moji odgovori prizadenejo.« (B26), »Dostikrat pridem v takšno situacijo, da ne vem kaj otroku odgovoriti.« (B29), »Potem pa je še izziv, kako pojasniti otroku ko odraste, da ima biološke starše.« (G29), »Da to ni nek tabu, da otrok ne bi bil s tem stigmatiziran in zaznamovan.« (G30)) Rejnici, ki nista otrokovi sorodnici, sta izpostavili še izziv, da so otroci rejniški (»To, da so otroci rejniški.« (C24), »Da ne moreš postopati enako v situacijah, mislim na objektivne okoliščine, zakonodajno gledano.« (C26)) in da je težko vzpostavljati pravo mejo (»Bit prijazen, bit odprt, imet odnos tak prijateljski, ampak ko je treba tudi postaviti meje.« (E29)) Izziv pa je eni od rejníc tudi prisluhniti otroku in s tem njun odnos krepiti (»Izziv je ravno to, slišat, videt te stvari in jih probat v odnosu uporabiti, da odnos raste, se krepi.« (E30)) Ena od rejníc je izpostavila, da ji je v izziv ščititi otroka v šoli (»Ko se otroku v rejništvu nekaj zgodi v šoli, prideš z neko obrambo do njega ...« (D17), »... moraš bit zaščitniški, vedno mora biti nekdo, ki ga bo ščitil.« (D18)) Zadnji izziv, ki ga je postavila ena izmed rejníc pa je vzpostaviti stik z matično družino otroka (»Zdi se mi, da je največji izziv vzpostaviti stik z biološkimi starši.« (G28))

Vse štiri rejnice, ki so sodelovale v intervjujih, menijo, da je življenjsko obdobje, ki je za otroke v rejništvu najbolj zahtevno, puberteta (»Puberteta.« (F32), »Ma ja, sigurno puberteta« (E40)). Ena od rejníc nesorodnic pa meni, da je lahko težko obdobje tudi zgodnje otroštvo (»Lahko pa je tudi v zgodnjem otroštvu pri otrocih bila kakšna negativna izkušnja in da je treba dosti bolj delat, da se to reši.« (G34))

Nasvet drugim rejníc, ki imajo v rejništvu otroke v puberteti, sta mi lahko podali le rejnici sorodnici, ki imata dejansko izkušnje z otroci v puberteti. Svetovali sta imeti potrpežljivost, spremljati otroka, se z njim pogovarjati (»... da se dosti pogovarjajo, ker otroci radi zaidejo na neprava pota v tem obdobju.« (F34)) in delati po njegovih zmožnostih (»Torej po njegovih zmožnostih, pravila spuščati, tam kjer se izkaže.« (A120)). Ena je podelila misel o barčici, da je lažje pojasnila svoje misli (»Jaz sem recimo začela brat članke in v enem je pisalo, da če ti k enemu bregu privežeš eno barkico in jo trdno privežeš, moraš to popuščati. Sicer bo reka utrgala to špago in ta barčica bo odšla. Da moraš lih prav spuščat in enako je pri odnosu z otroki.« (A119))

Največ odgovorov pri vprašanju o izzivih ali stiskah, ki jih imajo otroci v rejništvu, je bilo povezanih z biološkimi starši otroka. V fokusni skupini je potekala diskusija na to temo, in sicer ena od rejnic je izpostavila, da so težave, ki jih ima otrok povezane z preteklimi dogodki s starši (*»To kar je od težav, pa so posledice zadev s starši.«* (B23)) Druga je izpostavila, da se ji zdi, da je stik z matično družino tisti, ki otroku v obdobju odraščanja pomaga (*»Mislim pa, da je prav, da ima otrok stike z matično družino, saj lažje odraste in razume, presoja, spoznava svet in tako loči, kaj je prav in kaj narobe.«* (D21)) Ena izmed rejnic pa je izpostavila še drugi vidik te teme, in sicer, da so stiske otroka povezane ravno s tem, da imajo stike s starši, saj tej stiki otroka bremenijo in povzročajo njegovo razpetost med družinama (*»Stik z biološkimi starši, saj je biti razpet v času odraščanja verjetno zelo velik izziv.«* (C29), *»Socialna delavka mi je govorila, da je v interesu otrok imeti stike z biološkimi starši.«* (C30), *»Po drugi strani si včasih mislim, da je to za njih velika obremenitev.«* (C31)) Po mnenju rejnic se je v tako fokusni skupini kot intervjujih izpostavljalo, da so izzivi, s katerimi se srečujejo otroci v rejništvu, tudi omenjanje staršev (*Jaz bi še dodala, ko smo hodili na usposabljanje, vedno so nam rekli, da ne smemo govoriti slabo o starših otroka, ker to otroka zelo boli.«* (B24), *»Dostikrat se razjezi, ko ga nono vpraša, če ga je klicala mama.«* (B27)), radovednost o starših (*»Otrok je radoveden, zanima ga, kaj je z njegovimi starši.«* (B25)), biti brez staršev (*»To, da so brez staršev.«* (A115)) in pogrešanje staršev (*»Pogrešal je mamo.«* (E24)) Po mnenju ene od rejnic otroci v rejništvu ne vidijo problemov takih, kot v resnici so (*»Otrok ima pač starše zelo rad in v resnici ne vidi težav in problemov, ki jih povzročajo.«* (A116)) Druge stiske so pa po mnenju več rejnic, tako sorodnic kot nesorodnic, potrebe, ki jih imajo otroci v času odraščanja. To so potrebe po identifikaciji (*»Po mojem ima vsak otrok potrebo, da se identificira ...«* (C27)), po pripadnosti (*»Želja po pripadnosti, ja.«* (D19), *»Najstarejši otrok si je hotel spremeniti priimek, da ima naš priimek.«* (D20)) in potreba po varnosti (*»No, jaz bi dodala še, da je pomembno, da nekje kjer so, da imajo varnost.«* (A24)) Stiske so po mnenju ene od rejnic prisotne tudi zaradi pomanjkanja osnovnih higienskih in delovnih navad (*»Stiske so bile povezane z pomanjkanjem navad, čisto osnovnih higienskih navad ...«* (E35), *»... s pomanjkanjem delovnih navad, z neznanjem.«* (E36)) Te pa po njenem mnenju vplivajo na samopodobo otroka zaradi slabega počutja v družbi vrstnikov (*»To povzroča njim stiske, če se počutijo slabo v družbi vrstnikov, če jim gre slabo v šoli in podobno.«* (E37)) Vrstnike je omenjala pri stiskah tudi ena od rejnic, in sicer, da so vrstniki v šoli veliko spraševali o tem, kje ima otrok starše (*»Tudi to, da so ga v šoli začeli spraševati, kje je tvoja mamica in tata.«* (B29), *»Se je jokal.«* (B30)). Ko smo ravno pri šolskem okolju, je ena od rejnic izpostavila, da so bile z otrokom težave tudi takrat, ko je bilo treba delati za šolo (*»Težko je bilo tudi, ko je mogel delati za šolo, polno nekih izgovorov in*

bolečin.» (E38)). Stiske so povezane po poročanju ene od rejnic tudi s tem, ker so v rejniški družini meje, in jim ni vse dovoljeno (»Stiske so pri njih, ker jim ni vse dovoljeno, ker jim prepoveduješ določene stvari.« (F31)) Navsezadnje je v intervjuju ena od rejnic izpostavila, da je eden izmed izzivov po njenem mnenju soočanje s tem, da odrasča v rejniški družini (»Soočanje s tem, da otrok živi v rejniški družini ...« (G31)), druga pa, da so stiske pri otrocih, ki so pri njej v rejništvu povezane s ponovnim odhodom nazaj v matično družino (»Tudi otroke je strah, ker vejo, da bodo šli čez par tednov nazaj.« (A32))

4.5. Odnosi med rejniško in matično družino otroka

V primeru sorodstvenega rejništva so rejnice poročale o sicer dovoljenih stikih otrok s starši, vendar so se le-ti izvajali manj, kot je bilo dovoljeno (»Skupaj hodita k otrokom od sobote do nedelje ...« (A26) »... čeprav zdaj so začeli delati, zato jih ob sobotah zdaj več ni.« (A27), »Mlajši otrok hodi trikrat na teden na stike.« (F36), »Starejši otrok pa noče it, ker so tam debate z njim o njegovih težavah, zato ne rad hodi tam.« (F37)) Samo ena od rejnic sorodnic je povedala, da stikov s starši otrok nima oz. jih ima zelo malo (»Z mamo nima stike, z očetom pa zelo malo.« (B32)) V primeru nesorodstvenega rejništva pa sta rejnici v intervjuju poročali o krajših in manj pogostih stikih (»Ja, otrok ima dvakrat na teden stike s starši po eno uro.« (E42), »Samo enkrat na mesec, ko imamo te stike določene.« (G37))

Samo v primeru sorodstvenega rejništva so rejnice poročale, da imajo tudi one same stike z matično družino (»Ja, skozi« (A123), »Tudi jaz sem v stiku z njimi, ker hodim mlajšega otroka peljat in ga iskat.« (F38)) Ena izmed rejnic sorodnic pa stikov z enim delom družine nima (»Z mamo nimamo kontakta.« (F42)) V primeru nesorodstvenega rejništva pa stikov ni ali pa so v nujnih primerih (»Ne, drugače ne« (G36), »Ne, ko se srečamo in kar je od teh sestankov, če je kaj nujnega se pokličemo, javimo, če kaj posebnega rabi in to je, kar je nujno.« (E42))

Odnose matične družine do rejnice oz. rejniške družine so rejnice, ki izvajajo sorodstveno rejništvo, opisovale bolj negativno. Pri eni od rejnic sorodnic je šlo za zamero staršev do rejnice, se je pa odnos izboljšal, ko sta izvedela, da otroci pridejo nazaj k njima. Druga pa je opisovala odnos kot negativen, saj sta starša otrok s svojim početjem nasprotovala rejnici in njenemu partnerju (»Njihov odnos ne bi opisala pozitivno.« (F39), »Ker sem opazila že prej, da otrokom govorijo grde stvari o nas, imam občutek, da jih spodbujajo na to, da nas ne spoštujejo, da nas ne ubogajo.« (F40)) Pri rejnicah, ki niso otrokove sorodnice, pa so se pojavili opisi odnosa kot dobrega, pozitivnega, zaupljivega in hvaležnega (»Naš odnos je zelo dober.« (C34), »Sigurno je pomagalo, da je imela mama čisto en tak pozitiven odnos do nas ...« (E42), »Mama je že na

začetku povedala, da nama zaupa.« (G39), »Dostikrat se mi tudi zahvali in tudi jaz čutim, da je hvaležna.« (G40)) Ena od rejnic nesorodnic je izpostavila, da je ravno to, da je spodbujanje otroka s strani mame in njeno dovoljenje pripomoglo k boljšemu sodelovanju (*»... celo na začetku je nekako ga tko spodbujala pri temu, da naj posluša, počne kar rečemo.«* (E44), *»Da je čutil, da mu daje dovoljenje in to je dobil na zelo jasen način.«* (E45)) Tudi v fokusni skupini je ena od rejnic nesorodnic povedala o tem, da nima slabih izkušenj z matično družino (*»Nimam slabih izkušenj s starši otrok.«* (D22))

Podoben diskurz se pojavi tudi pri odgovorih o odnosu rejnice oz. rejniške družine do matične družine. V primeru sorodstvenih rejništev so rejnice opisovale, da je težko zaradi sorodstvenih vezi (*»Je težko, ker je to ožja družina.«* (A28)), da se prepirajo (*»Vseeno si tukaj malo več privoščim ali pa oni, da si kaj rečemo, zato pride do prepиров.«* (A29), *»Z očetom pride do kreganja, žaljenja, mi njega, on nas.«* (F43)), in da prihaja do nestrinjanja (*»Včasih se ne strinjamo.«* (A30), *»Mamica ji tudi daje stvari, za katere se jaz ne strinjam.«* (F41)) V primeru nesorodstvenih rejništev so rejnice poročale o boljših odnosih, in sicer tako v fokusni skupini kot v intervjujih so opisovale odnos do matičnih družin kot spoštljiv, normalen in razumevajoč (*»Tako da spoštljiv odnos.«* (E47), *»Odnos je normalen ...«* (G42), *»... razumemo situacijo tako, kot je.«* (G43)). Ena od rejnic nesorodnic je v fokusni skupini izpostavila, da je dober odnos z matično družino pomemben za otroka (*»S starši smo navezali dober odnos in tako nam je tudi lažje.«* (D24), *»Tudi otrok boljše sodeluje, če ve, da imaš dober odnos z njegovimi starši.«* (D25)), druga pa je v intervjuju povedala, da meni, da je vzpostavljanje stikov s starši pomembna naloga rejnikov (*»Jaz mislim, da je to pomembna naloga rejnikov, da je v vzpostavljanju stikov s starši čimbolj uspešen.«* (C33)). Tako rejnica sorodnica kot rejnica nesorodnica sta izpostavili, da imata do matične družine nevtralen odnos (*»Drugace je naš odnos nevtralen.«* (AI27), *»In pa tudi nevtralen odnos.«* (E48))

4.6. Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti

Pri vprašanju o tem, kako doživljajo svojo vlogo kot rejnice bistvenih razlik med pogledi rejnic, ki izvajajo sorodstveno in rejnic, ki izvajajo nesorodstveno rejništvo, ni. Povedale so o tem, da so vesele, da lahko naredijo nekaj dobrega (*»Zelo dobro, me veseli, da lahko naredim to za svoje vnuke«* (AI28), *»Meni se zdi, da sem naredila nekaj dobrega za otroka.«* (G44)) Izpostavile so tudi, da vlogo doživljajo tako težko kot odgovorno (*»Zelo težko in zelo odgovorno«* (F44), *»Čutim pa se tudi odgovorna.«* (G45)) Ena od rejnic svojo vlogo doživlja kot omogočanje druge možnosti otroku, s katero mu lahko omogoči prostor za razvoj njegovih

potencialov (*»Jaz doživljam to vlogo bolj kot ponuditi otroku še eno drugo možnost.« (E49), »Da lahko neke potencie, ki jih nikoli v tistem prejšnjem okolju ni mogel, razvije.« (E50)*)

Rejnici, ki izvajata nesorodstveno rejništvo sta na vprašanje o tem, kako bi nekomu, ki nič ne ve o področju rejništva, povedali, odgovorili, da mora vsak biti dobro pripravljen pred odločitvijo za izvajanje rejniške dejavnosti (*»To mora vsak pri sebi vedeti, zakaj bi se za to odločil, v čem pač najde smisel tega.« (E51), »Da pri sebi razčistijo, da potem, ko je otrok v družini, ni nobenih dvomov.« (G46)*) Ena od rejnic sorodnic je opozarjala na posvečenost časa otroku in na sprotno izobraževanje o vzgoji otrok (*»O tem, koliko časa posvetiš otroku.« (AI30), »Če mogoče ne znaš, kako in kaj pri vzgoji, se moraš poučit.« (AI31)*), druga pa na to, da naj bodoče rejnice v rejništvo sprejmejo čim mlajšega otroka, saj mu je tako lažje predstaviti življenje (*»Enkrat sem že namignila eni gospe, da si vzame čim mlajšega otroka, da lahko dela z njim od začetka, da mu predstaviš življenje že od majhnega.« (F46)*) Navsezadnje je ena od rejnic povedala, da svetuje, da se bodoče rejnice odločijo za rejništvo (*»Po drugi strani, ko začutijo, da je to to, pa jim bi seveda svetovala, naj se odločijo za to, ker je to zelo lepa stvar.« (G47)*)

Rejnici, ki izvajata sorodstveno rejništvo, sta v intervjujih pri vprašanju o svetlih točkah vloge rejnice odgovarjali prav o vidiku sorodstva (*»Ker so me potrebovali, ker se je naša družina razdirala, sem to vlogo prevzela in pomagala, da pridemo k sebi.« (AI32), »Tudi to, da se otroci počutijo, da so vseh malo bolj svobodni, ker so pri svojcih.« (F48)*) Rejnica sorodnica je poročala tudi o lepih trenutkih, ki so jih doživeli kot družina (*»Sej je bilo tudi lepih trenutkov, ko smo šli na počitnice, na sprehode, ko so kakšni rojstni dnevi, ko gremo na obisk k sorodnikom, takrat so zelo veseli.« (F47)*) Ena od rejnic, ki izvaja nesorodstveno rejništvo je govorila o ljubečem odnosu (*»In ta ljubeč odnos, ko se otrok pride k tebi stisnit, tudi to je lepo.« (E52)*) Druga je poročala o zadovoljstvu ob opazovanju odraščanja in napredovanja otroka ter o tem, da se lahko kljub preteklosti veliko naredi na tem področju (*»Četudi otrok včasih izhaja iz težkih situacij, se da ogromno narediti na tem področju in mu pomagati.« (G49)*). Dodala je še, da je svetla točka te vloge ravno povezanost otroka z matično družino (*»Povezanost z biološko družino, da ima otrok možnost, da je v stiku z biološkimi starši.« (G50)*)

Ob vprašanju, kdo vse jim je v oporo pri izvajanju rejniške dejavnosti, so v intervjujih vse odgovorile, da socialna delavka (*»Socialna delavka iz centra in šole.« (AI33), »Vedno sem se lahko zanesla na socialno delavko, poklicala tudi ob neuradnih urah, tako da res« (E55)*). Rejnice so poročale tudi o pomoči šole in šolskega osebja (*»Vseskozi, ko je bila šola na daljavo,*

je tudi šolska psihologinja sodelovala z otrokom preko spleta in to mi je predstavljalo veliko pomoč.« (AI35), »Tudi razredničarka od otroka je bila v veliko pomoč« (AI36), »Šola tudi nudi podporo« (F52)). Pri istem vprašanju o tem, kdo jim je v oporo pri izvajanju rejniške dejavnosti, so rejnice sorodnice in nesorodnice omenjale tudi oporo prijateljev_ic in sorodnikov_ic (»... tudi moji prijatelji so bili v pomoč, pa drugi sin z ženo.« (AI37), »Počasi sem začela vključevati še druge osebe, recimo mamo od moža, prijateljice, da v bistvu s čim več ljudmi ustvari odnose, ker bo tako njegovo življenje.« (E54)). Rejnice, ki izvajajo nesorodstveno rejništvo so pa poročale tudi, da jim pomaga partner (»Moj mož« (G51)).

O oblikah podpore in pomoči so rejnice, ki izvajajo sorodstveno rejništvo, poročale o premagovanju strahov, svetovanju ter psihični podpori, ki so jo prejele s strani socialne delavke (»Nek strah sta mi pomagali prebiti« (AI34), »Svetovanje, pogovori, obiski na domu ...« (F50), »nudijo psihično podporo« (F51)). Rejnica, ki izvaja nesorodstveno rejništvo pa je poročala o rejniški skupini in medsebojnem povezovanju (»Imamo tudi rejniške skupine in se srečujemo.« (G54), »Na ta način se povezujemo, tako rejnice med seboj kot tudi otroci med seboj.« (G55)).

O tem, kakšno vlogo ima po njihovem mnenju socialno delo pri izvajanju rejniške dejavnosti sem vprašala samo v intervjujih. Odgovori so se v večini nanašali na vlogo vodenja rejnice, pogovora, opore ob težkih trenutkih in reševanju težav v družini (»Sigurno ima največjo vlogo, ker te vodi.« (AI38), »Jaz vidim tle kot neko točko opore, ko se znajdeš v situaciji, ko mogoče misliš, da je ne moreš sam rešiti.« (E56), »Reševati težave, ki se pojavljajo v družini« (F55)). Ena od rejnic je povedala, da je pomembno, da se socialne delavke zanimajo za otroka in za rejnike in rejnice (»Pomembno je tudi, da se zanimajo zanj in da se zanimajo tudi, kako smo mi.« (E57)) Eden od odgovorov je bil tudi izvajanje individualnih projektnih skupin, ki skrbijo za ohranjanje stika družine s centrom za socialno delo (»Tudi na individualnih projektnih skupinah veliko dobimo« (AI41), »Ostanemo kot družina v stiku s centrom na ta način« (AI42)). Vloga socialnega dela pri izvajanju rejniške dejavnosti je po mnenju ene od rejnic tudi finančna podpora (»Sicer pa nam tudi zrihtajo izredno finančno pomoč« (F56)).

Ker se je na fokusni skupini odprla tema, ki je sama nisem predvidela pri pisanju smernic, sem jo nato še vključila v intervjuje pri določenih rejnicah. To je tema o vlogi šole. Na fokusni skupini je ena od rejnic poročala o slabi izkušnji s šolo otroka (»In pa v šoli sem enkrat doživela velik udarec, rekli so mi, da moram dokazovati, da sem rejnica od otroka, čeprav so imeli vse papirje, počutila sem se grozno.« (B31)) Odgovor ene od rejnic je bil, da se velikokrat gre za neizobraženost šolskega osebja (»Mislim, da je tukaj velikokrat neznanja in neizobraženosti

glede rejništva s strani šolskega osebja.« (C32)) Rejnice sem kasneje v intervjujih vprašala o tem, kakšno vlogo ima šola pri izvajanju rejniške dejavnosti, v določenih primerih so pa tudi same že povedale o tem. Dve rejnici sta povedali, da je vloga šole pomembna (*»Zelo pomembno vlogo ima šola, ker otrok tam veliko časa preživi.«* (E58), *»Vloga šole je pomembna ...«* (F53) *»... saj nam pomagajo, razumejo situacijo.«* (F54)) Ena je dodala še, da je sodelovanje s šolo pomembno, saj se pridobijo informacije o otroku (*»Pomembno je, da se pridobi informacije o otroku od šole, zato je to sodelovanje zelo dobrodošlo«* (E59)).

Pri vprašanju o pomoči in podpori, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti za naprej, so rejnice zelo raznoliko odgovarjale. Podpora, ki jo je naštel več rejnic, je finančna podpora (*»Da bi malo več dali tem otrokom finančne podpore.«* (B33), *»Tudi finančna podpora bi lahko bila višja.«* (G58)) Rejnica, ki izvaja rejništvo kot sorodnica, pa je dodala, da bo otroku vseeno dala, kar rabi, saj je njegova babica (*»Dobro jaz sem otrokova nona, jaz mu bom dala in kupila, kar rabi, ker je to moja kri.«* (B34)) Rejnica sorodnica je poročala, da je zanjo kar se denarja tiče v redu, vendar da če bi si želeli privoščiti kaj več, bi to težje storili (*»Kar se tiče financ, pa je zame v redu.«* (A143), *»Sicer pa, če bi si želeli kakšne počitnice privoščiti ali pa kdaj kakšen kino, bi bilo že težje.«* (A144)) Rejnica, ki izvaja nesorodstveno rejništvo, je povedala, da ne potrebuje pomoči (*»Sicer načeloma še znese, tako da zaenkrat zmoremo sami, in kar smo potrebovali, smo dobili, zato v tem trenutku ne potrebujem neke pomoči.«* (E61)) V fokusni skupini je ena izmed rejnic povedala še, da bi morali poklicnim rejnicam zagotoviti minimalen dohodek (*»Poklicne rejnice bi morale imeti vsaj za siguren minimalni dohodek, da bi si lahko kredit vzele.«* (D28)), in da bi morala država poskrbeti za odraslega otroka ob odhodu iz rejništva (*»Morali bi za otroke poskrbet, da ko odraste in se izšola, da mu daš nekaj, da lahko začne.«* (D33)) Vmes je druga rejnica dodala še, da bi moral rejniški sistem upoštevati vpliv epidemije koronavirusa na slabše finančno stanje družine (*»Naj dodam, da gre vsaka družina skozi različna finančna obdobja, saj recimo mi, ko smo to začeli, je mož imel relativno visoke dohodke, zdej ker je bil ta Covid, pa nas je kar udaril in so se prihodki bistveno znižali, kar ni bilo upoštevano, bi pa moralo biti.«* (C37)) Naslednje, kar so rejnice izpostavile v primeru tako sorodstvenega kot nesorodstvenega rejništva je pomoč in podpora drugih strok, poleg socialnega dela (*»Da bi poleg socialne delavke bil nek dodaten sistem na ravni države ...«* (C38), *»... kjer bi bil nek tim strokovnjakov, da bi bil prisoten psiholog, psihoterapevt.«* (C39), *»In pa psihološka podpora družini.«* (C41), *»Tu rabimo strokovno pomoč psihoterapevtov, psihologov, niti sama ne vem, kdo bi nam lahko pomagal.«* (F57)) V fokusni skupini je potekala debata tudi o spremljanju otroka v rejništvu in na drugi strani matične družine. Ena od rejnic je

izpostavila, da bi rejniški sistem moral otroke v rejništvu redno spremljati (*»Da bi se vse otroke redno spremljalo, ne glede na njihove težave.«* (C40)) druga pa, da je potrebno imeti večji nadzor nad matično družino (*»Se mi zdi, da bi morali starši biti pod bolj budnim očesom centra in sodnika.«* (A33)) Rejnice so izpostavile še čisto preproste potrebe, ki jih imajo, in sicer potrebe po spoštovanju, pohvali in hvaležnosti (*»Spoštovanje dela nekoga, ki se trudi, dela 356 dni v letu, brez dopusta, brez plače.«* (D26), *»Nobene pohvale nam ne dajo.«* (D27), *»Mogoče, če gledam širše, bi potrebovala to neko hvaležnost ...«* (G56), *... spoštovanje s strani centrov.«* (G57)) Ena od rejníc pa je poročala o tem, da bi si želela izobraževanja, ki ji je bilo odvzeto kot posledica zaprtja države zaradi epidemije (*»Jaz recimo nisem šla na izobraževanje, ker so me takoj povabili, da bi prevzela vlogo rejnice, saj sem pač babica tem otrokom, bi pa se vseeno želela izobraziti, da bi lahko šla lažje skozi.«* (AI42))

4.7. Kritika

Tekom fokusne skupine je ena od rejníc izpostavila tudi kritiko rejniškega sistema v Sloveniji (*»Je pa tako, da je v Sloveniji tako slabo narejen sistem.«* (D7)) Povedala je o tem, da četudi je otrok pri njej v rejništvu, to še ne pomeni, da bi morala ona sama zanj skrbeti, ampak da je tudi naloga države, da zanj poskrbi (*»Ampak to ni moj otrok, da bi jaz morala za njega skrbet, to je otrok od države in bi država morala zanj poskrbet«* (D8)). Povedala je tudi o tem, kako se počuti ob ravnanju države (*»Ti pa ki res delaš za te otroke, z njimi jočeš in se veseliš ...«* (D29), *»... pa nisi vreden čisto čisto nič.«* (D30), *»Žalostno je, a so otroci res tako malo vredni.«* (D31)) Menila je tudi, da država otroke s takim početjem stigmatizira (*»Že država stigmatizira otroka s tem.«* (D32)) Odgovor ene izmed rejníc na povedano je bil, da ne bi smelo biti odvisno od ekonomskega stanja rejnice, kolikšna je nato višina rejnine (*»Ne bi smelo biti odvisno od ekonomskega staža rejnika ali rejnice, koliko potem dobijo za otroka.«* (C12))

5. RAZPRAVA

V razpravi bom združila teoretične predpostavke z rezultati. To bom predstavila po raziskovalnih vprašanjih. Na sedmo raziskovalno vprašanje, torej, kakšne so razlike v izvajanju sorodstvenega in nesorodstvenega rejništva, bom odgovorila že tekom odgovarjanja na druge, na koncu pa bom izpostavile bistvene oz. glavne razlike.

Najprej nekaj o demografskih podatkih. O'Brien (2000, str. 197–200) navaja eno izmed razlik med rejnicami kot to, da so rejnice sorodnice v primerjavi z rejnicami nesorodnicami starejše. To sem tudi sama ugotovila pri zbiranju podatkov, saj so vse tri rejnice sorodnice bile starejše od 60 let, vse štiri rejnice nesorodnice pa mlajše od 60 let.

- **Kako je potekala namestitev otroka v rejništvo?**

Ena od rejnic je na vprašanje o tem, če se je z otrokom srečala pred začetkom rejništva, odgovorila, da je obema s partnerjem bilo zelo pomembno, da sta se na rejništvo pripravila in da sta otroka prej spoznala. V to sta se namreč želela podati previdno, preveriti, ali se bosta z otrokom ujela in razumela, in če bo otrok njiju sprejel. Tudi Mihorič (2018, str. 18) je v svoji raziskavi ugotovila, da je zelo pomembno, da se rejniki_ice dobro pripravijo, saj dogodki in ravnanja ob prihodu otroka v rejniško družino pomembno vplivajo na trdne in medsebojne odnose na poti v odraslost. V primeru sorodstvenih rejniških družin so rejnice otroke sprejele k sebi, saj jim je bilo težko otroke pustiti sistemu rejništva, hkrati pa so prevzele vlogo osebe, ki bo družini pomagala stopiti nazaj na noge.

Rejnice so ob vprašanju, kako je potekal prihod otroka v rejništvo, govorile predvsem o predhodnih okoliščinah otroka v rejništvu. Poročale so o okoliščinah, v katerih je bil otrok zanemarjen in okoliščinah, kjer je bilo prisotno veliko prepiranja. Rejnice, ki so otrokove sorodnice, so poročale o dogajanju iz svojega vidika, saj so otroka spremljale že dalj časa, pred prihodom v rejništvo. Rejnice, ki niso otrokove sorodnice, pa so poročale o okoliščinah predvsem glede na to, kar so o otroku pred prihodom v rejništvo izvedele. Sam prihod je pri rejnicah sorodnicah potekal manj intenzivno, saj so otroci bili veseli, da so prišli k domačim. Pri rejnicah nesorodnicah pa je dan prihoda otroka v družino potekal tako prijetno kot intenzivno, saj se je veliko dogajalo in so se med seboj vsi šele spoznavali.

- **S kakšnimi občutki so se rejnice soočale ob začetku rejništva?**

Tako rejnice, ki izvajajo sorodstveno rejništvo, kot tiste, ki izvajajo nesorodstveno rejništvo, so ob začetku rejništva občutile srečo, skrb in odgovornost. Rejnice sorodnice so zaradi svoje sorodstvene vezi še nekoliko drugače opredelile svoje občutke. Ena od njih je izpostavila, da

so občutki drugačni, saj gre za otroka, s katerim je v sorodu, in povedala, da tega, da jima je z partnerjem bilo težko, nista pokazala. Tudi druga rejnica je govorila o težkih občutkih, ko je opazovala kaj se dogaja z njeno družino. Zaradi tega je občutila različne občutke – tako srečo kot strah, saj ni vedela, kaj vse se bo dogajalo.

- **Kako so se odnosi v družini spremenili od začetka rejništva do zdaj?**

Rejnice, ki izvajajo nesorodstveno rejništvo, so poročale o procesu sproščanja napetosti in navajanja rejnice in partnerja na otroka in obratno. V obeh primerih so se odnosi v družini s časom izboljšali. Tudi v primeru sorodstvenega rejništva je ena od rejnic poročala o podobnem poteku, vendar je kot razlog za slabše razumevanje z otrokom navedla, da je otrok njo krivil, da je ostal brez staršev. Druga pa je omenila, da je prihod v rejništvo za otroka sicer sprva bil prijetna izkušnja, saj so bili veseli, da so prišli k svojcem, vendar odnosa z otrokoma ni mogla vzpostaviti, saj so se že prej poznali in imajo zdaj težave v odnosih. Tudi tu se lepo vidi, da so izzivi rejnic povezani tudi s tem, da so že od prej vpletene v družinsko dogajanje. O tem piše tudi Mihorič (2018, str. 40), ki je v svoj raziskavi ugotovila, da je sprva pri prehodu iz matične v rejniško družino bilo rejnicam v pomoč to, da je šlo za sorodstveno rejništvo, kasneje pa se je to izkazalo kot oteževalna okoliščina.

- **Kako se rejnice soočajo z izzivi odraščanja v družini?**

Izzivi, s katerimi se rejnice soočajo, so raznoliki. Vsaka rejniška družina je namreč individualna in se sooča z različnimi izzivi, nanje pa se tudi zelo različno odziva. Mihorič (2018, str. 19) piše, da ima pri vzgoji veliko rejnikov dvome pri postavljanju mej, obenem pa doživljajo tudi občutke strahu pred tem, da bo otrok zašel v slabo družbo. Za premagovanje teh izzivov pa je pomemben trden partnerski odnos, pri katerem je potrebno veliko dela in truda, kot so to izpostavili rejniški starši v opravljeni raziskavi (ibid., str. 19). Rejnice sorodnice so v raziskavi, ki sem jo opravila, izpostavile naslednje izzive:

- vključenost bioloških staršev v rejniško družino,
- vzpostaviti tak odnos z otrokom, da ji zaupa,
- velika količina dela z otrokom (hiperaktivnost, motnje pozornosti, trmoglavost, puberteta),
- težave pri vzgoji, usmerjanju in sodelovanju z otroki in
- pojasnjevati otroku o rejništvu.

Rejnice nesorodnice pa so izpostavile izzive:

- vzpostaviti tak odnos z otrokom, da ji zaupa,
- pojasnjevati otroku o rejništvu,
- dejstvo, da so otroci rejniški,

- vzpostavljati pravo mejo z otrokom,
- otroku prisluhniti
- zaščititi otroka
- vzpostaviti stik z matično družino otroka.

Ravno tako je izzivov, s katerimi se otroci v rejništvu soočajo veliko, kar je ponovno povezano s tem, da ima vsak otrok svojo zgodbo za sabo in se vsak tudi različno sooča z izzivi odraščanja. Najbolj pogosto se pojavljajo izzivi, povezani z biološkimi starši in izzivi, povezani s potrebami, ki jih imajo otroci v rejništvu v obdobju odraščanja. Stiske otrok so povezane tudi:

- s pomanjkanjem osnovnih higienskih in delovnih navad,
- s šolskim okoljem,
- z dejstvom, da so v rejniški družini postavljene meje,
- s soočanjem otroka z odraščanjem v rejniški družini,
- s stiskami otrok pred odhodom nazaj v matično družino.

O tem, kako se rejnice soočajo z izzivi odraščanja sicer nisem vprašala, vendar lahko nekatere pristope razberem iz nasvetov, ki so jih podale drugim, bodočim rejnicam in pa pri odgovorih o tem, kdo vse jim je v oporo pri izvajanju rejniške dejavnosti. Njihovi nasveti so potrpežljivost, spremljanje otroka, pogovor z otrokom in delo z otrokom na ta način, da se upoštevajo njegove trenutne zmožnosti. Poročale so tudi o tem, da se ob težavah ali raznih vprašanjih in dilemah obrnejo na center za socialno delo oz. kar na socialno delavko. Nekaterim so v oporo ob težavah tudi bližnji, in sicer v obliki pogovora in nasvetov.

• **Kakšni so odnosi rejniške družine otroka z matično družino otroka?**

Otroci, ki so v rejništvu pri sorodnikih_icah, imajo v primerjavi z otroki, ki so v rejništvu pri nesorodnikih_icah, dovoljenih več stikov z matičnimi družinami, le ti pa so tudi bolj pogosti. Rejnice sorodnice so poročale celo o tem, da je izvedenih stikov manj, kot je dovoljeno.

Rejnice, ki izvajajo sorodstveno rejništvo, imajo tudi same bolj pogoste stike z matičnimi družinami, kakor rejnice, ki izvajajo nesorodstveno rejništvo, kjer stikov med rejnico in matično družino sploh ni oz. so le v nujnih primerih.

Odnose matične družine do rejnice oz. rejniške družine rejnice sorodnice opisujejo bolj negativno. Prisotni so opisi zamer in škruvanja otrok s strani bioloških staršev. Medtem ko so opisi odnosov pri rejnicah nesorodnicah bolj pozitivni, saj menijo, da je odnos dober, pozitiven, spoštljiv, hvaležen in zaupljiv.

Ravno tako je pri odnosih, ki jih imajo rejnice oz. rejniška družina do matične družine. Pri sorodnicah so omenjene težave, prepiri, žaljenje, nestrinjanje, za kar pa je krivo tudi to, da se

družini dobro poznata, zato si tudi več dovolita v teh odnosih. Pri rejnicah nesorodnicah pa so prisotni opisi odnosa kot spoštljivega, dobrega, normalnega in nevtralnega.

- **Kakšno pomoč in podporo bi potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti?**

Finančna podpora je bila pri rejnicah najbolj izpostavljena. Tudi v primerih, ko so povedale, da sicer finančno zmorejo, se je ugotovilo, da če bi si želeli kot družina privoščiti kaj več (npr. kino, počitnice), bi bilo to težje in finančno obremenjujoče zanje. Ko je v fokusni skupini potekal pogovor o stiski glede premalo plačanega dela, so o tem načeloma govorile rejnice nesorodnice. Po drugi strani pa je ena od sorodnic recimo izpostavila, da se sicer s povedanim strinja, vendar bo ona svojemu otroku kupila in dala vse, saj je to njena kri. Od tod tudi ena izmed razlik med obema oblikama rejništva. Druga podpora, ki so jo najbolj izpostavljale, pa je podpora psihoterapevtov_{tk} in psihologov, saj jim socialno-delavska podpora ni dovolj. Mihorič (2018, str. 28) predlaga, da kadar je to možno, da se otroku že pred prihodom v rejništvo priskrbi psihoterapevtsko pomoč, ki bi ga na odhod čustveno pripravila in ga nato v rejništvu spremljala in nudila pomoč še naprej. Tudi Prijatelj (2015, str. 48–49), kot izvajalka rejniške dejavnosti, pripoveduje o terapevtski pomoči kot zelo pomembni za uspešno izvajanje rejniške dejavnosti. Pri tem pa skozi pripovedovanje svoje zgodbe izpostavi, da je zelo pomembno najti strokovnjaka_{injo}, ki ustreza celotni družini. Iz svojih izkušenj še izpostavi, da veliko terapevtov_{tk} ne ve, kako delati s težavami, ki jih imajo otroci v rejništvu, kar pa izvira ravno iz tega, da rejniški starši ne poiščejo pomoči, saj menijo, da bo sčasoma bolje. Ravno zato bi bilo v bistvu potrebno, da se rejniškim družinam zagotovi bodisi psihološka, psihoterapevtska, psihosocialna ali druga pomoč, tam, kjer jo potrebujejo. Pojavile so se tudi potrebe po bolj rednem spremljanju otrok in večjem nadzoru nad biološkimi starši. Ena od rejnic je zaradi epidemije Covid-19 bila udeležena samo enega izobraževanja, želi si pa, da bi se lahko bolje izobrazila, saj ji je to zelo manjkalo. Navsezadnje so izpostavile potrebe po spoštovanju, pohvali in hvaležnosti.

V razpravi bi pa rada izpostavila še nekaj kritik rejniškega sistema v Sloveniji, ki jih je podala ena izmed rejnic nesorodnic. V fokusni skupini se je namreč pojavila diskusija o sistemu rejništva, ki je pri nas slabo urejen. Rejnica je povedala, da se počuti ničvredno in da meni, da so tudi otroci v očeh sistema malovredni. Izpostavila je zanimivo misel, in sicer, da otrok ni njen, da bi morala samo ona zanj skrbeti, ampak da je otrok od države in bi morala država zanj poskrbeti. Kasneje je omenila tudi, da bi tudi v šoli morali učitelji_{ice} skrbeti za otroka, saj je posledično otrok tudi njihov. Vendar pa je v praksi drugače in zanj skrbi v bistvu samo ona. Tudi ostale rejnice, udeležene v fokusni skupini, so se s povedanim strinjale. Ena od rejnic je

še dodala, da ne bi smelo biti odvisno od ekonomskega staža, koliko rejniški starši dobijo za otroka. Pri tem je recimo to izjavo podkrepila še s primerom, da se vsaka družina v življenju znajde v različnih obdobjih, in sicer je na njihovo družino epidemija Covid-19 bistveno vplivala, stroški so se znižali, sistem se pa na to ni odzval in tega ni upošteval. Tudi ko sem bila udeležena prvega rejniškega srečanja njihove skupine lani septembra, so se podobne stvari naslavliale. In sicer, diskusija je potekala ravno o premalo plačanem delu rejnic, o nespoštovanju dela in o tem, da se počutijo zelo necenjene s strani države. Spoštovanje in cenjenje dela pa sta dve stvari, za katere ni potrebno odšteti denarja. Ob tem bi rada povedala, da rejnice nikoli niso izpostavljale, da bi želele visoke vsote denarja. Med zbiranjem podatkov sem namreč ugotovila, da gre za to, da bi si želele toliko denarja, da bi lahko svoji družini privoščile kakšen kino več, kakšne boljše počitnice, privoščile otroku čevlje, ki so malo dražji in ne vedno gledati na vsak euro (tukaj izpostavljam tudi izjave intervjujev, ki jih nisem vključila v kodiranje).

Rejnice so v raziskavi prispevale še nekaj svojih dobrih izkušenj:

- Ena je izpostavila, da jima je s partnerjem bilo pomembno srečanje z otrokom pred pričetkom rejništva. Torej priprava, čas, ko se lahko otrok in rejniška starša počasi privajajo drug na drugega in sprejmejo,
- pomembno je tudi, da rejniški starši vedo, kaj se je z otrokom prej dogajalo,
- izpostavile so, da je zelo pomembno z otrokom vzpostaviti tak odnos, da bo povedal, ko bo prišlo do težav,
- pomembno jim je bilo, da tudi otrok poda svoje mnenje in razmišljanje glede pravil v družini, zato da so lahko tudi same skupaj z njimi odraščale in se kaj naučile,
- v procesu spoznavanja je v primeru nesorodstvenega rejništva pomagala fizična aktivnost in preživljanje časa v naravi za sproščanje napetosti.

Glavne razlike med rejnicami sorodnicami in nesorodnicami, ki sem jih v svoji raziskavi zaznala, so predvsem pri odnosu in komunikaciji med rejniško in matično družino. V primerih sorodstvenega rejništva rejnice težje ohranijo dobre odnose z matično družino in obratno. Na to namreč vpliva sorodstvena vez, saj si v okviru odnosov oboji več dovolijo, zato prihaja do prepiranja in nestrinjanj. Prav tako pa so se težave v odnosih in komunikaciji med rejnico in otrokom pojavljale prav v sorodstvenih oblikah. Rejnice so namreč poročale o težavah pri sodelovanju z otrokom in njegovem nesprejemanju celotne situacije. Rejniški sistem bi lahko

že od samega začetka skrbel ne le za to, da se stike med matično in rejniško družino izvaja, ampak da se jih izvaja predvsem na ta način, da se ohranjajo dobri in zdravi odnosi med njima. To, kako pogosto se stike izvaja, namreč še ni merilo za dobro komunikacijo med družinama. Kakor sem ugotovila, so ravno tam, kjer so bile težave že med rejnico in matično družino, bile težave tudi med rejnico in otrokom. Torej iz tega lahko ugotovim, da se medsebojni odnosi vseh v rejniškem sistemu zelo povezujejo in vplivajo drug na drugega. Pri tem pa je ključno socialno delo, da družinama nudi psihosocialno podporo in pomoč oz. zagotovi ustrezno drugo vrsto pomoči tam, kjer je to potrebno. Po drugi strani pa se v primerih nesorodstvenega rejništva pokaže, da so odnosi med rejniško in matično družino dobri, pozitivni ali nevtralni. Na to pa vpliva ravno to, da se rejnica in biološki starši ne poznajo dobro, se med seboj spoštujejo in ohranjajo »zdravo« razdaljo. Ena od bistvenih razlik pa je tudi pri občutkih, ki so jih rejnice ob začetku rejništva doživljale. Kot piše O'Brien (2000, str. 198), se rejnice, ki niso otrokove sorodnice, same odločijo, da bi se podale v sistem rejništva in se na to lahko že prej dlje časa pripravljajo in na tem področju izobražujejo. Medtem ko pa rejnice, ki so otrokove sorodnice, odločitev za prevzemanje te vloge sprejmejo relativno hitro in pod pritiskom, saj gre za otroka v težavah, s katerim so v sorodu. V svoji raziskavi sem opazila, da je tudi pri rejnicah, ki so sodelovale v fokusni skupini in intervjujih prišlo do hitrega sprejemanja odločitev. To je tudi vplivalo na občutke, ki so jih doživljale ob začetku rejništva. Nekatere izmed otrokovih sorodnic so ob začetku doživljale občutke strahu in negotovosti (druge so poročale tudi o občutkih sreče ali mešanih občutkih). Strah jih je bilo tega, kaj se bo dogajalo in hkrati jim je bilo težko zaradi vsega, kar se v njihovi družini dogaja. V takih primerih se mi zdi nujno, da bi se rejnicam sorodnicam zagotovili pogovor, priprava in izobraževanje za sorodstveno rejništvo in ne le rejništvo kot tako. Na drugi strani pa so rejnice nesorodnice v rejništvo vstopile z občutki odgovornosti, sreče, ljubezni, po poročanju ene pa tudi z nevtralno držo. Navsezadnje pa bi izpostavila še tretjo razliko, in sicer, da se je v primerih sorodstvenih rejništev izkazalo, da so se odnosi s časom izboljševali, saj so se nekaj časa drug na drugega privajali in so vsi skupaj potrebovali čas, da ustvarijo dobre in trdne odnose. O tem so poročale tudi nekatere rejnice sorodnice, vendar pa je ena izmed njih povedala, da so odnosi sprva bili v redu, kasneje pa je prihajalo do vedno več napetosti in nerazumevanja med člani družine, kar je vodilo do prepiranja in slabe volje. Vse tri razlike obenem govorijo ravno to, da je rejnicam sorodnicam potrebno ponuditi posebno obliko pomoči in podpore, ki bo odgovarjala ravno na tiste probleme, ki izhajajo iz tega, da so tudi same sorodstveno povezane z matično družino otroka.

Prispevek in omejitve raziskave

Prispevek moje raziskave je ta, da sem raziskala rejništvo skozi pogled rejnic, ki izvajajo rejniško dejavnost kot sorodnice in tistih, ki jo opravljajo kot nesorodnice. Raziskovanje te teme je že v tujih raziskavah bolj redko, prav tako pa se v domačih raziskavah pojavljajo le nekateri bolj splošni zapisi o značilnostih tega področja, ne pa dejansko poglobljeno raziskovanje obeh oblik rejništva in ugotavljanje morebitnih razlik med njima.

Omejitve moje raziskave vidim predvsem v tem, da sem v fokusni skupini zaradi časovne stiske morala število vprašanj zmanjšati, kar pa je vplivalo na to, da sem kasneje pri rezultatih ob določenih temah poročala le o odgovorih rejnic, ki so sodelovale v intervjujih. Prav tako z eno od rejnic nisem uspela opraviti intervjuja v živo, zato sva ga opravili preko telefonskega klica. Na ta način jo je bilo nekoliko težje razumeti in tudi sam intervju je potekal manj tekoče in dinamično kakor pri tistih, opravljenih v živo.

6. SKLEPI

- Rejnice, ki izvajajo sorodstveno rejništvo, so v primerjavi z rejnicami, ki izvajajo nesorodstveno rejništvo, starejše.
- Nekatero izmed rejníc, ki so otrokove sorodnice, so izpostavljale občutke strahu in negotovosti ob začetku rejništva, česar pri rejnicah nesorodnicah ni bilo zaznati, prav zaradi boljše pripravljenosti na rejništvo.
- Odnosi med rejnico in otrokom so v primeru sorodstvenega rejništva nekoliko slabši kot v primeru nesorodstvenega rejništva, prisotno je nerazumevanje in nesodelovanje otroka ter prepiranje z otrokom.
- Izzivi, ki se pri izvajanju rejništva pojavljajo, so v vsaki družini raznoliki.
- Izzivi, s katerimi se otroci tekom odraščanja najpogosteje soočajo, so povezani s starši.
- Vse rejnice menijo, da je življenjsko obdobje, ki je za otroke v sistemu rejništva najbolj zahtevno, puberteta.
- V primeru sorodstvenih rejništev so rejnice tudi same v stiku z matično družino, v primerih nesorodstvenih, pa so stiki le v njunih primerih ali pa jih sploh ni.
- Odnose med matično in rejniško družino so rejnice, ki izvajajo sorodstveno rejništvo, opisovale bolj negativno, pri rejnicah, ki izvajajo nesorodstveno rejništvo, pa so se pojavljali opisi spoštljivih, dobrih in nevtralnih odnosov.
- Socialna delavka in oblike njene podpore, predstavljajo rejnicam veliko oporo pri izvajanju rejniške dejavnosti.
- Vloge socialnega dela so po mnenju rejníc vodenje rejništva, pogovor, opora ob težkih trenutkih in reševanju težav, ki se pojavijo v družini.
- Vloga šole je pri izvajanju rejniške dejavnosti po pripovedovanju rejníc zelo pomembna, vendar je po njihovem mnenju veliko neznanja s strani šolskega osebja.
- Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti, je zelo raznolika. Podpora, ki jo je navedlo več rejníc, pa je finančna podpora in pomoč in podpora drugih strok poleg socialnega dela, kot so strokovna pomoč psihoterapevtov in psihologov. Poleg tega so rejnice izpostavile še bolj redno spremljanje otrok; večji nadzor nad biološkimi starši otroka; potreba po spoštovanju, pohvali in hvaležnosti; več izobraževanja.
- Rejnice sorodnice potrebujejo posebno podporo in pomoč, ki bo naslavljalá stiske, ki jih doživljajo zaradi osebne vpletenosti v matično družino ter odgovarjala na potrebe, ki jih v tem kontekstu imajo.

- Epidemija Covid-19 je vplivala:
 - v primeru ene od rejnic na slabše finančno stanje družine
 - v primeru druge na več časa, ki ga je lahko posvetila otroku in s tem izboljšala njun odnos, hkrati pa na slabšo izobraženost na področju rejništva, saj ji niso bila ta zagotovljena zaradi ukrepov epidemije.
- Rejniški sistem v Sloveniji je po poročanju ene izmed rejnic slabo zastavljen, predvsem iz vidika finančne podpore rejniškim staršem.

7. PREDLOGI

- Predlagam, da Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti na področju rejništva v vseh Centrih za socialno delo v Republiki Sloveniji zaposli še vsaj eno socialno delavko poleg obstoječih, ki bi bila namenjena rednemu spremljanju otrok v rejniških družinah.
- Predlagam, da Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti razmisli o možnostih za zvišanje rejnine in posebej odgovarja na finančne stiske rejnic_ikov, povezane z epidemijo Covid-19. Predlagam, da se rejniškim družinam zagotovi pomoč drugih strokovnjakov_inj, poleg socialnih delavk_cev za zagotavljanje maksimalne podpore in pomoči tam, kjer jo družina potrebuje.
- Predlagam, da se sorodstvenim rejniškim družinam nudi posebna podpora, če se izkaže, da odnosi med rejniško in matično družino niso dobri in oboji ne zmorejo imeti dobre komunikacije. Predlagam tudi, da se v primeru nerazumevanja otroka in rejnice ravno tako rejniški družini nudi podpora, ki bo odgovarjala na težave, ki se pojavljajo zaradi obstoječih sorodstvenih vezi.
- Predlagam, da se v izvajanje rejništva že takoj vključi tudi učitelje_ice, ki otroka poučujejo in ostale, ki z njim sodelujejo, da se s tem zagotovi dobra informiranost glede dogajanja in boljša pripravljenost za sodelovanje z rejniško družino in otrokom samim. Predlagam tudi, da se zanje izvede vsaj enkrat na leto izobraževanje o rejništvu.
- Predlagam, da se v študij socialnega dela vključi tudi spoznavanje področja rejništva, vsaj kot možnost izbirnega predmeta.
- Za nadaljnje raziskovanje predlagam, da se bolj podrobno razišče pristope, ki jih imajo rejnice_ki pri reševanju morebitnih težav in stisk, ki se v rejništvu pojavijo. Prav tako predlagam, da se tema sorodstvenega in nesorodstvenega rejništva razišče še iz vidika otrok v rejniških družinah, saj je njihov pogled na to enako pomemben.

8. LITERATURA IN VIRI

- Bizant, U. (2015). Obnašanje otrok v rejništvu in posvojitvi. *Rejniški glasnik* 49, 16–26. Ljubljana: CSD Domžale. Pridobljeno 17. 4. 2021 s http://www.rejniskodrustvoslovenije.si/datoteke/rejniskiglasnik/REJNISKIGLASNIK_49.pdf
- Bizant, U. (2016). Izzivi najstništva v rejništvu. *Rejniški glasnik* 50, 15–29. Ljubljana: CSD Domžale. Pridobljeno 17. 4. 2021 s http://www.rejniskodrustvoslovenije.si/datoteke/rejniskiglasnik/REJNISKIGLASNIK_50.pdf
- Bouwkamp, R., Bouwkamp, S. (2014). *Blizu doma: Priročnik za delo z družinami*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.
- Čaćinovič Vogrinčič, G. & Mešl, N. (2019). *Socialno delo z družino: soustvarjanje zelenih izidov in družinske razvidnosti*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Čaćinovič Vogrinčič, G. (2006). Socialno delo z družinami: razvoj doktrine. *Socialno delo*, 45 (3/5), 111–118.
- *Družinski zakonik (DZ)* (2017). Ur. l. RS 15/2017.
- Gebel, T. (1996). Kinship Care and Non-Relative Family Foster Care: A Comparison of Caregiver Attributes and Attitudes. *Child welfare*, 75 (1), str. 5–18. Pridobljeno 26. 4. 2021 s <http://eds.b.ebscohost.com/nukweb.nuk.uni-lj.si/eds/detail/detail?vid=0&sid=01008310-03da-4daf-8143-af7e4df12d78%40pdc-v-sessmgr03&bdata=Jmxhbm9c2wmc2l0ZT1lZHMtbGl2ZQ%3d%3d#AN=107040900&db=c8h>
- Gov.si (b.d.). Pridobljeno 5. 4. 2021 s <https://www.gov.si teme/rejnistvo/>
- Hrovat Kuhar, E. (2015). Vsak želi biti srečen, le da mnogi ne vedo kako! (Odnosi v družini). V A. Mrgole (ur.), Z. Švaljek, A. Vilotič, & N. Breintenberger, *Odgovori sodobnim izzivom odraščanja: zbornik ob 25-letnici delovanja TOM telefona* (str. 87-101). Ljubljana: Zveza prijateljev mladine Slovenije.
- Kelly, G. (2000). The Survival of Long-Term Foster Care V G. Kelly, Gilligan, R., *Issues in foster care: policy, practice and research* (str. 12–39). London, Philadelphia: Jessica Kingsley.
- Kelly, G., Gilligan, R. (2000). *Issues in foster care: policy, practice and research*. London, Philadelphia: Jessica Kingsley.

- Končina Peternel, M. (1998). *Pomoč otrokom, ko starši odpovedo: družinskopravni vidik*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Kostanjsek, M. (2017). *Odnosi v rejniški družini z vidika biološkega otroka* (Magistrsko delo). Pridobljeno 27. 5. 2021 s
file:///C:/Users/Diana/AppData/Local/Temp/kostanjsek_masa_bmag.pdf.
- MacAuley, C. (1997). *Children in long-term foster care: emotional and social development*. Aldershot: Avebury.
- Meolic, N. (2018). Otrok v rejništvu. *Rejniški glasnik* 52, 47–58.
- Mesec, B., Rape, T. (ur.) & Rihter, L. (ur.) (2009). *Načrtovanje raziskave: študijsko gradivo za interno uporabo*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Mešl, N. (2008). *Razvijanje in uporaba znanja v socialnem delu z družino: Procesi in uporaba znanja v socialnem delu z družino*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Mihorič, M. (2018). Rejništvo skozi prizmo oseb z izkušnjo rejništva. *Rejniški glasnik* 52, 36-51. Ljubljana: CSD Domžale. Pridobljeno 17. 2. 2021 s
http://www.rejniskodrustvoslovenije.si/datoteke/rejniskiglasnik/REJNISKIGLASNIK_52.pdf
- Mrgole, A. (2015). Odzivnost odraslih, ki oblikuje otrokove izkušnje. V A. Mrgole (ur.), Z. Švaljek, A. Vilotič, & N. Breintenberger, *Odgovori sodobnim izzivom odraščanja: zbornik ob 25-letnici delovanja TOM telefona* (str. 13–32). Ljubljana: Zveza prijateljev mladine Slovenije.
- Nagode, U. (2010). *Rejnice o rejništvu: perspektiva rejnic o izvajanju rejniške dejavnosti na območju Centra za socialno delo Domžale in Centra za socialno delo Maribor*. Ljubljana: FSD (diplomska naloga)
- O'Brien, V. (2000). Relative care: A Different Type of Foster Care – Implications for Practice. V G. Kelly & R. Gilligan, *Issues in Foster care: Policy, Practice and Research* (str. 193–213). London, Philadelphia: Jessica Kingsley.
- Pinter, B. (2015). Spolnost in telesno dozorevanje mladih. V A. Mrgole (ur.), Z. Švaljek, A. Vilotič, & N. Breintenberger, *Odgovori sodobnim izzivom odraščanja: zbornik ob 25-letnici delovanja TOM telefona* (str. 35–45). Ljubljana: Zveza prijateljev mladine Slovenije.
- Prijatelj, V. (2015). Pismo rejnice. *Rejniški glasnik* št. 49, 48–49. Ljubljana: CSD Domžale.
- Rakar, T., Boškič, R., Boljka, U., Smolej, S., Dremelj, P., Kobal, B., Nagode, M., Žiberna, V., Čacinovič Vogrinčič, G., Zaviršek, D., Sobočan, A., & Urh, Š., (2010).

- Postopki, organizacija in standardi na področju rejništva*. Ljubljana: MDDDSZ: Direktorat za družino (delovno gradivo). Pridobljeno 26. 4. 2021 s <https://www.irssv.si/upload2/Microsoft%20Word%20-%20koncno%20porocilo%20-%20rejnistvo.pdf>.
- Rape Žiberna, T. (2008). Rejništvo – zanemarjeno področje v slovenski literaturi. *Rejniški glasnik* št. 47, 14–21. Ljubljana: CSD Domžale.
 - Rener, T., Sedmak M., Švab, A., & Urek, M. (2006). *Družine in družinsko življenje v Sloveniji*. Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Založba Annales: Zgodovinsko društvo za južno Primorsko.
 - SCSD (2020). *Katalog javnih pooblastil, nalog po zakonu in storitev, ki jih izvajajo centri za socialno delo*. Ljubljana: Skupnost centrov za socialno delo. Pridobljeno 1. 2. 2021 s <https://www.scsd.si/katalogi/katalog-javnih-pooblastil/>.
 - SCSD (2021). *Rejništvo*. Pridobljeno 17. 2. 2021 s <https://www.scsd.si/izobrazevanja/za-rejnike/>
 - Sobočan, A. (2014). Otroci s posebnimi potrebami v sistemu rejništva. *Socialno delo* 53 (3/5), 265–281.
 - *Splošna deklaracija človekovih pravic* (SDČP) (2018). Ur. l. RS 24/2018.
 - Tomori, M. (1994). *Knjiga o družini*. Ljubljana: EWO.
 - Ule, M. (2008). *Za vedno mladi? Socialna psihologija odrasčanja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
 - World Health Organization., (b.a.). (2021). Pridobljeno 15. 3. 2021 s https://www.who.int/health-topics/adolescent-health/#tab=tab_1
 - *Zakon o izvajanju rejniške dejavnosti (ZIRD)* (2002). Ur. l. RS 110/2002.
 - *Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvajanju rejniške dejavnosti (ZIRD-B)* (2019). Ur. l. RS 22/19.

9. PRILOGE

Priloga A: Smernice za fokusno skupino

Potek prihoda otroka v družino

1. Kako je potekal prihod otroka v vašo družino?

Občutki, s katerimi so se rejnice soočale ob začetku rejništva

2. Kaj ste občutile, ko je otrok prišel v vašo družino?

Odnosi v družini od začetka rejništva do zdaj

3. Kako bi opisale vaše odnose v družini v začetku rejništva?
4. Kakšni so zdaj?

Soočanje rejnice z izzivi odraščanja otrok

5. Kaj prepoznavate kot največje izzive pri rejništvu?
6. Kaj so po vaših izkušnjah največji izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejništvu?

Odnosi med rejniško in matično družino

7. Kako pogosto je otrok v stiku s svojo matično družino?
8. Kako bi opisale vaš oz. odnos vaše družine do matične družine?
9. Kako bi opisale njihov odnos do vaše?

Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti

10. Kako doživljate svojo vlogo kot rejnice?
11. Kako bi opisale, kakšno vlogo ima socialno delo kot poklic pri izvajanju rejniške dejavnosti?
12. Kaj bi potrebovale v prihodnosti za opravljanje svoje vloge kot rejnice?

Demografski podatki

Za namene pisanja diplomske naloge, bi potrebovala samo še zadnji podatek in sicer, če mi lahko zaupate vašo starost.

Priloga B: Smernice za delno strukturiran intervju

Potek prihoda otroka v družino

1. Kdaj ste izvedeli, da bo otrok prišel k vam?
2. Ali ste se z otrokom srečali, preden je prišel k vam?
3. Kako pa je potekal sam prihod v vašo družino?
 - Česa se spominjate prav o tistem dnevu, ko je otrok prvič prišel v vašo hišo?

Občutki, s katerimi so se rejnice soočale ob začetku rejništva

4. Kaj ste občutili, ko je otrok prvič prišel k vam?
- Vas je kaj še posebej skrbelo?
5. Ker imate že veliko izkušenj, kaj bi svetovali novim rejnicam, ko pride otrok v družino?
- Kaj je pomembno na samem začetku?
6. Ali je pomembno, na kakšen način se vzpostavi odnos?
- Kako to vpliva na to, kakšen bo odnos med rejnico in otrokom naprej?

Odnosi v družini od začetka rejništva do zdaj

7. Kakšne odnose ste imeli ob začetku rejništva kot družina?
8. Kakšne odnose imate zdaj?

Soočanje rejnice z izzivi odraščanja v družini

9. Kaj prepoznavate kot največje izzive pri rejništvu?
10. Kaj so po vaših izkušnjah največji izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejništvu?
11. Katero življenjsko obdobje je po vašem mnenju še posebej zahtevno (npr. zgodnje otroštvo, puberteta itd.) ?
12. Kakšen nasvet bi dali drugim rejnicam, ki imajo v hiši otroke v puberteti?

Odnosi med rejniško in matično družino

13. Kako pogosto je otrok v stiku s svojo matično družino?
14. Ali ste preko otroka tudi vi veliko v stiku z matično družino?
15. Kako bi opisali njihov odnos do vas oz. vaše družine?
16. Kako pa bi opisali vaš oz. odnos vaše družine do matične družine?

Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale pri izvajanju rejniške dejavnosti

17. Kako doživljate svojo vlogo kot rejnica?
18. Kako bi nekomu, ki nič ne ve o tem področju, pa si želi postati rejnica, povedali o tej vlogi? Na kaj bi jih opozorili?
19. Kaj so po vašem mnenju najbolj svetle točke te vloge?
20. Kdo vse vam je v oporo pri izvajanju rejniške dejavnosti?
- Na kakšne načine?
21. Kako bi opisali, kakšno vlogo ima socialno delo kot poklic pri izvajanju rejniške dejavnosti?
22. Kaj bi vi potrebovali v prihodnosti za opravljanje svoje vloge kot rejnica?
- Kakšno posebno obliko podpore?

Demografski podatki

Za namene pisanja diplomske naloge, bi potrebovala samo še zadnji podatek, in sicer, če mi lahko zaupate vašo starost.

Priloga C: Odprto kodiranje

Fokusna skupina (A, B, C, D)

Št. izjave	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
A1	V rejništvu imam tri otroke, sem njihova babica.	Sorodstveno rejništvo	Oblika rejništva	Potek prihoda otroka v rejniško družino
A2	V naši družini so bile že eno leto, dve, težave.	Težave v družini	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
A3	Velikokrat je prišla policija zaradi prepиров.	Prepiranje	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
A4	Jaz sem se bala jih odpeljati stran iz tega džumbusa.	Strah pred tem, da bi otroke odpeljala stran	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
A5	Jaz sem hotela otroke že prej odpeljati, ampak mama ni hotela in je rekla, da me bo prijavila, ker nimam jaz kaj z njenimi otroci.	Nasprotovanje mame otroka	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
A6	Potem pa me je šolska psihologinja klicala in rekla, da pri vsem tem, kar se je v zadnjem času zgodilo, misli, da je zrelo, da bi otroke odpeljali.	Klic šolske psihologinje	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
A7	Otrokom sem jaz to povedala in vsi trije so rekli, da ja.	Strinjanje otrok	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
A8	Otroke sem potem odpeljala do šole in smo jih skupaj odpeljali v krizni center in tako smo začeli reševati probleme.	Odhod v krizni center	Prihod otroka v družino	Potek prihoda otroka v rejniško družino
C1	No jaz pa sem biološka mama tako svojemu otroku, kot rejniška mama dvema otrokoma.	Nesorodstveno rejništvo	Oblika rejništva	Potek prihoda otroka v rejniško družino
C2	To ni naša prva rejniška izkušnja, mi smo pred tem imeli enega otroka v rejništvu.	Pred tem je družina imela že izkušnjo z rejništvom	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
C3	Otrok je bil pri nas, bila je ljubezen na prvi pogled.	Ljubezen na prvi pogled	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
C4	Z meseci, ko se je otrok malček prilagodil in navadil na vse nas, ko se je počutil malo bolj varen, so prihajale na plan	Pojavljanje težav kot posledica težav dogajanja s starši	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino

	tudi težave, ker jasno so bile, ker je bil oškodovan iz svoje primarne družine, so bile tudi velike težave tam.			
C5	Konec tistega leta so se težave stopnjevale.	Stopnjevanje težav	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
C6	Otrok je potem šel v drugo rejniško družino.	Odhod otroka iz družine	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
C7	Po tej izkušnji smo se odločili, da ne bi več rejništva izvajali, predvsem zaradi najinega biološkega otroka, ki je še odraščajoč.	Odločitev, da rejništva več ne bi izvajali	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
C8	Kmalu za tem, pa je bilo tako, da me je klicala socialna delavka, da so že nekaj družin vprašali, vendar se niso še odločili.	Klic socialne delavke	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
C9	In seveda, kako da bi rekli ne.	Odločitev za rejništvo	Prihod otroka v družino	Potek prihoda otroka v rejniško družino
C10	Z otroci dobro sodelujemo ...	Dobro sodelovanje z otroci	Odnosi v rejniški družini zdaj	Odnosi v rejniški družini
C11	... tudi moj otrok ju je lepo sprejel.	Sprejemanje rejniških otrok s strani biološkega otroka	Odnosi v rejniški družini zdaj	Odnosi v rejniški družini
D1	Jaz imam tri otroke v rejništvu, nismo v sorodu.	Nesorodstveno rejništvo	Oblika rejništva	Potek prihoda otroka v rejniško družino
D2	Če začnem z najstarejšim otrokom, starši ga niso pošiljali v šolo, ni delal nalog.	Otrok ni hodil v šolo	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
D3	Odkar je pri meni, je spoznal kaj je družina, kaj je prav in kaj narobe.	Spoznanje otroka o tem kaj je prav in kaj narobe	Prihod otroka v družino	Potek prihoda otroka v rejniško družino
D4	Prej je bilo tako, da so hodili po trgovinah s starši in kradli in kasneje z njim prosjačili pred trgovinami.	Biološki starši so z otrokom prosjačili in kradli	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
D5	Še vedno ima zelo veliko zamero do staršev za vse, kar so mu prikrajšali, onemogočali socialno življenje.	Otrokova zamera do staršev	Prihod otroka v družino	Potek prihoda otroka v rejniško družino

D6	Vedno je bila mama zraven in otrok je bil njen zaupnik, njen vse tisto kar otrok ne bi smel biti.	Otrok prevzemal več različnih vlog	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
D7	Je pa tako, da je v Sloveniji tako slabo narejen sistem.	Slab sistem v Sloveniji	Kritika sistema v Sloveniji	Kritika
D8	Ampak to ni moj otrok, da bi jaz morala za njega skrbet, to je otrok od države in bi država morala zanj poskrbet.	Država bi morala poskrbeti za otroka	Kritika sistema v Sloveniji	Kritika
C12	Ne bi smelo biti odvisno od ekonomskega staža rejnika ali rejnice, koliko dobijo potem za otroka.	Odvisnost ekonomskega staža rejnice do višine zneska	Kritika sistema v Sloveniji	Kritika
D9	Za najmlajšega otroka je bilo tako, mene pokličejo, da imajo enega novorojenega otroka, da ga nimajo kam dat, da je star nekaj dni in me vprašali, če bi ga vzela.	Klic socialne delavke	Prihod otroka v družino	Potek prihoda otroka v rejniško družino
D10	Spodbudila me je še moja hčerka, tako da sem otroka vzela.	Spodbuditev hčerke za sprejem otroka v družino	Prihod otroka v družino	Potek prihoda otroka v rejniško družino
D11	Drugače jaz z otroki uživam, res, neskončno jih imam rada.	Uživanje z otroci	Prihod otroka v družino	Potek prihoda otroka v rejniško družino
D12	Z tretjim je bilo tako, klicala nas je socialna delavka in rekla, da bi ga nujno radi namestili v rejniško družino.	Klic socialne delavke	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
D13	Smo ga šli pogledat, takoj sva se našla.	Srečanje je bilo	Srečanje z otrokom pred začetkom rejništva	Potek prihoda otroka v rejniško družino
D14	In nekaj dni za tem, ko sva se spoznala, je prišel k nam.	Prihod otroka	Prihod otroka v družino	Potek prihoda otroka v rejniško družino
B1	Jaz sem nona otroku, ki je pri meni v rejništvu.	Sorodstveno rejništvo	Oblika rejništva	Potek prihoda otroka v rejniško družino
B2	Bilo je tako, da so ga iz porodnišnice peljali v Palčico,	Namestitev otroka v krizni center	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino

	kjer je preživela nekaj časa.			
B3	Potem se je našla ena družina, ki ga je vzela v rejništvo.	Namestitev otroka v rejništvo k drugi družini	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
B4	Medtem ko je otrok bil v tem rejništvu, so dovolili meni in možu, da smo jo hodili obiskovat.	Obiskovanje otroka	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
B5	Potem so nam celo dovolili, da smo jo imeli čez vikend pri nas doma, med tednom je pa šla nazaj v rejništvo.	Otrokovo preživljanje vikenda pri starih starših	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
B6	Tako se je en dan zgodilo, da so se v tej družini skregali, da je morala posredovati policija, bil je cirkus.	Pojavnost napetih situacij	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
B7	Mi smo dobili klic od socialne delavke iz centra naj pridemo po otroka...	Klic socialne delavke	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
B8	...se spakirali, šli do njih in otroka vzeli, od takrat je pri nas.	Odhod po otroka	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
B9	Ko smo dobili tega otroka domov, mi smo jokali od sreče.	Sreča	Občutki	Občutki s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
B10	Če je tvoja kri, občutiš čisto drugače.	Razlika pri občutkih, ko gre za sorodstveno rejništvo	Občutki	Občutki s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
B11	Nikoli se nismo pustili poznati, da nam je težko.	Skrivanje čustev	Občutki	Občutki s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
B12	Ampak jaz sem našla mir.	Mir	Občutki	Občutki s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
C13	Zame pa absolutno ni nobene razlike ...	Ni razlike pri občutkih, ko gre za sorodstveno rejništvo	Občutki	Občutki s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
C14	... je kot za svojega otroka, ko ga nekaj časa spoznaš, ko prideš iz porodnišnice, je tako z rejniškimi otroki ...	Spoznavanje rejniškega otroka je enako kakor spoznavanje biološkega otroka	Občutki	Občutki s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale

C15	... v enem trenutku se uglasiš, se srca uglasijo.	Uglašenost src	Občutki	Občutki s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
D15	Koliko veliko ljubezni ti lahko dajo tej otroci.	Ljubezen	Občutki	Občutki s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
D16	Sem občutila takoj ta čut materinstva, ki se ti povrne ob vsakem otroku.	Materinski čut	Občutki	Občutki s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
A9	Jaz sem bila neizmerno srečna.	Sreča	Občutki	Občutki s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
A10	Si nisem mogla predstavljati, da bi otroke izgubila ...	Nepredstavljenost izgube otrok	Občutki	Občutki s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
A11	... tudi ta druga dva otroka, ki nista moja kri, je kot da bi bila moja kri.	Čustva do otrok, ki niso v sorodstvu z rejnico enaka, kakor do tistih ki so	Občutki	Občutki s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
A12	Pri otrocih, s katerimi nisem v sorodstvu, smo točno tako kot smo bili ob začetku.	Spremembe v odnosu ni	Odnosi v rejništvu zdaj	Odnosi v rejniški družini
A13	Se pogovarjamo ...	Pogovor	Odnosi v rejništvu zdaj	Odnosi v rejniški družini
A14	... dobro se razumemo.	Razumevanje	Odnosi v rejništvu zdaj	Odnosi v rejniški družini
A15	Z otrokom, s katerim sem v sorodstvu, pa se nisva mogla razumeti od začetka ...	Nerazumevanje	Odnosi ob začetku rejništva	Odnosi v rejniški družini
A16	... zato, ker je mene krivil, da sem mu starše vzela.	Prelaganje krivde s strani otroka na rejnico	Odnosi ob začetku rejništva	Odnosi v rejniški družini
A17	Se je kr upiral.	Upiranje otroka	Odnosi ob začetku rejništva	Odnosi v rejniški družini
A18	Marca pa je začel Covid in šola na daljavo ...	Šolanje na daljavo	Odnosi ob začetku rejništva	Odnosi v rejniški družini
A19	... to je bilo dobro, ker sem imela čas, da sva skupaj delala in da sem se mu posvetila.	Čas za posvečenost otroku	Odnosi ob začetku rejništva	Odnosi v rejniški družini
A20	Midva sva ratala taka prijatelja.	Prijateljstvo z otrokom	Odnosi v rejništvu zdaj	Odnosi v rejniški družini
B13	Jaz lahko rečem, da se je precej spremenilo.	Spremembe v odnosu so	Odnosi v rejništvu zdaj	Odnosi v rejniški družini
B14	Bolj živahno je ...	Živahnost	Odnosi v rejništvu zdaj	Odnosi v rejniški družini

B15	... se dosti smejimo ...	Smeh	Odnosi v rejništvu zdaj	Odnosi v rejniški družini
B16	Tako nam da smisel življenja.	Smisel življenja	Odnosi v rejništvu zdaj	Odnosi v rejniški družini
C16	Mene je to bolj nagovorilo, koliko se je spremenila ta dinamika, kako je bilo prej in kako je zdaj ko imamo to izkušnjo rejništva.	Dinamika med prvo in drugo izkušnjo rejništva	Predhodne izkušnje	Odnosi v rejniški družini
C17	Prva rejniška izkušnja nas je precej povezala, naš biološki otrok je sprejel otroka, ki sta prišla v družino.	Prva rejniška izkušnja je družino povezala	Predhodne izkušnje	Odnosi v rejniški družini
C18	Ko so pa začele prihajati ven vse te travme in so bili res hudi trenutki in smo bili jezni, sfrustrirani vsi ...	Hudi trenutki, občutki jeze, frustracija	Predhodne izkušnje	Odnosi v rejniški družini
C19	... je tudi najin otrok začel kazati težave in se ni strinjal z odločitvami, se je upiral.	Vpliv dogajanja na biološkega otroka	Predhodne izkušnje	
C20	Bilo je zelo pestro, potrebovali smo nekaj časa in pomoči, terapevtske, da smo se sestavili nazaj.	Potrebna čas in pomoč, da se je družina sestavila nazaj	Predhodne izkušnje	Odnosi v rejniški družini
C21	Mogoče pa nam je ravno to, da smo spet hitro imeli drugo rejniško izkušnjo, pomagalo, da smo prišli k sebi.	Druga rejniška izkušnja je pomagala, da so prišli k sebi	Predhodne izkušnje	Odnosi v rejniški družini
C22	Mi živimo presenetljivo harmonično ...	Harmoničnost	Odnosi v rejništvu zdaj	Odnosi v rejniški družini
C23	... mogoče tudi zato ker sta bila tako majhna ob začetku rejništva, dojenčka pač.	Starost otrok kot razlog za dobre odnose	Odnosi v rejništvu zdaj	Odnosi v rejniški družini
C24	To da so otroci rejniški.	Dejstvo, da so otroci rejniški	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
C25	Ni enako, kot da bi bili tvoji biološki.	Ni enako, kakor če bi bili otroci biološki	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
C26	Da ne moraš postopati enako v situacijah, mislim na objektivne okoliščine,	Omejenost postopanja v objektivnih okoliščinah zaradi zakonodaje	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini

	zakonodajno gledano.			
D17	Ko se otroku v rejništvu nekaj zgodi v šoli, prideš z neko obrambo do njega ...	Ščitenje otroka v šoli	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
D18	... moraš biti zaščitniški, vedno mora biti nekdo, ki ga bo ščitil.	Zaščitništvo otroka	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
A21	Jaz nisem imela nobenih težav z otroki.	Z otroci ni težav	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
A22	Mi gre najbolj na živce je to, da ima moj sin vseeno neko besedo.	Vključenost staršev otroka	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
A23	Starša ne prisluhneta otrokom.	Neposlušnost staršev	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
B17	V glavnem je precej težav ...	Precej težav	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
B18	... je hiperaktiven ...	Hiperaktivnost otroka	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
B19	... ima motnje pozornosti ...	Motnje pozornosti otroka	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
B20	... je dosti dela z njim ...	Dosti dela z otrokom	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
B21	... je že začel bit trmast ...	Trmoglavost otroka	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
B22	... izgleda da je že puberteta.	Puberteta	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
B23	To kar je od težav, pa so posledice zadev s starši.	Težave kot posledica dogodkov s starši	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini	Izzivi odraščanja v rejniški družini
C27	Po mojem ima vsak otrok potrebo po temu, da se identificira...	Potreba po identifikaciji	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini	Izzivi odraščanja v rejniški družini
C28	... da nekam pripada.	Potreba po pripadnosti	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini	Izzivi odraščanja v rejniški družini
C29	Stik z biološkimi starši saj je biti razpet verjetno zelo velik izziv, v času odraščanja.	Razpetost otroka zaradi stikov z matično družino	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini	Izzivi odraščanja v rejniški družini
C30	Socialna delavka mi je govorila, da je v interesu otrok imeti stik s biološkimi starši.	Opomba socialne delavke, da je v interesu otroka imeti stik z matično družino	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini	Izzivi odraščanja v rejniški družini
C31	Po drugi strani si včasih mislim, da je to za njih velika obremenitev.	Obremenjenost otroka zaradi stikov s starši	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini	Izzivi odraščanja v rejniški družini

D19	Želja po pripadnosti, ja.	Potreba po pripadnosti	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini	Izzivi odraščanja v rejniški družini
D20	Najstarejši otrok si je hotel spremeniti priimek, da ima naš priimek.	Želja otroka po spremembi priimka	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini	Izzivi odraščanja v rejniški družini
D21	Mislím pa da je prav, da ima otrok stike z matično družino, saj lažje odraste in razume, presoja, spoznava svet in tako loči kaj je prav in kaj narobe.	Lažje odraščanje otroka zaradi stikov s starši	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini	Izzivi odraščanja v rejniški družini
A24	No jaz bi dodala še, da je pomembno, da nekje kjer so, da imajo varnost.	Potreba po varnosti	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini	Izzivi odraščanja v rejniški družini
B24	Jaz bi še dodala, ko smo hodili na usposabljanje, vedno so nam rekli, da ne smemo govoriti slabo o starših otroka, ker to otroka zelo boli.	Govor o starših	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini	Izzivi odraščanja v rejniški družini
B25	Otrok je radoveden, zanima ga kaj je z njegovimi starši.	Radovednost o starših	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini	Izzivi odraščanja v rejniški družini
B26	Ko me tako sprašuje o starših, me je strah, da ga moji odgovori prizadenejo.	Strah pred tem, da otroka prizadene	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Potek namestitve otroka v rejniško družino
B27	Dostikrat se razjezi, ko ga nono vpraša, če ga je klicala mama.	Jeza otroka ob omenjanju staršev	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini	Izzivi odraščanja v rejniški družini
B28	Dostikrat pridem v takšno situacijo, da ne vem, kaj otroku odgovoriti.	Trenutki, ko ne veš kaj otroku odgovoriti	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
B29	Tudi to, da so ga v šoli začeli spraševati, kje je tvoja mamica in tata.	Radovednost vrstnikov	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini	Izzivi odraščanja v rejniški družini
B30	Se je jokal.	Jok	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini	Izzivi odraščanja v rejniški družini
B31	In pa v šoli sem enkrat doživela velik udarc, rekli so mi, da moram dokazovati, da sem	Slaba izkušnja s šolo otroka	Vloga šole pri izvajanju rejniške dejavnosti	Pomoč in podpora pri izvajanju rejništva

	rejnica od otroka, čeprav so imeli vse papirje, počutila sem se grozno.			
C32	Mislim, da je tukaj velikokrat neznanja in neizobraženosti glede rejništva s strani šolskega osebja.	Neizobraženost šolskega osebja	Vloga šole pri izvajanju rejniške dejavnosti	Pomoč in podpora pri izvajanju rejništva
B32	Z mamó nima stike z očetom pa zelo malo.	Stikov malo	Stiki otroka z matično družino	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
C33	Jaz mislim, da je to pomembna naloga rejnikov, da je v vzpostavljanju stikov s starši čimbolj uspešen.	Naloga rejnice, da vzpostavi stike s starši	Odnos rejnice oz. rejniške družine do matične družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
C34	Naš odnos je zelo dober.	Dober odnos	Odnos matične družine do rejnice oz. rejniške družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
C35	V našem primeru je rejništvo bilo sprejeto s strani staršev.	Sprejemanje staršev	Odnos matične družine do rejnice oz. rejniške družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
C36	In zelo pomembno za odnos je tudi, kako center za socialno delo postopa.	Postopanje centra za socialno delo pomembno za odnos	Odnos matične družine do rejnice oz. rejniške družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
A25	Mi v glavnem smo v stiku, seveda, ker je to moj sin.	Stiki so	Stiki rejnice z matično družino	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
A26	Skupaj hodita k otrokom od sobote do nedelje ...	Dva dni na teden	Stiki otroka z matično družino	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
A27	... čeprav zdaj so začeli delati, zato jih ob sobotah zdaj več ni.	Stikov manj, kot je dovoljeno	Stiki otroka z matično družino	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
A28	Je težko, ker je to ožja družina.	Težko je zaradi sorodstvenih vezi	Odnos rejnice oz. rejniške družine do matične družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
A29	Vseeno si tukaj malo več privoščim jaz ali pa oni, da si kaj rečemo, zato pride do preprirov.	Prepiranje	Odnos rejnice oz. rejniške družine do matične družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
A30	Včasih se ne strinjamo.	Nestrinjanje	Odnos rejnice oz. rejniške družine do matične družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
A31	Se zelo trudim, da bi ugodila tako, kot oni vidijo stvari.	Trud za ugajanje	Odnos rejnice oz. rejniške družine do matične družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
D22	Nimam slabih izkušenj s starši od otrok.	Ni slabih izkušenj	Odnos matične družine do rejnice oz. rejniške družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka

D23	Vedno probam najti stik z njimi, ker je to v dobrobit otroka.	Vzpostavljanje stika s starši	Odnos rejnice oz. rejniške družine do matične družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
D24	S starši smo navezali dober odnos in tako nam je tudi lažje.	Dober odnos	Odnos rejnice oz. rejniške družine do matične družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
D25	Tudi otrok boljše sodeluje, če ve, da imaš dober odnos z njegovimi starši.	Boljše sodelovanje z otrokom, ko je odnos z matično družino dober	Odnos rejnice oz. rejniške družine do matične družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
B33	Da bi malo več dali tem otrokom finančne podpore.	Finančna podpora	Izpostavljene potrebe	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
B34	Dobro jaz sem otrokova nona, jaz mu bom dala in kupila, kar rabi, ker je to moja kri.	Otroku bo dala kar potrebuje, saj je njegova babica	Izpostavljene potrebe	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
D26	Spoštovanje dela nekoga ki se trudi, dela 356 dni v letu, brez dopusta, brez plače.	Spoštovanje dela	Izpostavljene potrebe	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
D27	Nobene pohvale nam ne dajo.	Pohvala	Izpostavljene potrebe	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
D28	Poklicne rejnice bi morale imeti vsaj za siguren minimalni dohodek, da bi si lahko kredit vzele.	Minimalen dohodek poklicnim rejnicam	Izpostavljene potrebe	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
C37	Naj dodam, da gre vsaka družina skozi različna finančna obdobja, saj recimo mi, ko smo to začeli, je mož imel relativno visoke dohodke, zdej ker je bil ta Covid, pa nas je kar udaril in so se prihodki bistveno znižali, kar ni bilo upoštevano, bi pa morali biti.	Upoštevanje vpliva epidemije Covid na slabše finančno stanje družine	Izpostavljene potrebe	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
D29	Ti pa, ki res delaš za te otroke, z njimi jočeš in se veseliš ...	Delo za otroke	Kritika rejniškega sistema v Sloveniji	Kritika
D30	... pa nisi vreden čisto čisto nič.	Občutek ničvrednosti	Kritika rejniškega sistema v Sloveniji	Kritika

D31	Žalostno je, a so otroci res tako malo vredni.	Otroci so malovredni	Kritika rejniškega sistema v Sloveniji	Kritika
D32	Že država stigmatizira otroka s tem.	Stigmatizacija otrok s strani države	Kritika rejniškega sistema v Sloveniji	Kritika
D33	Morali bi za otroke poskrbet, da ko odraste in se izšola, da mu daš nekaj, da lahko začne.	Preskrbljenost odraslega otroka ob odhodu iz rejništva	Izpostavljene potrebe	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
C38	Da bi poleg socialne delavke bil nek dodaten sistem na ravni države ...	Dodaten sistem na ravni države poleg socialne delavke	Izpostavljene potrebe	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
C39	... kjer bi bil nek tim strokovnjakov, da bi bil prisoten psiholog, psihoterapevt.	Strokovna pomoč psihoterapevtov in strokovnjakov	Izpostavljene potrebe	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
C40	Da bi se vse otroke redno spremljalo, ne glede na njihove težave.	Redno spremljanje otrok	Izpostavljene potrebe	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
C41	In pa psihološka podpora rejniški družini.	Psihološka podpora	Izpostavljene potrebe	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
A32	Tudi otroke je strah, ker vejo, da bodo šli čez par tednov nazaj.	Strah otrok pred odhodom nazaj v matično družino	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini.	Izzivi odraščanja v rejniški družini
A33	Se mi zdi, da bi morali starši biti pod bolj budnim očesom centra in sodnika.	Večji nadzor nad starši otroka	Izpostavljene potrebe	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
A34	Bojim se, da bodo otroci spet šli skozi to in jaz z njimi.	Strah pred ponovnim dogajanjem	Izpostavljene potrebe	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti

INTERVJU A KODIRANJE

Št. izjave	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
AI1	Šla sem sama gledat, če izpolnjujem pogoje za rejnico.	Zanimanje o izpolnjevanju pogojev za rejništvo	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
AI2	Šla sem na psihološki test in tako so se stvari odvijale.	Opravljanje psihološkega testa	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino

AI3	Po tem psihološkem testu sem bolj zaupala vase.	Zaupanje vase ob opravljenem psihološkem testu	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
AI4	Ja, mi smo dva meseca pred rejništvom, delovali na ta način, da sem jih vsak dan šla iskat v šolo in jih peljala v krizni center.	Postopek trajal dva meseca	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
AI5	Ko sem izvedela, da jih lahko odpeljem, sem bila srečna.	Sreča	Občutki	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
AI6	Edino to, skrbelo me je, ker so bili prej navajeni, da grejo od doma in staršem ne povejo kje so, ker ti moreš vedet kje je otrok, ker preden bodo drugi lahko pomagali, se lahko otroku že marsikaj zgodi.	Skrb	Občutki	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
AI7	Sigurno je treba imeti veliko potrpljenja.	Potrpežljivost	Nasvet novim rejnicam	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
AI8	Če svetujem sorodnicam, bi jim svetovala, naj se zmeraj odločijo za to.	Nasvet rejnicam sorodnicam, naj se za rejništvo odločijo	Nasvet novim rejnicam	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
AI9	Zaradi tega, ker mislim, da največ v resnici lahko naredijo prav babice oz. sorodnice.	Sorodstveno rejništvo lahko naredi največ za otroka	Nasvet novim rejnicam	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
AI10	Ker tisti rezultati, ki pridejo s silo, niso za nikamor, torej da otrok nekaj mora, ker si ti tako rekel.	S silo se nič ne doseže	Nasvet novim rejnicam	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
AI11	Ja, zelo pomembno je, saj ta dva otroka, sta bila vedno odkrita, povedala sta mi sproti, da ju moti, da sem zelo stroga.	Zelo pomembno	Vzpostavljanje odnosa z otrokom na začetku ter posledice za ta odnos naprej	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
AI12	In tako sem jaz začela delati tudi na sebi, na svoji rasti.	Osebna rast	Vzpostavljanje odnosa z otrokom na začetku ter	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale

			posledice za ta odnos naprej	
AI13	Da se moraš z otroki na tak način ukvarjat, da ti zaupajo.	Zaupanje otrok	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
AI14	Da, ko bo nekje problem, da bo povedal.	Vzpostaviti varen odnos	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
AI15	To, da so brez staršev.	Biti brez staršev	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini	Izzivi odraščanja v rejniški družini
AI16	Otrok ima pač starše zelo rad in v resnici ne vidi težav in problemov, ki jih povzročajo.	Nerazumevanje početja staršev	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini	Izzivi odraščanja v rejniški družini
AI17	Puberteta.	Puberteta	Življenjsko obdobje, ki je za otroke v rejništvu najbolj zahtevno	Izzivi odraščanja v rejniški družini
AI18	En kup potrpljenja, razmišljanja kako jim stvari prikazat.	Potrpežljivost	Nasvet drugim rejnicam, ki imajo v rejništvu otroke v puberteti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
AI19	Jaz sem recimo začela brat članke in v enem je pisalo, da če ti k nemu bregu privežeš eno barkico in jo trdno privežeš, moraš to popuščati. Sicer bo reka utrgala to špagu in ta barčica bo odšla. Da moraš lih prav spuščat, in enako je pri odnosu z otroci.	Misel o barčici, ki je privezana ob breg	Nasvet drugim rejnicam, ki imajo v rejništvu otroke v puberteti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
AI20	Torej po njegovih zmožnosti pravila spuščati, tam kjer se izkaže.	Delovati po zmožnostih otroka	Nasvet drugim rejnicam, ki imajo v rejništvu otroke v puberteti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
AI21	Pri nas niso bili toliko v stiku, kolikor so imeli dovoljeno.	Stikov manj, kot je dovoljeno	Stiki otroka z matično družino	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
AI22	Če nista imela prevoza in ga jaz nisem mogla zagotoviti, nista prišla.	Starša nista prišla	Stiki otroka z matično družino	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
AI23	Ja, skozi.	Stiki so	Stiki rejnice z matično družino	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
AI24	Zdej je vedno boljši, ker vejo, da bodo otroke dobili nazaj.	Vedno boljši	Odnos matične družine do rejnice oz. rejniške družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka

AI25	Drugače je pa zdaj celo leto bila ta zamera, da sem se vpletla jaz.	Zamera staršev do rejnice	Odnos matične družine do rejnice oz. rejniške družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
AI26	V glavnem je važno, da gledamo, da je otrokom dobro.	Pomembnost počutja otrok	Odnos rejnice oz. rejniške družine do matične družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
AI27	Drugače je naš odnos nevtralen.	Nevtralen odnos	Odnos rejnice oz. rejniške družine do matične družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
AI28	Zelo dobro, me veseli, da lahko naredim to za svoje vnuke.	Vesetje, da lahko nekaj naredi	Doživljanje vloge rejnice	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
AI29	Da če se spraviš v rejništvo z vsem srcem, boš srečen.	Rejništvo prinese srečo	Poročanje drugim o vlogi rejnice	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
AI30	O tem, koliko časa posvetiš otroku.	Opozoritev na čas, ki ga je treba posvetiti otroku	Poročanje drugim o vlogi rejnice	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
AI31	Če mogoče ne znaš, kako in kaj pri vzgoji, se moraš poučiti.	Opozoritev na sprotno izobraževanje glede vzgoje	Poročanje drugim o vlogi rejnice	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
AI32	Ker so me potrebovali, ker se je naša družina razdirala, sem to vlogo prevzela in pomagala, da pridemo k sebi.	Možnost pomoči družini, da pride nazaj k sebi	Svetle točke vloge rejnice	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
AI33	Socialna delavka iz centra in šole.	Socialna delavka	Formalna podpora	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
AI34	Nek strah sta mi pomagali prebiti.	Premagovanje strahu	Oblike podpore	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
AI35	Vseskozi, ko je bila šola na daljavo, je tudi šolska psihologinja sodelovala z otrokom preko spleta in to mi je predstavljalo veliko pomoč.	Šolska psihologinja	Formalna podpora	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti

AI36	Tudi razredničarka od otroka je bila v veliko pomoč ...	Razredničarka	Formalna podpora	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
AI37	... tudi moji prijatelji so bili v pomoč, pa moj drugi sin z ženo.	Prijatelji_ice in sorodniki_ice	Neformalna podpora	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
AI38	Sigurno ima največjo vlogo, ker te vodi.	Vodenje	Vloga socialnega dela kot poklic pri izvajanju rejniške dejavnosti	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
AI39	Ko sem šla prvič na rejniško srečanje, sem videla, da se je lepo družiti in pogovarjat ter izmenjavat izkušnje.	Druženje, pogovor	Vloga socialnega dela kot poklic pri izvajanju rejniške dejavnosti	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
AI40	Tudi na individualnih projektnih skupinah veliko dobimo.	Individualna projektna skupina	Vloga socialnega dela kot poklic pri izvajanju rejniške dejavnosti	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
AI41	Ostanemo kot družina v stiku s centrom na ta način.	Ohranjanje stika s centrom za socialno delo	Vloga socialnega dela kot poklic pri izvajanju rejniške dejavnosti	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
AI42	Jaz recimo nisem šla na izobraževanje, ker so me takoj povabili, da bi prevzela vlogo rejnice, saj sem pač babica tem otrokom, bi pa se vseeno želela izobraziti, da bi lahko šla lažje skozi.	Želja po izobraževanju	Izpostavljene potrebe	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
AI43	Kar se tiče financ, pa je zame v redu.	Finančno v redu	Izpostavljene potrebe	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
AI44	Sicer pa, če bi si želeli kakšne počitnice privoščiti ali pa kdaj kakšen kino, bi bilo že težje.	Finance, da si lahko kaj privoščijo	Izpostavljene potrebe	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti

Intervju E:

Št. izjave	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
E1	Mi imamo v rejništvu enega otroka, z njim pa nismo v sorodu.	Nesorodstveno rejništvo	Oblika rejništva	Potek prihoda otroka v rejniško družino
E2	Kakšen mesec, mogoče celo dva, preden je prišlo do tega, se je izvedlo, da otrok mogoče pride v družino.	Postopek trajal dva meseca	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
E3	Z otrokom smo se prej srečali ...	Srečanje je bilo	Srečanje z otrokom pred začetkom rejništva	Potek prihoda otroka v rejniško družino
E4	... saj nam je bilo najbolj pomembno, da se mi z otrokom spoznamo, da vidimo, ali se bomo uspeli mi povezati, ali se poklopimo, ali bo on nas sprejel in podobno.	Pomembno spoznati otroka pred prihodom	Srečanje z otrokom pred začetkom rejništva	Potek prihoda otroka v rejniško družino
E5	Dan je potekal prijetno, za otroka, za naju.	Prijeten dan	Prihod otroka v družino	Potek prihoda otroka v rejniško družino
E6	Zelo nam je pomagalo, da smo se spoznali, da je bilo vzdušje sproščeno med nami.	Sproščenost	Prihod otroka v družino	Potek prihoda otroka v rejniško družino
E7	To se je tako vse hitro odvijalo, bil je intenziven dan.	Intenziven dan	Prihod otroka v družino	Potek prihoda otroka v rejniško družino
E8	Zdej, da bi bila pretirano vesela, ne morem reči.	Ne pretirano vesela	Občutki	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
E9	Ker je to vedno neka odgovornost ...	Odgovornost	Občutki	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
E10	... zato vedno vzamem tako držo, da ne izražam pretirane čustvenosti, ne v eno ne v drugo skrajnost.	Nevtralna drža	Občutki	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
E11	Dosti smo hodili v naravo, to je zelo pomagalo.	Preživljanje časa v naravi	Nasvet novim rejnicam	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
E12	Verjetno je vsak otrok svoja zgodba.	Vsak otrok je svoja zgodba	Nasvet novim rejnicam	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale

E13	Pomembno je, da vsaj približno vemo kaj se je dogajalo.	Seznanitev z okoliščinami iz katerih otrok prihaja	Nasvet novim rejnicam	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
E14	Potem pa da čim bolj opazujemo otroka, mu prisluhnemo.	Prisluhniti otroku	Nasvet novim rejnicam	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
E15	Da vidiš, kaj so potrebe otroka, da ne delaš v to smer, kaj ti misliš, da bi bilo dobro.	Odgovarjati na otrokove potrebe	Nasvet novim rejnicam	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
E16	Fizična aktivnost je tudi zelo pomembna, da se utrudijo, da začutijo svoje telo, da dobijo novo energijo.	Fizična aktivnost	Nasvet novim rejnicam	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
E17	Tko, meni se zdi ta spoštljiv in iskren odnos najbolj pomemben, tudi, če kdaj nardiš kako napakico.	Spoštljivost in iskrenost	Vzpostavljanje odnosa	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
E18	Da ima otrok to svobodo, da se počuti dovolj sproščen, da pove stvari.	Vzpostaviti sproščen in svoboden prostor za zaupanje otroka	Vzpostavljanje odnosa	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
E19	Da čuti dovolj varnosti, da pove kaj se dogaja, s čim se sooča.	Vzpostaviti varen odnos	Vzpostavljanje odnosa	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
E20	Na začetku je bilo sigurno bolj napeto.	Napetost	Odnosi v družini ob začetku rejništva	Odnosi v rejniški družini
E21	Vsak po svoje je doživljal to situacijo in jo skušal vsak na svoje načine sam pri sebi reševati, sproščati napetosti.	Sproščanje napetosti	Odnosi v družini ob začetku rejništva	Odnosi v rejniški družini
E22	Zdej otrok je bil v šoli v precejšnjem zaostanku.	Zaostanek s šolskimi obveznostmi	Odnosi v družini ob začetku rejništva	Odnosi v rejniški družini
E23	Takrat smo se skušali povezati s šolo, učiteljico, centrom.	Sodelovanje rejniške družine s šolo in centrom za socialno delo	Odnosi v družini ob začetku rejništva	Odnosi v rejniški družini
E24	Predvsem smo ohranjali to, da je on tukaj začasno, da se trudimo v tej smeri, da gre čimprej nazaj domov.	Trud, da se otrok čimprej vrne nazaj domov	Odnosi v družini ob začetku rejništva	Odnosi v rejniški družini
E25	Takrat smo dali vse svoje stvari na stran	Posvečenost samo otroku	Odnosi v družini ob začetku rejništva	Odnosi v rejniški družini

	in se posvetili otroku.			
E26	S tem ko smo se vsi navadli en na drugega in predvsem otrok na naše navade, je steklo lažje.	Udomačenost	Odnosi v rejniški družini zdaj	Odnosi v rejniški družini
E27	Smo vsi malo bolj sproščeni, potrebno je manj energije, manj besed, zato je veliko več časa za lepe prijetne stvari.	Sproščenost	Odnosi v rejniški družini zdaj	Odnosi v rejniški družini
E28	Zdaj imava čas tudi za naju.	Čas zase	Odnosi v rejniški družini zdaj	Odnosi v rejniški družini
E29	Bit prijazen, bit odprt, imet odnos tak prijateljski, ampak ko je treba tudi postaviti meje, red.	Ohranjati ravno pravi odnos	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
E30	Izziv je ravno to, slišati, videti te stvari in jih probati v odnosu uporabiti, da odnos raste, se krepi.	Prisluhniti otroku	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
E31	Izziv je sigurno tudi to, da se zavedaš, da bo otrok tudi imel neke stiske, da bo prišel v situacije ko bo težko...	Soočanje s stiskami otroka	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
E32	...da tudi ko bo prišlo do nekih stisk, da bo se lahko pogovarjal s tabo.	Zaupanje otrok	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
E33	Ker se mi zdi, da s tem lajšajo svoje misli, da ne držijo vsega v sebi.	Razbremenitev otroka	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
E34	Pogrešal je mamo.	Pogrešanje staršev	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini	Izzivi odraščanja v rejniški družini
E35	Stiske so bile povezane z pomanjkanjem navad, čisto osnovnih higienskih navad...	Pomanjkanje higienskih navad	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini	Izzivi odraščanja v rejniški družini
E36	...z pomanjkanjem delovnih navad, z neznanjem.	Pomanjkanje delovnih navad	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini	Izzivi odraščanja v rejniški družini
E37	To povzroča njim stiske, če se	Samopodoba otroka	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki	Izzivi odraščanja v rejniški družini

	počutijo slabo v družbi vrstnikov, če jim gre slabo v šoli in podobno.		odraščajo v rejniški družini	
E38	Težko je bilo tudi, ko je mogel delat za šolo, polno nekih izgovorov in bolečin.	Osredotočenost na šolske obveznosti	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini	Izzivi odraščanja v rejniški družini
E39	Moraš si vzeti čas za to in na nek zabaven in pomirjujoč način dat to na stran, da se s tem ne ukvarja.	Preusmerjanje pozornosti	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
E40	Ma ja, sigurno puberteta.	Puberteta	Življenjsko obdobje, ki je za otroke v rejništvu najbolj zahtevno	Izzivi odraščanja v rejniški družini
E41	Ja, otrok ima dvakrat na teden stike s starši po eno uro.	Dvakrat na teden po eno uro	Stiki otroka z matično družino	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
E42	Ne, ko se srečamo in kar je od teh sestankov, če je kaj nujnega se pokličemo, javimo če kaj posebnega rabi in to je kar je nujno.	V nujnih primerih	Stiki rejnice z matično družino	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
E43	Sigurno je pomagalo, da je imela mama čisto en tak pozitiven odnos do nas ...	Pozitiven odnos	Odnos matične družine do rejnice oz. rejniške družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
E44	... celo na začetku je nekako ga tko spodbujala pri temu, da naj sodeluje, da naj posluša, počne, kar ji rečemo.	Spodbuda staršev otroka, da sodeluje in posluša	Odnos matične družine do rejnice oz. rejniške družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
E45	Da je čutil, da mu daje dovoljenje in to je dobil na zelo jasn način.	Dovoljenje staršev	Odnos matične družine do rejnice oz. rejniške družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
E46	Skušam držati neko distanco do tega, ker je to njen način življenja in toliko pač zmora in toliko naredi.	Ohranjanje razdalje do matične družine	Odnos rejnice oz. rejniške družine do matične družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
E47	Tako da spoštljiv odnos.	Spoštljiv odnos	Odnos rejnice oz. rejniške družine do matične družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka

E48	In pa tudi nevtralen odnos.	Nevtralen odnos	Odnos rejnice oz. rejniške družine do matične družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
E49	Jaz doživljam to vlogo bolj kot ponuditi otroku še eno drugo možnost.	Druga možnost za otroka	Doživljanje vloge rejnice	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
E50	Da lahko neke potenciale, ki jih nikoli v tistem prejšnjem okolju ni mogel, razvije.	Omogočiti prostor za razvoj otrokovih potencialov	Doživljanje vloge rejnice	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
E51	To mora vsak pri sebi vedeti, zakaj bi se za to odločil, v čem pač najde smisel tega.	Vsak mora najti smisel vloge izvajanja rejništva	Poročanje drugim o vlogi rejnice	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
E52	In ta ljubeč odnos, ko se otrok pride k tebi stisnit, tudi to je lepo.	Ljubeč odnos	Svetle točke vloge rejnice	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
E53	Mož, zelo.	Partner	Neformalna podpora	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
E54	Počasi sem začela vključevati še druge osebe, recimo mamo od moža, prijateljice da v bistvu z čim več ljudmi ustvari odnose, ker bo tako njegovo življenje.	Prijatelji_ice in sorodniki_ice	Neformalna podpora	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
E55	Vedno sem se lahko tudi zanesla na socialno delavko, poklicala tudi ob neuradnih urah, tako da to res.	Socialna delavka	Formalna podpora	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
E56	Jaz vidim tle kot neko točko opore, ko se znajdeš v težki situaciji, ko mogoče misliš da je ne moreš sam rešiti.	Opора ob težkih trenutkih	Vloga socialnega dela kot poklic pri izvajanju rejniške dejavnosti	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
E57	Pomembno je tudi da se zanimajo zanj in da se zanimajo tudi kako smo mi.	Zanimanje za otroka in rejnike_ice	Vloga socialnega dela kot poklic pri izvajanju rejniške dejavnosti	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
E58	Zelo pomembno vlogo ima šola, ker otrok tam veliko časa preživi.	Pomembna vloga	Vloga šole pri izvajanju rejniške dejavnosti	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za

				izvajanje rejniške dejavnosti
E59	Pomembno je, da se pridobi informacije o otroku od šole, zato je to sodelovanje zelo dobrodošlo.	Pridobiti informacije o otroku	Vloga šole pri izvajanju rejniške dejavnosti	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
E60	Trenutno mogoče pač kar je najbolj potrebno je kar se tiče financ.	Finančna podpora	Izpostavljene potrebe	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
E61	Sicer načeloma še znese, tako da zaenkrat zmoremo sami in kar smo potrebovali smo dobili, zato v tem trenutku ne potrebujem neke pomoči.	Pomoč ni potrebna	Izpostavljene potrebe	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti

INTERVJU F:

Št. izjave	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
F1	Jaz imam v rejništvu moja vnuka.	Sorodstveno rejništvo	Oblika rejništva	Potek prihoda otroka v rejniško družino
F2	Takrat ko so jih odvzeli, nas je socialna delavka klical na razgovor, ker so takrat že imeli namen, da bodo otroci morali it stran.	Klic socialne delavke	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
F3	Smo se pač dogovorili, da ne bi, da bi radi ostali babica in dedek, ne pa kaj več, ne.	Želja po ohranitvi vloge babice in dedka	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
F4	No, potem pa, ko so jih odvzeli in peljali v krizni center ...	Odvzem otrok in namestitev v krizni center	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
F5	... mi je bilo zelo hudo, nisem mogla tega prenest, takrat sem se odločila, da jih bom šla iskat.	Hudo, težko prenašati	Predhodne okoliščine	Občutki ob začetku rejništva
F6	Takrat smo se menli, trajalo je vse skupaj kake 2 tedna ...	Postopek trajal dva tedna	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
F7	... in sem jih šla iskat in pripeljala domov.	Odhod po otroke in prihod domov	Prihod otroka v družino	Potek prihoda otroka v rejniško družino

F8	Otroci so pa bli zelo veseli, srečni, ker so prišli k nam, ker smo bli domači.	Veselje otrok, saj so prišli k domačim	Prihod otroka v družino	Potek prihoda otroka v rejniško družino
F9	Težko mi je bilo, ker se je to vse skupaj zgodilo.	Težko	Občutki	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
F10	Velika odgovornost je to.	Odgovornost	Občutki	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
F11	Malo me je bilo strah, kako bom, kaj bo vse se dogajalo.	Strah	Občutki	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
F12	Vedla sem, da otroci so živeli v pomanjkanju, da niso vzgojeni kakor je treba.	Otroci živeli v pomanjkanju	Občutki	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
F13	Različni občutki so bli.	Mešani občutki	Občutki	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
F14	Rekla sem si, da se bom borila za njih, dokler gre, kaj čem.	Boriti se za otroke	Občutki	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
F15	Nek stik, vzpostaviti nek stik z otrokom ...	Vzpostavitev stika z otrokom	Nasvet novim rejnicam	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
F16	... otroku predstaviti družino, hišo, mu predstaviti njegove obveznosti, dolžnosti, njegove pravice, da vedo otroci kaj in kako je treba ravnati, da določene stvari niso dovoljene, kot v družini, kjer so bili prej.	Seznanitev otroka s pravili in obveznostmi	Nasvet novim rejnicam	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
F17	Zelo pomembno.	Zelo pomembno	Vzpostavljanje odnosa z otrokom	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
F18	Na žalost pri nas nismo mogli nekega odnosa vzpostaviti, ker smo se že poznali.	Neuspešnost vzpostavitve odnosa z otrokom	Vzpostavljanje odnosa z otrokom	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
F19	To so otroci, ki so preživljali vse počitnice, skoraj vsaki drugi vikend so tej otroci	Preživljanje skupnega časa pred rejništvom	Vzpostavljanje odnosa z otrokom	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale

	preživljali tukaj pri meni.			
F20	Takrat sem bila samo babica, ki sem jih razvajala, ker sem vedela, da otroci živijo v pomanjkanju.	Sorodstveni odnosi pred rejništvom	Vzpostavljanje odnosa z otrokom	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
F21	Nekega realnega stika, neko realno življenje, kako bi morali oni se obnašati, jaz tukaj nisem mogla vzpostaviti.	Neuspešnost pri vzgoji otrok	Vzpostavljanje odnosa z otrokom	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
F22	Povedala sem jim, da zdaj pač jaz ne bom mogla bit samo babica, da sem odgovorna vse za njih, da moram skrbet za njihovo zdravje, šolo, za njihov napredek.	Vloga rejnice in ne samo babice	Vzpostavljanje odnosa z otrokom	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
F23	Na začetku je bilo še kar v redu.	V redu	Odnosi v družini ob začetku rejništva	Odnosi v rejniški družini
F24	Otroci hočejo, da je vse po njihovo, so trmasti.	Trmoglavost otroka	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
F25	To so otroci dokaj veliki bili, težko je prevzgojit otroka.	Težave z vzgojo otrok	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
F26	Odnosi se stopnjujejo, so zmeraj slabši.	Zmeraj slabši	Odnosi v rejniški družini zdaj	Odnosi v rejniški družini
F27	Nič ne ubogajo, ne poslušajo, ne sodelujejo.	Nesodelovanje	Odnosi v rejniški družini zdaj	Odnosi v rejniški družini
F28	Je še kar nekaj prepиров, nelagodja.	Prepiranje	Odnosi v rejniški družini zdaj	Odnosi v rejniški družini
F29	Da ga usmerjaš, da gre naprej, da te posluša, da te uboga, ker mu želiš dobro, ker hočeš da je uspešen.	Usmerjanje otroka	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
F30	Izziv je sodelovati z njimi, delat z njimi, ga peljat naprej da postane uspešen človek.	Sodelovanje z otrokom	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
F31	Stiske so pri njih, ker jim ni vse dovoljeno, ker jim prepoveduješ določene stvari.	Omejenost svobode otroka	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini	Izzivi odraščanja v rejniški družini
F32	Puberteta.	Puberteta	Življenjsko obdobje, ki je za	Izzivi odraščanja v rejniški družini

			otroke v rejništvu najbolj zahtevno	
F33	Da spremljajo kaj se dogaja, da svetujejo, da pomagajo ...	Spremljanje otroka	Nasvet drugim rejnicam, ki imajo v rejništvu otroke v puberteti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
F34	... da se dosti pogovarjajo, ker otroci radi zaidejo na neprava pota v tem obdobju.	Pogovor z otrokom	Nasvet drugim rejnicam, ki imajo v rejništvu otroke v puberteti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
F35	Zdej zadnje čase zelo pogosto.	Zelo pogosto	Stiki otroka z matično družino	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
F36	Mlajši otrok hodi trikrat na teden na stike.	Trikrat na teden	Stiki otroka z matično družino	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
F37	Starejši otrok pa noče iti, ker so tam debate z njim o njegovih težavah, zato ne rad hodi tam.	Otrok noče iti	Stiki otroka z matično družino	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
F38	Tudi jaz sem v stiku z njimi, ker hodim mlajšega otroka peljat in ga iskat.	Stiki so	Stiki rejnice z matično družino	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
F39	Njihov odnos ne bi opisala pozitivno.	Ne pozitiven odnos	Odnos matične družine do rejnice oz. rejniške družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
F40	Ker sem opazila že prej, da otrokom govorijo grde stvari o nas, imam občutek, da jih spodbujajo na to, da nas ne spoštujejo, da nas ne ubogajo.	Nasprotovanje staršev	Odnos matične družine do rejnice oz. rejniške družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
F41	Mamica ji tudi daje stvari, za katere se jaz ne strinjam.	Nestrinjanje	Odnos rejnice oz. rejniške družine do matične družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
F42	Z mamo nimamo kontakta.	Stikov ni	Stiki rejnice z matično družino	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
F43	Z očetom pride do kreganja, žaljenja, mi njega, on nas.	Prepiranje	Odnos rejnice oz. rejniške družine do matične družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
F44	Zelo težko in zelo odgovorno.	Odgovornost	Doživljanje vloge rejnice	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
F45	To so otroci, ki so bili oškodovani od rojstva.	Oškodovanost otrok	Doživljanje vloge rejnice	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti

F46	Enkrat sem že namignila eni gospe, da si vzame čim mlajšega otroka, da lahko dela z njim od začetka, da mu predstaviš življenje že od majhnega.	Rejništvo začeti z čim mlajšim otrokom	Poročanje drugim o vlogi rejnice	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
F47	Sej je bilo tudi lepih trenutkov, ko smo šli na počitnice, na sprehode, ko so kakšni rojstni dnevi, ko gremo na obisk k sorodnikom, takrat so zelo veseli.	Lepi trenutki doživeti z otrokom	Svetle točke vloge rejnice	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
F48	Tudi to, da se otroci počutijo, da so vseglih malo bolj svobodni, ker so pri svojcih.	Večja svoboda otrok, saj gre za sorodstveno rejništvo	Svetle točke vloge rejnice	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
F49	Socialna delavka.	Socialna delavka	Formalna podpora	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
F50	Svetovanje, pogovori, obiski na domu ...	Svetovanje	Oblike podpore	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
F51	... nudijo psihično podporo.	Psihična podpora	Oblike podpore	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
F52	Šola tudi nudi podporo.	Šola	Formalna podpora	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
F53	Vloga šola je pomembna ...	Pomembna vloga	Vloga šole pri izvajanju rejniške dejavnosti	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
F54	... saj nam pomagajo, razumejo situacijo.	Pomoč in razumevanje	Vloga šole pri izvajanju rejniške dejavnosti	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
F55	Reševati težave, ki se pojavljajo v družini.	Reševanje težav	Vloga socialnega dela kot poklic pri izvajanju rejniške dejavnosti	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti

F56	Sicer pa nam tudi zrihtajo izredno finančno pomoč.	Finančna podpora	Vloga socialnega dela kot poklic pri izvajanju rejniške dejavnosti	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
F57	Tu rabimo strokovno pomoč psihoterapevtov, psihologov, niti sama ne vem, kdo bi nam lahko pomagal.	Strokovna pomoč psihoterapevtov in psihologov	Izpostavljene potrebe	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti

INTERVJU G

Št. izjave	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
G1	Približno je vse skupaj trajalo malo manj kot tri tedne.	Postopek je trajal tri tedne	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
G2	Dobili smo otroka v rejništvo, še čisto kot dojenčka, se pa pri nas ne gre za sorodstveno rejništvo.	Nesorodstveno rejništvo	Oblika rejništva	Potek prihoda otroka v rejniško družino
G3	V našem primeru je bilo tako, da je matični center otroka izbiral družino in odločili so se za nas.	Odločitev centra za socialno delo za rejniško družino	Predhodne okoliščine	Potek prihoda otroka v rejniško družino
G4	Ne, se nismo srečali.	Niso se srečali prej	Srečanje z otrokom pred začetkom rejništva	Potek prihoda otroka v rejniško družino
G5	Vedeli smo o situaciji in okoliščinah, iz katerih prihaja otrok.	Seznaitve z okoliščinami iz katerih otrok prihaja	Prihod otroka v družino	Potek prihoda otroka v rejniško družino
G6	Tako sva se odločila, da ga bova vzela.	Odločitev za sprejem otroka v družino	Prihod otroka v družino	Potek prihoda otroka v rejniško družino
G7	Najbolj se spominjam, da sva prišla po njega in nekako sva bila prepuščena samemu sebi, takrat se šele začne, ko imaš otroka v rokah.	Prepuščenost samemu sebi	Občutki	Potek prihoda otroka v rejniško družino
G8	Bil je zelo intenziven dan, ker sva isti dan spoznala tudi biološka starša.	Intenziven dan	Prihod otroka v družino	Potek prihoda otroka v rejniško družino

G9	Tako, da je bil polni dan čustev, spoznavanj, vsega.	Čustven, spoznavalni dan	Prihod otroka v družino	Potek prihoda otroka v rejniško družino
G10	Srečo ...	Sreča	Občutki	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
G11	... veliko odgovornost.	Odgovornost	Občutki	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
G12	Skrbelo naju je kako rešiti zadeve, kako rešiti krče, ki jih je imel kot mali dojenček.	Skrb	Občutki	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
G13	Da razumejo kaj je rejništvo.	Razumevanje rejništva	Nasvet novim rejnicam	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
G14	In pa to, da otrok ne glede na starost potrebuje pripadnost, ljubezen ter varnost, saj to je vse kar mu lahko daš na začetku in to je najbolj pomembno.	Dati otroku občutek pripadnosti, ljubezni in varnosti	Nasvet novim rejnicam	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
G15	Pomembno je da rejnice zaupajo vase in svoja dejanja.	Zaupanje vase in svoja dejanja	Nasvet novim rejnicam	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
G16	Seveda se mi zdi pomembno.	Pomembno	Vzpostavljanje odnosa z otrokom	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
G17	V bistvu midva vzpostavljava odnos na ta način, kot da je otrok naš.	Odnos vzpostavljen, kot da je otrok biološki	Vzpostavljanje odnosa z otrokom	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
G18	Hkrati se zavedaš od znotraj, kot rejnica, da otrok ni tvoj ...	Zavedanje, da otrok ni tvoj	Vzpostavljanje odnosa z otrokom	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
G19	... po drugi strani pa se obnašaš kot da je tvoj, da mu lahko nudiš vse kar rabi.	Obnašanje, kot da je otrok tvoj	Vzpostavljanje odnosa z otrokom	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
G20	To vpliva na otroka v tej smeri, da otrok to kar potrebuje, da se bo počutil varnega, ljubljenega, dobi.	Varnost, ljubljenost	Vzpostavljanje odnosa z otrokom	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale

G21	Da bo imel vse kar rabi za zdrav osebni razvoj.	Zdrav osebni razvoj	Vzpostavljanje odnosa z otrokom	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
G22	Da bo lahko samostojen.	Samostojnost otroka	Vzpostavljanje odnosa z otrokom	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
G23	Da bo znal na zreli način dojemati to, da ima tako rejniške kot biološke starše in bo to lahko predelal.	Otrokova zmožnost razumevanja rejništva	Vzpostavljanje odnosa z otrokom	Občutki, s katerimi so se rejnice ob začetku rejništva soočale
G24	Na začetku je bilo vse posvečeno novorojenčku, ker je seveda bilo prisotno nočno zbujanje, hranjenje.	Posvečenost samo otroku	Odnosi v družini ob začetku rejništva	Odnosi v rejniški družini
G25	Najprej je bilo tako, da smo se navajali en na drugega in to vzame čas.	Navajanje en na drugega	Odnosi v družini ob začetku rejništva	Odnosi v rejniški družini
G26	Zdaj ko je otrok v vrtcu je malo lažje, si lahko vzameva več časa zase.	Čas zase	Odnosi v rejniški družini zdaj	Odnosi v rejniški družini
G27	Najin odnos se je popolnoma spremenil v pozitivni smeri.	Spremenjen odnos v pozitivni smer	Odnosi v rejniški družini zdaj	Odnosi v rejniški družini
G28	Zdi se mi, da je največji izziv vzpostaviti stik z biološkimi starši.	Vzpostavitev stika z biološkimi starši	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
G29	Potem pa je še izziv kako pojasniti otroku ko odraste, da ima biološke starše.	Pojasniti otroku o rejništvu	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
G30	Da to ni nek tabu, da otrok ne bi bil s tem stigmatiziran in zaznamovan.	Razbijanje tabuja o rejništvu	Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti	Izzivi odraščanja v rejniški družini
G31	Soočanje z tem, da otrok živi v rejniški družini...	Soočanje s rejništvom	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini	Izzivi odraščanja v rejniški družini
G32	... in spraševanje o tem kakšni so starši.	Radovednost o starših	Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini	Izzivi odraščanja v rejniški družini
G33	Za otroka je po mojem puberteta.	Puberteta	Življenjsko obdobje, ki je za otroke v rejništvu najbolj zahtevno	Izzivi odraščanja v rejniški družini

G34	Lahko pa je tudi v zgodnjem otroštvu pri otrocih bila kakšna negativna izkušnja in da je treba dosti bolj delat, da se to reši.	Zgodnje otroštvo	Življenjsko obdobje, ki je za otroke v rejništvu najbolj zahtevno	Izzivi odraščanja v rejniški družini
G35	Recimo mi, ki imamo dojenčka, lahko delamo že od samega začetka z njim in po mojem to vpliva na kasneje, da puberteta lažje steče skozi.	Pričetek rejništva v zgodnjem otroštvu vpliva na lažji potek drugih obdobj	Življenjsko obdobje, ki je za otroke v rejništvu najbolj zahtevno	Izzivi odraščanja v rejniški družini
G36	Ne, drugače ne.	Stikov ni	Stiki rejnice in matične družine otroka	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
G37	Samo enkrat na mesec, ko imamo te stike določene.	Enkrat na mesec	Stiki otroka z matično družino	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
G38	Mi smo že prvič vzpostavili dober odnos.	Dober odnos	Odnos matične družine do rejnice oz. rejniške družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
G39	Mama nama je že na začetku povedala, da nama zaupa.	Zaupljiv odnos	Odnos matične družine do rejnice oz. rejniške družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
G40	Dostikrat se mi zahvali in tudi jaz čutim, da je hvaležna.	Hvaležen odnos	Odnos matične družine do rejnice oz. rejniške družine	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
G41	Komuniciramo z njo na spoštljivi način.	Spoštljiv	Odnos rejniške družine do matične družine otroka	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
G42	Odnos je normalen ...	Normalen odnos	Odnos rejniške družine do matične družine otroka	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
G43	... razumemo situacijo tako, kot je.	Razumevajoč odnos	Odnos rejniške družine do matične družine otroka	Odnosi med rejniško in matično družino otroka
G44	Meni se zdi, da sem naredila nekaj dobrega za otroka.	Naredila nekaj dobrega	Doživljanje vloge rejnice	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
G45	Čutim se pa tudi odgovorna.	Odgovornost	Doživljanje vloge rejnice	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
G46	Da pri sebi razčistijo, da potem, ko je otrok v družini, ni nobenih dvomov.	Imeti razčiščene pojme glede rejništva	Poročanje drugim o vlogi rejnice	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
G47	Po drugi strani, ko začutijo da je to to,	Odločitev za rejništvo	Poročanje drugim o vlogi rejnice	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice

	pa jim bi seveda svetovala, naj se odločijo za to, ker je to zelo lepa stvar.			potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
G48	Zadovoljstvo ob tem, ko vidiš kako otrok raste in napreduje.	Zadovoljstvo ob opazovanju odraščanja in napredovanja otroka	Svetle točke vloge rejnice	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
G49	Četudi otrok včasih izhaja iz težkih situacij, da se da ogromno naredit na tem področju in mu pomagati.	Pomoč otroku	Svetle točke vloge rejnice	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
G50	Povezanost z biološko družino, da ima otrok možnost, da je v stiku z biološkimi starši.	Možnost stikov z matično družino	Svetle točke vloge rejnice	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
G51	Moj mož.	Partner	Neformalna podpora	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
G52	Nona otroka.	Prijatelji_ice in sorodniki_ice	Neformalna podpora	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
G53	Pa socialna delavka, ki nas vsake toliko pokliče.	Socialna delavka	Formalna podpora	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
G54	Imamo tudi rejniške skupine in se srečujemo.	Rejniška skupina	Oblike podpore	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
G55	Na ta način se povezujemo, tako rejnice med seboj kot tudi otroci med seboj.	Povezovanje rejnic in otrok	Oblike podpore	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
G56	Mogoče, če gledam širše, bi potrebovala, to neko hvaležnost ...	Hvaležnost	Izpostavljene potrebe	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
G57	... spoštovanje s strani centrov.	Spoštovanje	Izpostavljene potrebe	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti

G58	Tudi finančna podpora bi lahko bila višja.	Finančna podpora	Izpostavljene potrebe	Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti
-----	--	------------------	-----------------------	---

Priloga D: Osnovno kodiranje

1. Potek prihoda otroka v rejniško družino

b) Oblika rejništva

- Sorodstveno rejništvo (A1, B1, F1)
- Nesorodstveno rejništvo (C1, D1, G2, E1)

c) Srečanje z otrokom pred začetkom rejništva

- Srečanje je bilo (D13, E3)
- Pomembno spoznati otroka pred prihodom (E4)
- Niso se srečali prej (G4)

d) Predhodne okoliščine

- Težave v družini (A2)
- Prepiranje (A3)
- Strah rejnice pred tem, da bi otroke odpeljala stran (A4)
- Nasprotovanje mame otroka (A5)
- Klic šolske psihologinje (A6)
- Strinjanje otrok (A7)
- Klic socialne delavke (C8, D9, D12, B7, F2)
- Pred tem je družina imela že izkušnjo z rejništvom (C2)
- Ljubezen na prvi pogled (C3)
- Pojavljanje težav kot posledica dogajanja s starši (C4)
- Stopnjevanje težav (C5)
- Odhod otroka iz družine (C6)
- Odločitev, da rejništva ne bi več izvajali (C7)
- Otrok ni hodil v šolo (D2)
- Otrok prisoten pri kraju in prosjačenju (D4)
- Otrok prevzemal več različnih vlog (D6)
- Namestitev otroka v krizni center (B2)
- Namestitev otroka v rejništvo k drugi družini (B3)
- Obiskovanje otroka (B4)
- Otrokovu preživljanje vikenda pri starih starših (B5)
- Pojavnost napetih situacij (B6)
- Odhod po otroka (B8)
- Zanimanje o izpolnjevanju pogojev za rejništvo (AI1)
- Opravljanje psihološkega testa (AI2)
- Zaupanje vase ob opravljenem psihološkem testu (AI3)
- Postopek trajal dva meseca (AI4, E2)
- Želja po ohranitvi vloge babice in dedka (F3)
- Odvzem otrok in namestitev v krizni center (F4)
- Hudo, težko prenašati (F5)
- Postopek trajal dva tedna (F6)
- Postopek trajal tri tedne (G1)
- Odločitev centra za socialno delo za rejniško družino (G3)

e) Prihod otroka v rejniško družino

- Odhod v krizni center (A8)
- Odločitev za rejništvo (C9)
- Spoznanje otroka o tem kaj je prav in kaj narobe (D3)
- Otrokova zamera do staršev (D5)
- Spodbuditev hčerke za sprejem otroka v družino (D10)
- Uživanje z otroci (D11)
- Prihod otroka (D14)
- Prijeten dan (E5)

- Sproščenost (E6)
- Intenziven dan (E7, G8)
- Odhod po otroke in prihod domov (F7)
- Veselje otrok, saj so prišli k domačim (F8)
- Seznanitev z okoliščinami iz katerih otrok prihaja (G5)
- Odločitev za sprejem otroka v družino (G6)
- Čustven, spoznavalni dan (G9)

2. Občutki, s katerimi so se rejnice soočale ob začetku rejništva

a) Občutki

- Ljubezen (D11, D15)
- Sreča (B9, A9, AI5, G10)
- Razlika pri občutkih, ko gre za sorodstveno rejništvo (B10)
- Skrivanje čustev (B11)
- Mir (B12)
- Ni razlike pri občutkih, ko gre za sorodstveno rejništvo (C13)
- Spoznavanje rejniškega otroka je enako kakor spoznavanje biološkega otroka (C14)
- Uglašenost src (C15)
- Materinski čut (D16)
- Nepredstavljenost izgube otrok (A10)
- Čustva do otrok, ki niso v sorodstvu z rejnico enaka, kakor do tistih ki so (A11)
- Skrb (AI6, G12)
- Ne pretirano vesela (E8)
- Odgovornost (E9, F10, G11)
- Nevtralna drža (E10)
- Težko (F9)
- Strah (F11)
- Otroci živeli v pomanjkanju (F12)
- Mešani občutki (F13)
- Boriti se za otroke (F14)
- Prepuščenost samemu sebi (G7)

b) Nasvet novim rejnicam

- Potrpežljivost (AI7)
- Nasvet rejnicam sorodnicam, naj se za rejništvo odločijo (AI8)
- Sorodstveno rejništvo lahko naredi največ za otroka (AI9)
- S silo se nič ne doseže (AI10)
- Preživljanje časa v naravi (E11)
- Vsak otrok je svoja zgodba (E12)
- Seznanitev z okoliščinami iz katerih otrok prihaja (E13)
- Prisluhniti otroku (E14)
- Odgovarjati na otrokove potrebe (E15)
- Fizična aktivnost (E16)
- Vzpostavitev stika z otrokom (F15)
- Seznanitev otroka s pravili in obveznostmi (F16)
- Razumevanje rejništva (G13)
- Dati otroku občutek pripadnosti, ljubezni in varnosti (G14)
- Zaupanje vase in svoja dejanja (G15)

c) Vzpostavljanje odnosa z otrokom

- Zelo pomembno (AI11, F17)
- Osebna rast (AI12)
- Spoštljivost in iskrenost (E17)
- Vzpostaviti sproščen in svoboden prostor za zaupanje otroka (E18)
- Vzpostaviti varen odnos (E19)
- Neuspešnost vzpostavitve odnosa z otrokom (F18)
- Preživljanje skupnega časa pred rejništvom drugače (F19)
- Sorodstveni odnosi pred rejništvom (F20)
- Neuspešnost pri vzgoji otrok (F21)
- Vloga rejnice in ne samo babice (F22)
- Pomembno (G16)

- Odnos vzpostavljen, kot da je otrok biološki (G17)
- Zavedanje, da otrok ni tvoj (G18)
- Obnašanje, kot da je otrok tvoj (G19)
- Varnost, ljubljenost (G20)
- Zdrav osebni razvoj (G21)
- Samostojnost otroka (G22)
- Otrokova zmožnost razumevanja rejništva (G23)

3. Odnosi v rejniški družini

a) Odnosi v družini ob začetku rejništva

- Nerazumevanje (A15)
- Prelaganje krivde s strani otroka na rejnico (A16)
- Upiranje otroka (A17)
- Šolanje na daljavo (A18)
- Čas za posvečenost otroku (A19)
- Napetost (E20)
- Sproščanje napetosti (E21)
- Zaostanek s šolskimi obveznostmi (E22)
- Sodelovanje rejniške družine s šolo in centrom za socialno delo (E23)
- Trud, da se otrok čimprej vrne nazaj (E24)
- Posvečenost samo otroku (E25, G24)
- V redu (F23)
- Navajanje en na drugega (G25)

b) Odnosi v rejniški družini zdaj

- Dobro sodelovanje z otroci (C10)
- Sprejemanje rejniških otrok s strani biološkega otroka (C5)
- Spremembe v odnosu ni (A12)
- Pogovor (A13)
- Razumevanje (A14)
- Prijateljstvo z otrokom (A20)
- Spremembe v odnosu so (B13)
- Živahnost (B14)
- Smeh (B15)
- Smisel življenja (B16)
- Harmoničnost (C22)
- Starost otrok kot razlog za dobre odnose (C23)
- Udomačenost (E26)
- Sproščenost (E27)
- Čas zase (E28, G26)
- Zmeraj slabši (F26)
- Nesodelovanje (F27)
- Prepiranje (F28)
- Spremenjen odnos v pozitivni smeri (G27)

c) Predhodne izkušnje

- Dinamika med prvo in drugo izkušnjo rejništva (C16)
- Prva rejniška izkušnja je družino povezala (C17)
- Hudi trenutki, občutki jeze, frustracija (C18)
- Vpliv dogajanja na biološkega otroka (C19)
- Potrebna čas in pomoč, da se je družina sestavila nazaj (C20)
- Druga rejniška izkušnja je pomagala, da so prišli nazaj k sebi (C21)

4. Izzivi odraščanja v rejniški družini

a) Izzivi pri izvajanju rejniške dejavnosti

- Dejstvo, da so otroci rejniški (C24)
- Ni enako, kakor če bi bili otroci biološki (C25)
- Omejenost postopanja v objektivnih okoliščinah zaradi zakonodaje (C26)
- Ščitenje otroka v šoli (D17)
- Zaščitništvo do otroka (D18)

- Z otroki ni težav (A21)
 - Vključenost staršev otroka (A22)
 - Neposlušnost staršev (A23)
 - Precej težav (B17)
 - Hiperaktivnost otroka (B18)
 - Motnje pozornosti otroka (B19)
 - Dosti dela z otrokom (B20)
 - Trmoglavost otroka (B21, F24)
 - Puberteta (B22)
 - Strah pred tem, da otroka prizadene (B26)
 - Trenutki, ko ne veš kaj odgovoriti (B28)
 - Zaupanje otrok (AI13, E32)
 - Vzpostaviti varen odnos (AI14)
 - Ohranjati ravno pravi odnos (E29)
 - Prisluhniti otroku (E30)
 - Soočanje s stiskami otroka (E31)
 - Razbremenitev otroka (E33)
 - Preusmerjanje pozornosti (E39)
 - Težave z vzgojo otrok (F25)
 - Usmerjanje otroka (F29)
 - Sodelovanje z otrokom (F30)
 - Vzpostavitev stika z biološkimi starši (G28)
 - Pojasniti otroku o rejništvu (G29)
 - Razbijanje tabuja o rejništvu (G30)
- b) Izzivi ali stiske pri otrocih, ki odraščajo v rejniški družini**
- Težave kot posledica dogodkov s starši (B23)
 - Potreba po identifikaciji (C27)
 - Potreba po pripadnosti (C28, D19)
 - Razpetost otroka zaradi stikov z matično družino (C29)
 - Opomba socialne delavke, da je v interesu otroka imeti stik z matično družino (C30)
 - Obremenjenost otroka zaradi stikov s starši (C31)
 - Želja otroka po spremembi priimka (D20)
 - Lažje odraščanje otroka zaradi stikov s starši (D21)
 - Potreba po varnosti (A24)
 - Govor o starših (B24)
 - Radovednost o starših (B25, G32)
 - Jeza otroka ob omenjanju staršev (B27)
 - Radovednost vrstnikov (B29)
 - Jok (B30)
 - Strah otrok pred odhodom nazaj v matično družino (A32)
 - Biti brez staršev (AI15)
 - Nerazumevanje početja staršev (AI16)
 - Pogrešanje staršev (E34)
 - Pomanjkanje higienskih navad (E35)
 - Pomanjkanje delovnih navad (E36)
 - Samopodoba otroka (E37)
 - Osredotočenost na šolske obveznosti (E38)
 - Omejenost svobode otroka (F31)
 - Soočanje z rejništvom (G31)
- c) Življenjsko obdobje, ki je za otroke v rejništvu najbolj zahtevno**
- Puberteta (AI17, E40, F32, G33)
 - Zgodnje otroštvo (G34)
 - Pričetek rejništva v zgodnjem otroštvu vpliva na lažji potek drugih obdobj (G35)
- d) Nasvet drugim rejnicam, ki imajo v rejništvu otroke v puberteti**
- Potrpežljivost (AI18)
 - Misel o barčici, ki je privezana ob breg (AI19)
 - Delovati po zmožnostih otroka (AI20)
 - Spremljanje otroka (F33)
 - Pogovor z otrokom (F34)

5. Odnosi med rejniško in matično družino otroka

a) Stiki otroka z matično družino

- Stikov malo (B32)
- Dva dni na teden (A26)
- Stikov manj, kot je dovoljeno (A27, AI21)
- Starša nista prišla (AI22)
- Dva dni na teden po eno uro (E41)
- Zelo pogosto (F35)
- Trikrat na teden (F36)
- Otrok noče iti (F37)
- Enkrat na mesec (G37)

b) Stiki rejnice z matično družino

- Stiki so (A25, AI23, F38)
- V nujnih primerih (E42)
- Stikov ni (F42, G36)

c) Odnos matične družine do rejnice oz. rejniške družine

- Dober odnos (C34, G38)
- Sprejemanje staršev (C35)
- Postopanje centra za socialno delo pomembno za odnos (C36)
- Ni slabih izkušenj (D22)
- Vzpostavljanje stika s starši (D23)
- Vedno boljši (AI24)
- Zamera staršev do rejnice (AI25)
- Pozitiven odnos (E43)
- Spodbuda staršev otroka, da sodeluje in posluša (E44)
- Dovoljenje staršev (E45)
- Ne pozitiven odnos (F39)
- Nasprotovanje staršev (F40)
- Zaupljiv odnos (G39)
- Hvaležen odnos (G40)

d) Odnos rejnice oz. rejniške družine do matične družine

- Naloga rejnice, da vzpostavi stike s starši (C33)
- Težko je zaradi sorodstvenih vezi (A28)
- Prepiranje (A29, F43)
- Nestrinjanje (A30, F41)
- Trud za ugajanje (A31)
- Dober odnos (D24)
- Boljše sodelovanje z otrokom, ko je odnos z matično družino dober (D25)
- Pomembnost počutja otrok (AI26)
- Nevtralen odnos (AI27, E48)
- Spoštljiv odnos (E47, G41)
- Normalen odnos (G42)
- Razumevajoč odnos (G43)

6. Pomoč in podpora, ki bi jo rejnice potrebovale za izvajanje rejniške dejavnosti

a) Doživljanje vloge rejnice

- Veselje, da lahko nekaj naredi (AI28)
- Druga možnost za otroka (E49)
- Omogočiti prostor za razvoj otrokovih potencialov (E50)
- Odgovornost (F44, G45)
- Oškodovanost otrok (F45)
- Naredila nekaj dobrega (G44)

b) Poročanje drugim o vlogi rejnice

- Rejništvo prinese srečo (AI29)
- Opozoritev na čas, ki ga je treba posvetiti otroku (AI30)
- Opozoritev na sprotno izobraževanje glede vzgoje (AI31)
- Vsak mora najti smisel vloge izvajanja rejništva (E51)
- Rejništvo začeti z čim mlajšim otrokom (F46)
- Imeti razčiščene pojme glede rejništva (G46)

- Odločitev za rejništvo (G47)
- c) Svetle točke vloge rejnice**
 - Možnost pomoči družini, da pride nazaj k sebi (AI32)
 - Ljubeč odnos (E52)
 - Lepi trenutki doživeti z otrokom (F47)
 - Večja svoboda otrok, saj gre za sorodstveno rejništvo (F48)
 - Zadovoljstvo ob opazovanju odrasčanja in napredovanja otroka (G48)
 - Pomoč otroku (G49)
 - Možnost stikov z matično družino (G50)
- d) Formalna podpora**
 - Socialna delavka (AI33, E55, F49, G53)
 - Šolska psihologinja (AI35)
 - Razredničarka (AI36)
 - Šola (F52)
- e) Neformalna podpora**
 - Prijatelji_ice in sorodniki_ice (AI37, E54, G52)
 - Partner (E53, G51)
- f) Oblike podpore**
 - Premagovanje strahu (AI34)
 - Svetovanje (F50)
 - Psihična podpora (F51)
 - Rejniška skupina (G54)
 - Povezovanje rejnic in otrok (G55)
- g) Vloga socialnega dela pri izvajanju rejniške dejavnosti**
 - Vodenje (AI38)
 - Druženje, pogovor (AI39)
 - Individualna projektna skupina (AI40)
 - Ohranjanje stika s centrom za socialno delo (AI41)
 - Opora ob težkih trenutkih (E56)
 - Zanimanje za otroka in rejnike_ice (E57)
 - Reševanje težav (F55)
 - Finančna podpora (F56)
- h) Vloga šole pri izvajanju rejniške dejavnosti**
 - Slaba izkušnja s šolo otroka (B31)
 - Neizobraženost šolskega osebja (C32)
 - Pomembna vloga (E58, F53)
 - Pridobiti informacije o otroku (E59)
 - Pomoč in razumevanje (F54)
- i) Izpostavljene potrebe**
 - Finančna podpora (B33, E60, G58)
 - Otroku bo dala kar potrebuje, saj je njegova babica (B34)
 - Spoštovanje dela (D26)
 - Pohvala (D27)
 - Minimalen dohodek poklicnim rejnicam (D28)
 - Upoštevanje vpliva epidemije Covid na slabše finančno stanje družine (C37)
 - Preskrbljenost odraslega otroka ob odhodu iz rejništva (D33)
 - Dodaten sistem na ravni države poleg socialne delavke (C38)
 - Strokovna pomoč psihoterapevtov in psihologov (C39, F57)
 - Redno spremljanje otrok (C40)
 - Psihološka podpora (C41)
 - Večji nadzor nad starši otroka (A33)
 - Strah pred ponovnim dogajanjem (A34)
 - Želja po izobraževanju (AI42)
 - Finance, da si lahko kaj privoščijo (AI44)
 - Hvaležnost (G56)
 - Spoštovanje (G57)
 - Finančno v redu (AI43)
 - Pomoč ni potrebna (E61)

7. Kritika

a) Kritika rejniškega sistema v Sloveniji

- Slab sistem v Sloveniji (D7)
- Država bi morala poskrbeti za otroka (D8)
- Odvisnost ekonomskega staža rejnice do višine zneska (C12)
- Delo za otroke (D29)
- Občutek ničvrednosti (D30)
- Otroci so malovredni (D31)
- Stigmatizacija otrok s strani države (D32)